

Kwaan mle re xaa mleey Jesús

Jesús nzhé xaal xaa Mbi Naban

¹ Dix Chof.

Lo yech yilo cheen na mkee na rese kwaan mle Jesús nu rese kwaan mlu xaa, ² axta mbizh kwaan nguxoob xaa naz yiba. Leezha zeeraka nya xaa naz yiba, mseed xaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa, xana kwaan nzhaal le xaa, nu mseed xaa xaa kwaan Mbi Naban cheen Dios. ³ Nu gwluzh leezha ngulo ngut xaa, zee mlu xaa kwaan kwerp cheen xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa, lee xaa mban. Nu tubka see mlu xaa tub choo mbizh lo re xaa. Nu mzaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios. ⁴ Nu leezha nzoka Jesús kwaan re xaa mleey xaa, Jesús nzhé lo re xaa nanzhaalt roo xaa yezh Jerusalén. Nu nzhé xaa:

—Blaz gu axta yilo gak kwaan ngune Xuz na nu kwaan nguniika na lo gu. ⁵ Wli lee Juan mchubnis kwaan nis, per nazyentra mbizh lee re gu rubnis kwaan Mbi Naban cheen Dios.

Jesús nguxoob yiba

(Mr. 16:19-20; Lc. 24:50-53)

⁶ Nu lee re xaa nzhi lo Jesús, mnabdizh lo xaa:

—Xaa Nabeyy, ¿che mzhinla mbizh, zaa lu diizh nabeyy leeka sawlazzh nu lo nu?

⁷ Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Nanzhaalt ne gu cho gor o cho mbizh lee Xuz na le re kwaan, nel mleeyla xaa gor kwaan yalnabeyy cheen xaa. ⁸ Per gorna lee Mbi Naban cheen Dios la leen lextoo gu, kayaa gu yalnabeyy nu ya gu zaa gu kwent kwaan mlu lo gu, nu ya gu yezh Jerusalén, nu dubse yizhyo cheen Judea nu yizhyo cheen Samaria nu axta pa mas zit lo yizhyo.

⁹ Ngulo ngunii xaa kwaane, kawiika re xaa lo xaa, Jesús nguxoob naz yiba nu lee tub xkaw msaaw xaa, nu namlutra xaa lo re xaa. ¹⁰ Nu nzo re xaa ngwii naz yiba, nu lee Jesús nya nguxoob naz yiba, gorzee lee chop xaabyi nak ler rus ta mzhin lo re xaa. ¹¹ Nu nzhé xaa:

—Xaabyi, xaa Galilea, ¿chozhiin ngwii gu naz yiba? Leeka Jesús, xaa mroo lo re gu nguxoob naz yiba, nu yaad xaa stub welt, sbaaka kwentaxa ne gu nya xaa.

Mleey re xaa Matías nkayaa xchiin Judas

¹² Zee mroo re xaa yek yi kwaan le Olib, nu mbare re xaa axta Jerusalén, kwaan nzhi gax, kan xon gayoo metr.

¹³ Gorna mzhin xaa yezh, nguxoob xaa leen tub yoo ndok kwaan nak stub pis paro mlaz xaa. Nu lo re xaa nzho: Pér, Juan, Chag, Ndres, Lip, Max, Tol, Teo, Chag (xgann Alfeo), Simón (xaa nkedoola lazh), nu Judas (wech Chag). ¹⁴ Rese xaa ne tubka nzhidizhno xaa Dios. Nu lo re xaa ne nzo Mari xnaa Jesús, nu zlak ngwnaa, nu noka re wech Jesús.

¹⁵ Nu tub mbizh lee Pér mzoli xsaww lo re xaa Jesús, pa nzhi kan tub gayoo gal xaa, ¹⁶ zee nzhé Pér lo re xaa:

—Wech na, nkin gak kwaan ngunii Mbi Naban kwaan mkee David lo Xkyech Dios, pa nzaa kwent kwaan mle Judas, xaa mzaa Jesús lo re xaa nzhekla gut xaa. ¹⁷ Nel Judas nak tub xaa lo re be, nu mkano xaa zhiin lo xchiin be, ¹⁸ nu ngwa xaa nu mzi xaa tub leyo, kwaan demi kwaan mkayaa xaa lo kwaan nawent kwaan mle xaa. Mrenzeb xaa lo yo, nu mraz xaa, nu mroo xtrip xaa. ¹⁹ Gorna lee re xaa nzho Jerusalén mbina, zee mlole xaa leyo zee xtizh xaa, “Acéldama”. (Wdizh ne nii: “Lach cheen ren”.) ²⁰ Nel nkee lo yech cheen Salm nzhé:

Garli xaa gak tub pa wen, nu nik tub xaa nayot baa. [Sal. 69:25]

’Nu noka nkee:
Mas wen lee stub xaa kayaa xchiin xaa. [Sal. 109:8]

²¹ Pér nzhé:

—Nzhaal kweey be tub xaa zo kwaan nu, tub xaa kwaan mzo dubse leezha mzo Jesús Xaa Nabeyy be kwaan nu.

²² Nzhaal gak xaa tub xaa mzo kwaan Jesús axta mbizh kwaan mchubnis Juan xaa, nu axta mbizh kwaan nguxoob xaa naz yiba, zee zhaal xaa kwaan be, zee zaa xaa kwent lee Jesús mroban.

²³ Zee mrezh re xaa chop xaa: Che (xaa nii xaa lo Barsabás nu noka nii xaa Just), nu Matías. ²⁴ Nu mdizhno re xaa Dios snee:

—Xaa Nabeyy, lu nlabeyy lextoo rese myet. Né xana xaa kweey lu lo rop xaa ne, ²⁵ zee garlo mod kayaa xaa yalnabeyy lo lu nu le xaa xchiin Judas, nel mlaa Judas nu, nu nya xaa pa nzhaal nya xaa.

²⁶ Zee ngu rop xaa swert. Nu Matías mle gan, kwaanzee Matías mla lo chiibtub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

2

Xomod myaad Mbi Naban

¹ Gorna mzhin mbizh yalni cheen Pentecostés, rese xaa Jesús nzhi tubka pa. ² Nu ta mbin re xaa tub bi nye doo, kwaan nze kwenta tub mbi naz yiba, kwaan mrezh dubse leen yoo pa nzhi re xaa. ³ Zee mlu tub kwaan kwenta luzh bal lo re xaa, kwaan mla tich kad tub xaa nu mlakeya lo xaa. ⁴ Zee lee Mbi Naban mnabeyy lextoo re xaa nu mzelo xaa mdizh xaa stub naz diizh, kwaan nzaa Mbi Naban mdizh xaa.

⁵ Nu mbizh zee nzho re xaa Israel Jerusalén, xaa nzholl lo Dios, re xaa ne nze xa xa yezh lo yizhyo. ⁶ Rese xaa mdop gorna mbin xaa bi, nixa nanet xaa cho kwaan le xaa xgab, nel kad tub xaa mbin nzhedizh re xaa Jesús mer xtizh re xaa ne. ⁷ Nu ndedyall doo re xaa, nu nle xaa xgab, nu nabdizh xaa lo wechxinn xaa, nu nzhé xaa:

—¡Wii gu! ¿Che nanakt xaa Galilea re xaa kawdizh nee? ⁸ ¿Xomod nak kwaane? Nzhon be nzhedizh xaa mer xtizh be. ⁹ Nu nzhi lo re be xaa nze re yizhyo ne: Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto nu Libia kwaan nak gax Cirene. Noka nzhi lo be xaa Roma. Tub naz be nak xaa Israel axta ngol be, lee stub naz be nzhak xaa Israel. ¹¹ Noka nzhi lo re be, xaa yizhyo Creta nu Arabia. Nu rese be nzhon kawdizh re xaa mer xtizh be, re kwaan gro doo mle Dios.

¹² Rese xaa nzhi ndedyall, nixa nanet xaa cho kwaan le xaa xgab, nu nabdizh xaa lo wechxinn xaa, nzhé xaa:

—¿Cho kwaan re kwaane?

¹³ Per lee stub naz xaa nxizhno xaa nu mbezh xaa:

—¡Kan nel nzuzh xaa!

Kwaan nzhé Pér lo re myet

¹⁴ Zee lee Pér kwaan re xchiibtub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mzoli. Zee ngunii Pér nye, nu nzhé xaa:

—Xaabyi, xaa lazh na, kenzha rese gu kwaan nii na. Rese xaa nzho naz Jerusalén nu rese be nze nee, nzhaal ne re gu kwaan nii na lo gu nal. ¹⁵ Nanzuzht re nu kwentaxa nle re gu xgab, nel pensa nak las nueve, garziil doo. ¹⁶ Re kwaan ngok nak kwaan mzaa Joél kwent, tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, leezha nzhé xaa:

¹⁷ Dios nzhé:

“Re mbizh gwluzh, lee na xaal Mbi Naban cheen na lo rese myet lo yizhyo.

Nu lee re xgann gu nu re xchap gu,
 zaa kwent kwaan yé na lo lee xaa,
 le na luu tub kwaan lo re xaa mad,
 nu lee re xaa gox chaa lextoo.

¹⁸ Lo re xmos na xaabyi nu ngwnaa,
 xaal na Mbi Naban cheen na re mbizh zee,
 nu wdizh xaa re kwaan luu na lo xaa.

¹⁹ Le na re kwaan gro doo naz leen yiba nu lo yizhyo,
nu luu ren, nu ki, nu xkaw zhen.

²⁰ Lee mbizh gak yalnakaw,
nu lee mbee na mod ren,
gorna zeeraka zhin mbizh gro doo cheen Xaa Nabeyy.

²¹ Per rese xaa naab lo Xaa Nabeyy,
zaa Xaa Nabeyy yalnaban kwaan tira lo xaa.” [Joél 2:28-32]

²² 'Kwaanzee kenzha re gu, xaabyi sawlazzh be, kwaan
nii na lo gu nal. Gu ne wen, Dios mxaal Jesús, xaa yezh
Nazaret lo re gu. Nu xaa ne mle zyen doo kwaan naro,
nu kwaan re gu mdedyall ngune. Sbaa mlu Dios lee Dios
mxaal xaa. ²³ Axta yilo mlela Dios xgab nen cho kwaan le
gu Jesús. Re gu mzen xaa nu mzaa gu xaa lo re xaa mbit
xaa, mkee xaa xaa lo krus. ²⁴ Per Dios mseban xaa, namlaat
Dios xaa lo re xaa ngut, nel nyent mod le yalgut gan lo xaa.

²⁵ Nel rey David leezha ngunii xaa kwent cheen Jesús, nzhé
xaa:

Tubka nzo Xaa Nabeyy kwaan na,
lee xaa nzo lad li lo na,
zee tubka nye nzo na.

²⁶ Kwaanzee nyak doo lextoo na,
nu nzholl na kwaan roo na.

Kwaanzee nela na nyent cho kwaan gak na gorna yet na,

²⁷ nel nalaat lu na leen Hades, pa nzho re xaa ngut,

nu nixa nalaat lu lux kwerp cheen na,
kwerp cheen xmos lu, Xaa Nali nak.

²⁸ Mlu lu naz cheen yalnaban lo na,
nu nyakdoola na nzo lu lo na. [Sal. 16:8-11]

²⁹ 'Wech na, kwaane klar doo nak, lee xey be David
ngut, nu ngubyo xaa, nu lee baa cheen xaa nzoka axta nal.

³⁰ Per David ngok tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo, nu ne wen xaa lee Dios nzhé lo xaa, telisa
tub dii cheen xaa nabeyy mod mnabeyy lee xaa. ³¹ Snee
ngunii David, mod tub xaa mzeen kwaan ded, ngunii xaa

cheen yalmroban cheen Xaa Xaal Dios Nabeyy, nu ngunii xaa lee xaa nalaket leen Hades, pa nzho re xaa ngut, nu nixa naluxt kwerp cheen xaa. ³² Kwaanzee nal Dios mle mroban Jesús, nu rese nu nzaa kwent cheen kwaane. ³³ Ngulo mroban xaa zee nya xaa mzob xaa lad li lo Dios, nu mkayaa xaa Mbi Naban kwaan nzhé Xuz xaa zaa xaa lo xaa, nu nal mxaala xaa Mbi Naban lo yizhyo ne. Nu Mbi Naban mle kwaan mlu lo gu nu mbin gu. ³⁴ Nu nanakt David, xaa ngxoob yiba. Nel leeka David nzhé:

Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,
nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:

“Zob lad li lo na,

³⁵ axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu,

zee kichxub xaa lo lu,

nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich”. [Sal. 110:1]

³⁶ Sawlazz be, nzhaal ne kwaane: Lee Jesús, xaa mkee re gu lo krus, Dios mle xaa Xaa Nabeyy, nu lee xaa nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

³⁷ Nu gorna mbin re xaa kwaane, nales ngok lextoo xaa nu mnabdizh xaa lo Pér nu lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Wech, ¿cho kwaan nzhaal le nu?

³⁸ Zee nzhé Pér lo re xaa:

—Laa gu nalet gu kwaan nawent, nu wii gu lo Jesucrist, nu brubnis kad tub gu kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, zee chee xaa re jwalt kwaan nawent kwaan mle gu, nu zaa Dios Mbi Naban lo gu. ³⁹ Nel kwaan nguné Dios zaa Dios, nzho mod kayaa re gu nu re xinn gu, nu noka nzho mod kayaa rese xaa nzho zit. Leeya nak cheen rese xaa nzhekla Dios kwezh, xaa nak Xaa Nabeyy be.

⁴⁰ Kwaan re wdizh ne nu stub naza, Pér ngunii lo xaa, nu mzaa xaa kwent lo xaa nu nzhé xaa:

—Nzhaal roo gu lo re myet kwaan nle re kwaan nawent.

⁴¹ Nu snee kan tub chon mil xaa mbin xtizh Pér, nu mrubnis xaa, nu ngok xaa xaa Jesús. ⁴² Nu rese xaa Jesús tubka ngok lextoo nu nle re xaa re kwaan nlu re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús lo xaa, nu nzhaw xaa Xchee cheen Xaa Nabeyy, nu nzhedizhno xaa Dios.

Snee ngu re xaa Jesús yilo

⁴³ Nu rese myet mdedyall sinka zyen doo kwaan gro nle re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús. ⁴⁴ Nu rese xaa ngwii lo Jesús tubka nak re xaa, nu nlerol xaa rese kwaan nkano xaa. ⁴⁵ Nto xaa re kwaan nzhap xaa nu nyaadno xaa re demi nu ngiiz xaaya mod nkin kad tub xaaya. ⁴⁶ Yizata mbizh nkasa xaa roo yidoo, nu nkasa xaa nzhaw xaa garli xaa, nu nyakla re xaa nzhaw re xaa tubka, nu nix doo nzhak lextoo re xaa. ⁴⁷ Nzholl xaa lo Dios, nu dubse yezh nyakla ne xaa. Nu yizata mbizh lee Xaa Nabeyy nle zyenra xaa, xaa le gan yalnaban kwaan tira.

3

Tub xaa mdeen ngokwen

¹ Tub mbizh Pér rop Juan nzha roo yidoo, kan las tres, kwaan nak gor nkasa xaa nzhedizhno xaa Dios. ² Nu ngu tub xaabyi, xaa mdeen axta leezha ngol, xaa nzhe xaa rese mbizh nu nzob xaa xaa roo pwert kwaan le Chul Doo cheen yidoo, zee naab xaa karda lo re xaa nzeeb leen lach roo yidoo. ³ Gorna lee xaa mdeen ngune lee Pér rop Juan nzha nzeeb lach roo yidoo, zee ngunaab xaa karda lo rop xaa. ⁴ Zee lee Pér rop Juan mwii lo xaa, zee nzhé Pér lo xaa:

—Wii lo nu.

⁵ Lee xaabyi zee zheta mwii lo xaa nel mle xaa xgab zaa Pér rop Juan tub kwaan lo xaa. ⁶ Pér nzhé lo xaa:

—Nankanot na demi za na lo lu, per kwaan nzho mod le na lo lu, le naya. Na nii lo lu: “Kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist xaa yezh Nazaret, guxso nu bze”.

⁷ Ngulo ngunii Pér kwaane, mzen Pér yaa xaa lad li nu mlexso xaa xaa, nu gorzee lee nii xaa ngokwen nu mli. ⁸ Lee xaa mzoli nu mkee xaa brink nu mzelo xaa mze xaa, zee mzeeb xaa kwaan rop xaa ba lach roo yidoo. Nu mkee xaa brink nu nzhol xaa lo Dios. ⁹ Rese xaa ngune lo xaa lee xaa nze nu nzhol xaa lo Dios, ¹⁰ nu mdedyall doo rese xaa ngune lee xaa ne ngokwen, nu nixa nanet rese xaa cho kwaan le xaa xgab. Nel rese xaa nlabeyy xaa ngok mdeen, nu ne xaa lee xaa nzob naab karda roo pwert lach roo yidoo kwaan le Chul Doo.

Stub welt nzaa Pér kwent cheen wdizh chul

¹¹ Per lee xaa ngokwen namlaat xaa Pér rop Juan. Nu rese myet ndedyall nu mkasa re xaa dub welt lo yon xaa roo korredor pa le cheen Salomón. ¹² Per gorna ngune Pér lo re myet, nzhé xaa:

—Sawlahz be, ¿chozhiin ndedyall gu ngwii gu lo nu, nu lal nu msekwen xaa ne nu mle nu mze xaa, nel nkano nu yalngezho nel nali nak nu lo Dios? ¹³ Lee Dios cheen re key be xaa yilo, xaa nak Abraham, Chak nu Kob, lee Dios mle non Xgann Xaa, xaa le Jesús. Per re gu mzaa Jesús lo re xaa nak zhiin; nu leezha nzhekla Pilat sela xaa, nangzeyalt re gu. ¹⁴ Lee gu ngunaab msela xaa tub xaa nzhut myet, nu sbaa mlaa gu Jesús, xaa nzhol nu nali nak. ¹⁵ Snee mbit gu xaa nzaa yalnaban. Per Dios mseban xaa lo re xaa ngut. Nu re nu ngune kwaane, nu nzaa nu kwenta lo re gu. ¹⁶ Per lee xaabyi, xaa nzo nee, tira ngokwen nel ngwii xaa lo Jesucrist. Nu rese gu nlabeyy xaa. Nu nal lee xaa nzo lo re be nee.

¹⁷ Re gu sawlahz be nu re xaa nak zhiin, nela na gorna mbit gu Jesús, nanet gu cho kwaan mle gu. ¹⁸ Per Dios

mle kwaane, zee snee mbarlo kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, kwaan nak: lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nzhaal yet. ¹⁹ Blaa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Jesús, nu chee gu mod nak gu, zee chee Dios rese kwaan nawent kwaan mle gu, zee seleyy Dios gu. ²⁰ Nu xaal xaa Jesús, Xaa Nabeyy be stub welt lo yizhyo ne. ²¹ Per lee dubse nal Jesús nzo naz yiba, axta zhin mbizh kwaan mleyy Dios gorna yilo zhib wen xaa rese kwaan, kwentaxa ngunii re xaa mzo nambey, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa re mbizh yilo. ²² Ches nzhé lo re xaa yilo: “Lee Dios, Xaa Nabeyy be, le zee lo re gu roo tub xaa zaa kwent xtizh xaa kwenta na. Le re gu kwaan yé xaa”. [Dt. 18:15] ²³ “Nel rese xaa nagont xtizh xaa yet”. [Dt. 18:19]

²⁴ Nu rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, axta Samuel naz delant, mzaa xaa kwent cheen re mbizh ne. ²⁵ Be nak dii cheen re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu noka mkayaa be wdizh kwaan mlaa Dios lo re xey be xaa yilo. Nel lee Dios nzhé lo Abraham: “Kwent cheen lu, Dios le kwaan chul lo zyen doo xaa dubse yizhyo”. [Gn. 22:18] ²⁶ Nel gorna mseban Dios Xgann xaa Jesucrist, yilotlaka lo re be mxaal xaa xaa, zee ne wen Dios re be, nu laa be re kwaan nawent kwaan nle be.

4

Mbe xaa Pér nu Juan lo re ngwleyy

¹ Seetaka kanii Pér rop Juan lo re myet, gorna mzhin re ngwleyy, kwaan xaa nabeyy lo re xaa nkanap yidoo, nu kwaan re xaa saduceo. ² Nayii xaa ne xaa Pér rop Juan nel nseed xaa lo re myet. Nu mbezh xaa lo re xaa, lee re xaa ngut roban, mod mroban Jesús. ³ Zee mzen xaa yon xaa, nu mchep re xaa xaa lozhyib. Nu nel mzhela yizhyo zhe zee, zee mlaaka xaa xaa lozhyib axta stub mbizh. ⁴ Per

zyen doo re xaa mbin wdizh chul kwaan nzhé xaa, nu kan tub gaay mil nebse xaabyi mle krer kwaan nzhé xaa, nu namlabt xaa re ngwnaa nu re madwin.

⁵ Nu stub mbizh mdop rese xaa nabeyy Israel yezh Jerusalén, kwaan re xaa gol nu kwaan re maestr, xaa nlu xtizh Dios. ⁶ Nu lo re xaa zee nzo Anás, ngwleey non doo, noka nzo Caifás nu Juan nu Jant, nu nzo re sawlizh ngwleey non doo. ⁷ Zee mxaal xaa xaa mrezh Pér nu Juan nu xaa ngok mdeen, nu mzo xaa xaa xsaww lo re xaa, nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Cho mzaa diizh le gu kwaane? ¿Cho mzaa yalnabeyy lo gu zee nle gu rese kwaane?

⁸ Zee lee Mbi Naban mnabeyy lextoo Pér, zee mkeb xaa lo re xaa, nzhé xaa:

—Rese gu xaa nabeyy nu, nu rese gu xaa gol, lee re gu kanabdizh lo nu ⁹ zee ne gu xomod ngokwen xaa ne. ¹⁰ Wena, nal nii nu lo re gu zee ne guya nu noka rese sawlazzh be, lee xaabyi xaa nzo nee lo re gu, ngokwen kwaan yalnabeyy cheen Jesús xaa Nazaret, xaa mkee re gu lo krus per Dios mseban xaa. ¹¹ Rese gu nak mod xaa nza yoo nu Jesús nak mod tub ke kwaan mlaa re gu, xaa nza yoo, per lee ke ne ngok ke mas kwaan wen kwaan nzob tub skin yoo. ¹² Nel nebse Jesús nzaa yalnaban kwaan tira, nu nyentra stub xaa nzaa yalnaban kwaan tira, nel namxaalt Dios stub xaa nzho mod koo be lo yalgut.

¹³ Nu gorna lee re xaa ba mwii nanzhebt Pér rop Juan nu mzeen re xaa lee rop xaa namseedt gro, mdedyall doo re xaa. Per noka mzeen re xaa lee xaa mseed lo Jesús. ¹⁴ Nel lee xaabyi xaa ngokwen nzo lo re xaa, zee nyent mod gaazh xaa nik tub kwaan tich rop xaa. ¹⁵ Zee mnabeyy xaa mroo yon xaa lo junt, zee mlake nebse re xaa, mdizh xaa kwaan wechxinn xaa. ¹⁶ Nu nzhé re xaa:

—¿Cho kwaan le be kwaan rop xaa ne? Nel rese xaa yezh Jerusalén ne mle xaa tub kwaan gro doo nu nyent mod yé be nawlit kwaan mle xaa. ¹⁷ Mas wen yii be lo xaa, cheb be xaa, zee nazaatra xaa kwent cheen Jesús lo re myet, nu snee naxontra xtizh Jesús lo re myet.

¹⁸ Nu zeera mrezh xaa xaa zee cheb xaa xaa, zee naseedtra xaa re myet kwent cheen Jesús. ¹⁹ Per lee Pér rop Juan mkeb lo re xaa nzhé:

—Leeka gu ble xgab nen cho mas wen delant lo Dios, gon nu xtizh gu o gon nu xtizh Dios. ²⁰ Per lee nu nyent mod laa nu nawdizhtra nu kwaan mlu lo nu nu kwaan mbin nu.

²¹ Zee lee re ngwleyy nu re xaa gol nayii lo xaa kwaan wdizh gaya nu mlaa xaa nya xaa, nel nangzhaalt mod ngted xaa xaa bid, nel rese myet nzholl lo Dios nel ngune xaa msekwen xaa mdeen. ²² Lee xaa sbaa ngokwen nzho masra choo liin.

Lee re xaa Jesús mnaab balor lo Dios

²³ Gorna msela xaa Pér rop Juan, zee nya xaa lo re xaa Jesús nu nzhé xaa rese kwaan nzhé re ngwleyy non nu re xaa gol lo xaa. ²⁴ Nu gorna ngulo mbin xaa rese kwaan nzhé xaa lo re xaa, rese xaa mzelo xaa mdizhno Dios, nu nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy nu. Lu mdexkwaa yiba nu yizhyo nu nistoo nu re kwaan nzho leena. ²⁵ Lu nzhé kwaan Mbi Naban kwaan roo David, xaa nak xmos lu: Kanxlee nayii re myet yizhyo, nu kanxlee nle re nu, xaa Israel, xgab.

²⁶ Rese rey nu rese xaa nabeyy re yezh yizhyo ne yaan re xaa, zee dil xaa kwaan Xaa Nabeyy, xaa mleey lu kee xchiin lu, xaa Né lu Yaad. [Sal. 2:1-2]

²⁷ Nel wlipa mkasa rey Herod nu Pilat nu re xaa nanakt xaa Israel kwaan re xaa sawlazzh be, zee mnayii xaa ne xaa

xgann lu, xaa nali doo nak, xaa le Jesús; nixa lu mleyy Jesús zee nabeyy xaa. ²⁸ Nu snee, mle re xaa ne kwaan mlela lu xgab yilo. ²⁹ Nu lee nal, Xaa Nabeyy, wii ne xomod nayii xaa ne xaa nu kwaan re wdizh gaya; nu ble yudar re nu, xaa nak xmos lu, zee nazhebt nu zaa nu xkwent lu. ³⁰ Nu kwaan yalngezh cheen lu ble zee sekwen nu re xaa ne nzak, nu le nu re kwaan gro kwaan yalnabeyy cheen xgann lu, Jesús.

³¹ Gorna ngulo mdizhno xaa Dios, lee pa nzhi re xaa mxiz kwenta tub xog, zee lee Mbi Naban cheen Dios mnabeyy doo lextoo rese xaa nzhi baa, nu snee namzhebt re xaa nzaa kwent xtizh Dios.

Rese kwaan nak cheen re xaa

³² Zee lee rese xaa Jesús lal nle xaa xgab. Nik tub xaa nambezht xcheen xaa nak re kwaan nkano xaa, sinka xcheen re xaa naka, nzak xaa. ³³ Nu lee Dios mle yudar re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu mzaa xaa kwent wli mroban Jesús, Xaa Nabeyy. Zee lee Dios mlu doo yalnkala cheen lo re xaa xaa. ³⁴ Kwaanzee rese xaa nkano kwaan nkin, nel lee re xaa nkano leyo o tub yoo nto xaaya, nu lee demi ³⁵ nzaa xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, zee kiiz xaaya lo re xaa mod nkin kad tub xaaya. ³⁶ Nu lo re xaa ngu tub xaa le Che, xaa nak dii Leví. Xaa ne nak xaa yizhyo Chipre. Lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mlole xaa Bernabé. (Wdizh ne nii: “Xaa Nseleyy”). ³⁷ Xaa ne mkano tub lee leyo, nu mto xaaya zee myaadno xaa demi, nu mzaa xaaya lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

5

Kwaan mle Ananías nu Safira

¹ Tub xaabyi le Ananías nu sa xaa le Safira, mto xaa tub lee xleyo xaa. ² Per myaan rop sa xaa kade xaa, nu mlaa

xaa lak demi lo xaa, nu zlaka mzaa xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús. ³ Zee lee Pér nzhé lo Ananías:

—¿Chozhiin mlaa lu mzeeb Maxuu leen lextoo lu, zee nzhekla lu kade lu Mbi Naban? ¿Chozhiin namzaat lu re demi kwaan mto lu xleyo lu? ⁴ ¿Che nanakta xleyo lu gorna zer to luya? ¿Che nalet cheen lu nak demi kwaan mkayaa lu? ¿Chozhiin mle lu xgab le lu kwaane? Lu nzhekla kade re myet, per namzeent lu sbaaka nzhekla kade lu Dios.

⁵ Nu gorna mbin Ananías wdizh ne, gorzee ta ngut xaa. Nu rese xaa mbina mzheb xaa. ⁶ Zee mbid lak xaa mad, nu mchaal xaa ler, nu mbe xaa xaa zee sebyo xaa xaa.

⁷ Kan chon gor gwluzh zeera mzhin sa Ananías, nixa nanet me cho kwaan ngok. ⁸ Pér mnabdizh lo me:

—Né lo na, ¿che paro ne sa lu mto gu xleyo gu?

Lee me mkeb nzhé:

—Aja, pres baa mto nuya.

⁹ Zee nzhé Pér lo me:

—¿Chozhiin myaan rop sa gu mle gu kwaane, zee nzhekla gu ne gu cho zeen Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy kwaane? ¡Wii! Baa nyaad re xaa ngwa ngusebyo sa lu, nu nal wee xaa lu.

¹⁰ Leeka gorzee ta ngut me pa nzo Pér. Nu lee re xaa mad mzeeb nu ngune re xaa lee me ngutla; zee mbe re xaa me, msebyo xaa me cho sa me. ¹¹ Nu rese xaa Jesús nu rese xaa mbin kwaane mzheb doo re xaa.

Zyen doo kwaan gro mlu

¹² Re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mle xaa zyen doo kwaan gro lo re myet. Nu rese xaa nkasa roo korredor kwaan le Salomón roo yidoo. ¹³ Nu lee re xaa yezh nkedoola re xaa Jesús, per nzheb xaa zhaal xaa kwaan re xaa Jesús. ¹⁴ Nu zyen doo xaabyi nu ngwnaa mzelo mwii lo Xaa Nabeyy. ¹⁵ Nu nzhe xaa re xaa ne nzak roo naz, nzhib

xaa xaa lo loon, nel gorna lee Pér ded gola xbzhin Pér gal cho lak xaa, zee gakwen xaa. ¹⁶ Noka zyen doo myet, re xaa Jerusalén nu re xaa yezh gax, nyaadno xaa re xaa ne nzak nu re xaa nzho mbi mal lextoo. Nu rese xaa nzhakwen.

Mrenal xaa Pér rop Juan

¹⁷ Lee ngwleyy non doo nu rese xaa saduceo ngok selos, ¹⁸ nu mzen xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu mchep xaa xaa lozhyib. ¹⁹ Per leeka yaal zee, lee tub mandad cheen Dios mxal roo lozhyib nu mloo rop xaa, nu nzhé mandad lo xaa:

²⁰ —Gwa gu lo lach roo yidoo, nu guzh gu lo re xaa yezh rese wdizh cheen yalnaban kwaan kub ne.

²¹ Gorna sbaa mbin rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, gorna mkaxni yizhyo zee ngwa xaa lach roo yidoo, nu mzelo xaa mseed xaa re myet xtizh Dios. Zee lee ngwleyy non doo nu re xaa nzhi kwaan lee xaa, mrezh xaa rese xaa nak zhiin. Zee mxaal xaa lak polisi xaa nkanap yidoo roo lozhyib zee yaadxii xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús. ²² Per gorna mzhin re polisi, xaa nkanap yidoo roo lozhyib, nyentla rop xaa lozhyib. Zee mbare xaa nu nyaadno xaa rason, ²³ nu nzhé xaa:

—Gorna mzhin nu seetaka wen wen nyaww roo lozhyib, nu nzhika re soldad nkanap roo pwert; per gorna mxal nuya zee ne nu nyentla xaa lozhyib.

²⁴ Nu gorna mbin ngwleyy non doo nu re ngwleyy xaa non nu xaa nabeyy lo re polisi xaa nkanap yidoo kwaane, zee mle xaa xgab: “¿Axta paro zhin re kwaane?”

²⁵ Nu gorzee mzhin tub xaa nzhé lo re xaa:

—Lee rop xaa mlo gu lozhyib nzo lach roo yidoo kaseed re myet.

²⁶ Gorzee lee re polisi xaa nkanap yidoo nu xaa nabeyy lo re polisi mroo ngwakwaan rop xaa. Per gorna nguzhal xaa lo xaa, nyentla cho kwaan mle re xaa xaa, nel nzheb re

xaa napa kazaa ke re myet re xaa. ²⁷ Nu gorna mzhino xaa rop xaa lo re xaa nak zhiin, zee lee ngwleyy non doo nzhé lo rop xaa:

²⁸ —¿Che namnabeyyt nu lo rop gu zee naniitra gu nu nixa naseedtra gu re myet kwent cheen Jesús? ¿Nu nal, cho kwaan mle gu? Ngulola mseed gu rese xaa dubse yezh Jerusalén, nu noka ngaazh gu re nu, lee re nu mbit Jesús.

²⁹ Zee lee Pér kwaan stub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mkeb nzhé:

—Yilotlaka nzhaal le nu kwaan nzhekla Dios; zeera le nu kwaan nzhekla re myet. ³⁰ Lee Dios cheen re xey be, mle mroban Jesús, xaa mbit re gu, xaa mkee gu lo krus. ³¹ Dios mseban xaa nu mzob xaa xaa lad li lo xaa, nu mle xaa xaa, Xaa Nabeyy nu xaa nkiib jwalt cheen rese myet, zee lee re be xaa Israel, laa be naletra be kwaan nawent nu wii be lo Jesús, zee chee xaa re jwalt cheen be. ³² Mlu re kwaane lo re nu zee zaa nu kwent cheena; nu noka Mbi Naban nzaa kwent cheen lee xaa, nu Mbi Naban mxaal Dios lo re nu, xaa nzhon xtizh Dios.

³³ Gorna mbin re xaa kwaane, mas nayii xaa nu nzhekla xaa ngut xaa xaa. ³⁴ Per lo re xaa nak zhiin, zee nzo tub fariseo, xaa le Gamaliel. Xaa ne nlu ley cheen Ches, nu rese xaa yezh nzhon xtizh xaa. Nu mzoli xaa zee mnabeyy xaa koo xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús tub rat naz jwer. ³⁵ Zee nzhé xaa lo re xaa:

—Kenzha gu, sawlazzh be. Wii wen be nen cho kwaan le be kwaan rop xaabyi ne. ³⁶ Bselazzh gu nzhalala lak liin, ngu tub xaabyi le Teudas, xaa nzhekla ngak non; mtop xaa kan tap gayoo xaa mreke tich xaa. Per mbit re xaa xaa. Zee lee re xaa mreke tich xaa mrech, nu nik stub xaa xaa namlaketra. ³⁷ Nu leezha mtop rey le re myet, ngu stub xaa le Judas xaa Galilea, xaa noka mtop xaa mreke tich, per mbit xaa xaa. Per leezha gut xaa, noka rese xaa mreke tich xaa mrech. ³⁸ Kwaanzee na nii lo re gu, bsela gu re

xaa ne, nu nik tub kwaan nalet gu lo xaa. Nel chelee re kwaan nak xchiin re myet, zluxa. ³⁹ Per chelee Dios kale Dios kwaan, nalet be gan lo xaa. List gak be, napa lee re be Dios kadil.

⁴⁰ Rese ngwleyy non nu rese xaa gol mbin xtizh xaa. Snee mrezh xaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu mzaa xaaya yenn xaa, nu mnabeyy xaa lo xaa zee nazaatra xaa kwent cheen Jesús; zeera msela xaa xaa. ⁴¹ Per lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nyakdoola xaa mroo lo re xaa nak zhiin, nel lee Dios mzeyal mded xaa bid kwent cheen Jesús. ⁴² Nixa namzhebt xaa nixa namlaat seed xaa re myet lach roo yidoo nu noka garli re myet. Nu mbezh xaa:

—Lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

6

Mleey xaa Jesús gazh xaa

¹ Nu zee lee re xaa Jesús nzhiyak zyen doo, nu lee re xaa Jesús, xaa nzhedizh gryeg mzelo ngunii nawent re stub naz xaa Jesús, xaa nzhedizh hebreo nu nzhé xaa: “Lee re byud, me nzhedizh gryeg nankayaat tub paro kwaan mod nkayaa re byud, me nzhedizh hebreo”. ² Kwaanzee lee re chiibchop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mkasa rese xaa Jesús nu nzhé xaa lo xaa:

—Nawent chelee nu laa nu nazaat nu kwent cheen wdizh chul, zee kiiz nu kwaan gaw re myet. ³ Kwaanzee wech nu bzan, bleey gu lo re gu gazh xaabyi xaa nali nak, xaa nkano yalnzhak, nu xaa nabeyy Mbi Naban lextoo, zee zaa nu zhiin ne le xaa. ⁴ Lee re nu nzhedizhno Dios nu zaa nu kwent cheen wdizh chul.

⁵ Rese xaa nyakla sbaa gaka, zee mleey re xaa:
Steb (tub xaa wlipa ngwii lo Jesús, nu nak xaa tub xaa nabeyy doo Mbi Naban cheen Dios lextoo),
Lip,

Prócoro,
Nicanor,
Timón,
Parmenas,

nu Nik (xaa yezh Antioquía, xaa ngok xaa Israel).

⁶ Zeera mbe re xaa gazh xaa ne pa nzhi re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mdizhno Dios nu mzhib xaa yaa xaa yek gazh xaa ne.

⁷ Lee xtizh Dios mas nzhiyon re xaa, nu lee re xaa Jesús nzhiyak zyen doo Jerusalén. Nu axta zyen ngwleyy mzelo ngwii lo Jesús.

Mbe xaa Steb lo re xaa nak zhiin

⁸ Nel nabeyy Mbi Naban lextoo Steb zee mkano xaa yalnabela nu yalngezh cheen Dios, zee mle xaa re kwaan gro lo re xaa yezh. ⁹ Nu lak re xaa nseed xtizh Dios tub pa le: “Re Myet Libr”, mzelo xaa mkediizh re xaa Steb. Re xaa ne nze yezh Cirene nu yezh Alejandría, nu rop yizhyo kwaan nzhi pa nabeyy Cilicia nu Asia. ¹⁰ Per lee xaa ne nayet roo lo Steb, nel lee Steb nzhedizh kwaan yalnzhak cheen Mbi Naban. ¹¹ Zee mdix re xaa mka lak xaabyi zee yé xaa lee Steb kani nawent Ches nu Dios.

¹² Nu sbaa mle re xaa, zee yii re xaa yezh nu re xaa gol nu re maestr, xaa nlu ley cheen Ches, zee mzen re xaa Steb, mbe xaa xaa lo re xaa nak zhiin. ¹³ Nu mkwaan re xaa lak xaa nkade, nzhé:

—Xaa ne tubka nawent nii Xkyidoo be nu ley cheen Xdios be. ¹⁴ Nu mbin nu nzhé xaa, lee Jesús xaa Nazaret lux yidoo nu chee xaa mod mlaa Ches le be.

¹⁵ Nu zee lee re xaa nak zhiin kwaan rese xaa nzhi baa mwii lo Steb, nu lee garlo xaa mlu kwenta garlo tub mandad cheen Dios.

7

Steb nzo lo ngwleyy non doo nu re xaa gol

¹ Lee ngwleyy non doo mnabdizh lo Steb:

—¿Che wli re kwaan né xaa lo nu?

² Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Xaa gol nu rese xaa sawlazzh be, kenzha gu kwaan nii na. Lee Dios, xaa gro doo, mlu lo xey be Abraham, gorna nzo xaa yizhyo Mesopotamia, leezha zer nya xaa yo xaa naz yizhyo Harán. ³ Dios nzhé lo xaa: “Laa yizhyo cheen lu nu re sawlizh lu, nu zyaa yizhyo kwaan luu na lo lu”. [Gn. 12:1] ⁴ Zee Abraham mroo yizhyo cheen re xaa Caldea, nu nya xaa ngu xaa yezh Harán. Nu zee ngut xuz xaa, nu gwluzh Dios mbeno Abraham yizhyo ne, pa nzho re be nal. ⁵ Per Dios namzaat nik tub lee leyo yizhyo ne lo xaa, per gola tika. Per nzhé xaa lo xaa, lee yizhyo ne gak cheen re dii cheen xaa, gorna yilo yet xaa, per zee Abraham zeeraka kano mad. ⁶ Nu noka nzhé Dios lo xaa: “Lee re dii cheen lu, yo mod mos cheen stub yezh, tub yizhyo kwaan nanlabeyyt xaa nu ded xaa bid tub tap gayoo liin naz baa”. [Gn. 15:13] ⁷ Nu noka nzhé Dios: “Lee na teed bid re xaa nzho yizhyo kwaan mle re dii cheen lu mos nu gwluzh roo xaa zee, nu yaad xaa nee, gool xaa lo na”. [Ex. 3:12] ⁸ Kwaanzee mlaa Dios tub wdizh kwaan Abraham, zee Dios mnabeyy Abraham zee yo xaa tub beyy kwaan nak choog xaa tik yed cho xaa. Nu kwaanzee xonaka mbizh nzha ngol xgann xaa Chak, Abraham mchoog tik yed cho mad. Nu seeka mle Chak kwaan xgann xaa Kob, nu lee xaa ne seeka mle kwaan re xgann xaa, xaa ngok xey re chiibchop dii cheen re be.

⁹ Re xgann Kob ngok re xey be, xaa yilo. Leeka re wech Che nayii ne Che nu mto re xaa xaa nu zee nya xaa yizhyo Egipto. Per Dios tubka mzo kwaan Che, ¹⁰ nu mle xaa yudar xaa lo rese bid kwaan mded xaa. Nu mzaa doo Dios xgab yo yek xaa nu mle xaa zee wen doo kayaa faraón xaa.

Faraón ngok rey lo dubse Egipto nu lee xaa mzo Che zee nabeyy xaa lo dubse yizhyo Egipto nu axta garli rey.

¹¹ Nu zee mla win nu yalnales lo rese yezh cheen Egipto nu Canaán, nu lee re xey be xaa yilo, nankanot xaa kwaan gaw xaa. ¹² Per gorna mbin Kob nzho nzhobxtil Egipto, zee mxaal xaa re xgann xaa, xaa nak re xey be, xaa yilo. Kwaane ngok welt yilotlaka. ¹³ Gorna ngwa re xaa ngok rop welt, Che mlaa ngokbeyy xaa lo re wech xaa, nu snee lee faraón mlabeyy cho dii nak Che. ¹⁴ Nu zee Che mxaal xaa zee yaad xuz xaa Kob nu dubse li xaa naz yizhyo Egipto. Re xaa ba ngok tub chon galbchiin myet. ¹⁵ Nu snee Kob nya ngu Egipto, nu zee ngut xaa nu seeka ngut re ngwzan be xaa yilo. ¹⁶ Nu lee re xchit Kob mbe re xaa nya naz Siquem nu msebyo xaaya leen baa cheen Abraham, kwaana mzi Abraham kwaan demi lo re xinn Hamor, xaa yezh Siquem.

¹⁷ Nu gorna nzha zhin gaxla mbizh kwaan gak kwaan nzhé Dios lo Abraham, lee re xey be ngok zyen doo xaa naz Egipto. ¹⁸ Nu zee stub xaa ngok rey cheen re xaa Egipto, nu xaa ne nangunet cho kwaan mle Che. ¹⁹ Rey ne mkade lazh be, nu mted xaa bid re xey be, xaa yilo. Nu mnabeyy xaa xaa zee laa xaa yet re xgann xaa, mad pensa ngol. ²⁰ Re mbizh zee ngol Ches, tub mad nix nzhak lextoo Dios ne. Nu xuz mad nu xnaa mad mxeen mad li xaa chon mbee. ²¹ Gorna mlaa xaa mad, lee xchap faraón nguzhal mad nu mxeen me mad kwenta mod xinn me. ²² Nu snee Ches mseed rese kwaan nzhak re xaa Egipto, nu lee xaa ngok tub xaa nzhak nzhedizh wen nu re kwaan nle xaa mreke wen.

²³ Choo liin nzho Ches leezha ngwa xaa lo re sawlazzh be, xaa yilo, re dii cheen Israel. ²⁴ Nu gorna ngune xaa lee tub xaa Egipto kazaaya yenn tub sawlazzh xaa, Ches mle yudar xaa, nu zee mbit xaa xaa Egipto. ²⁵ Nu Ches mle xgab lee re sawlazzh be, zeen lee Dios mxaal lee xaa koo xaa re xaa

yizhyo Egipto; per lee sawlazzh be namzeenta. ²⁶ Nu stub mbizh, Ches nguzhal chop xey be kadil nu nzhekla xaa nadilt xaa, zee nzhé xaa lo xaa: “Sawlazzh be; ¿chozhiin ndil gu kwaan sawlazzh be?” ²⁷ Zee lee xaa kazaaya yenn wechxinn, mzob yaa Ches nu nzhé xaa: “¿Cho mzo lu kwenta tub xaa nabeyy lo nu? ²⁸ ¿Che nzhekla lu gut lu na kwentaxa mbit lu xaa Egipto naaze?” [Ex. 2:14-15] ²⁹ Gorna mbin Ches kwaanee, zee mxonn Ches nu nya xaa ngu xaa yizhyo cheen re xaa Madián, pa ngu xaa kwenta tub xaa stub yezh nu zee ngol chop xgann xaa.

³⁰ 'Mded choo liin, Ches nzo wen gax yi Sinaí, zee ngune xaa lo tub mandad cheen Dios, xaa mlu lo xaa lo ki cheen tub yag yich kwaan kayek. ³¹ Ches mdedyall ngune kwaanzee, nu gorna mbii xaa gax zee wii wen xaa, mbin xaa bos cheen Xaa Nabeyy, kwaan nzhé: ³² “Lee na nak Dios cheen re xey lu, xaa yilo, lee na nak Dios cheen Abraham, cheen Chak, nu cheen Kob”. [Ex. 3:6] Ches mzelo mxiz sinka mzheb xaa, nu nanzheklat xaa lach xaa. ³³ Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo xaa: “La yelyed nii lu, nel lee pa nzo lu nak leyo nzhul. ³⁴ Lee na ne, lee re xaa na kaded doo bid yizhyo Egipto. Nzhon na re kwaan mbezh re xaa, nu nzhal na zee ko na re xaa yizhyo Egipto. Kwaanzee te nee, zee xaal na lu Egipto.” [Ex. 3:5,7]

³⁵ 'Leezha nzhé re xey be lo Ches: “¿Cho mzo lu kwenta tub xaa nabeyy lo nu?”, sbaa mlu namkayaan xaa Ches. Nixa sbaa Dios mxaal xaa zee nabeyy xaa re xey be nu Ches ngwa nu mlou xaa re xaa yizhyo Egipto. Nu lee mandad cheen Dios mle yudar xaa, leeka mandad kwaan mlu lo xaa gorna kayek yag yich. ³⁶ Nu Ches ngok xaa mlou re xey be xaa yilo Egipto, nu kwaan yalngezh cheen Dios mle xaaya nu mle xaa zyen doo kwaan gro yizhyo Egipto nu lo Nistoo Naxne nu naz wen tub choo liin. ³⁷ Nu leeka Ches nak xaa nzhé lo re wechxinn xaa: “Lee Dios le zee lo re gu

roo tub xaa zaa kwent xtizh xaa kwenta na.” [Dt. 18:15]
³⁸ Nu leeka Ches nak xaa mzo kwaan sawlazzh xaa naz wen. Nu lee mandad cheen Dios ngunii lo xaa yek yi Sinaí, zee Ches nguniiya lo re xey be xaa yilo. Kwaanzee Ches nak xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa cheen yalnaban nu nzhé xaaya lo re xey be xaa yilo, zee ne be xomod naka.

³⁹ 'Per lee xey be xaa yilo, nanzheklat xaa gon xaa xtizh xaa, nu nzhekla xaa ngbare xaa naz Egipto stuba. ⁴⁰ Zee nzhé re xaa lo Aarón: “Baxkwaa re dios kwaan nzho mod lu naz lo re be nu kanap be, nel nanet be cho kwaan ngok kwaan Ches, xaa mlloo be Egipto”. [Ex. 32:1] ⁴¹ Zee mdexkwaa xaa tub maj kwaan nlu kwenta tub la ngoon yeen, nu mteed xaa ma lo maj ne, nu mle xaa tub yalni lo maj kwaan leeka re xaa mdexkwaa. ⁴² Kwaanzee Dios mbachii lo re xaa nu mlaa xaa mbill re xaa lo mbizh, lo mbee nu lo re mbal ma nzeb leen yiba. Nel snee mkee tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa: Sawlazzh na, xaa Israel.

Leezha mkanze xey be wen tub choo liin,

¿cho dios mteed xey be ma lo?

Namzaat xey be gon lo na.

⁴³ Lee xaa mbe tub yoo kwaan nak ler,

pa nzholl xaa lo dios Moloc nu lo mbal cheen dios Refán, re dios kwaan leeka re xaa mdexkwaa nzholl xaa lo.

Kwaanzee xaal na xaa mas zit lo Babilonia. [Amós 5:25-27]

⁴⁴ 'Re xey be xaa yilo, nkano xaa yoo kwaan nak ler pa mbill xaa lo Dios naz wen, kwaan mdexkwaa xaa kwentaxa mnabeyy Dios Ches, gaxkwaa xaaya mod mluya lo Ches.

⁴⁵ Re xey be xaa yilo, leezha mded xaa kwaan Josué yizhyo ne mbe xaa yoo kwaan nak ler pa mbill xaa lo Dios. Mle xaa gan yizhyo lo re stub naz yezh, nel Dios mtexonn re xaa yezh zee, zee mkayaa xaa yizhyo ne. Sneee lee yoo ne kwaan nak ler, mlake nee axta mbizh cheen rey David. ⁴⁶ Nu Dios nix doo nzhak lextoo ne David, nu David

nzhékla ngaxkwaa xaa tub yidoo pa yo Dios cheen Kob. ⁴⁷ Per Salomón nak xaa mza yidoo cheen Dios, ⁴⁸ nixa Dios nanyut leen yoo kwaan nza myet, kwentaxa ngunii xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa:

⁴⁹ Xaa Nabeyy né:

“Yiba nak pa nabeey na,

nu lee yizhyo nak mod pa nzo nii na.

Nyent mod za gu tub yoo pa le na deskans,

⁵⁰ nel na mdexkwaa rese kwaan nu dubse yizhyo.” [Is. 66:1-2]

⁵¹ Noka nzhé Steb:

—Nu lee re gu tubka nanfaat gu yek gu gon gu xtizh Dios, nixa nzob nzha gu gon gu per lee lextoo gu ned doo nak. Kwenta re xey be xaa yilo, nanzheklat gu gon gu xtizh Mbi Naban cheen Dios. ⁵² Lee re xey be mrenal re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa mzaa kwent yaad Xaa Nali nak. Nu mbit xey be re xaa ne. Nu gorna myaad Xaa Nali nak, re gu mzen xaa nu mbit re gu xaa. ⁵³ Nixa re be mkayaa ley lo mandad cheen Dios, per nambint guya.

Yalngut cheen Steb

⁵⁴ Gorna mbin re xaa gol wdizh ne, nayii doo xaa ngune xaa Steb nu mrixyan doo re xaa. ⁵⁵ Nu lee Mbi Naban mnabeyy lextoo Steb, zee leezha mwii xaa naz yiba mlu xni cheen Dios lo xaa nu lee Jesús nzo lad li lo Dios. ⁵⁶ Zee nzhé xaa:

—¡Wii gu! Mlu yiba lo na nu leeya nzoxal, nu lee Xaa Mzhin Ngok Myet nzo lad li lo Dios.

⁵⁷ Nu lee re xaa mbazhe nye, nu msaaw xaa nzha xaa nu mzen xaa xaa. ⁵⁸ Zee mloo xaa xaa yezh nu mzaake xaa xaa. Lee re xaa kwaan kazaake xaa, mlaa xchamar xaa lo tub xaa mad le Saulo.

⁵⁹ Lepa kazaake re xaa Steb, lee xaa nzhedizhno Dios nu nzhé xaa:

—Jesús Xaa Nabeyy, kayaa yalnaban cheen na.

⁶⁰ Ngulo ngunii xaa kwaane, zee mkichxub xaa nu mrazhe xaa nye, nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, nanaabt lu kwent kwaan kale re xaa ne. Gorna ngulo ngunii xaa kwaane, ngut xaa.

8

¹ Saulo mzak wen mbit xaa Steb.

Saulo mrenal re xaa Jesús

Leeka mbizh zee mzelo re xaa mrenal re xaa Jesús, xaa yezh Jerusalén, zee rese xaa Jesús mxonn nya naz re yezh cheen Judea nu zrol xaa nya naz yizhyo Samaria, nebse re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mlake. ² Lak xaa ngwii lo Dios, ngwa sebyo Steb nu mbinn doo xaa lo xaa. ³ Nu lee Saulo mrenal re xaa Jesús, nu axta nya xaa garli re xaa, nu nzhe xaa xaabyi nu ngwnaa nu nchep xaa xaa lozhyib.

Lip mzaa kwent xtizh Dios naz yezh Samaria

⁴ Nu lee rese xaa Jesús, xaa mroo Jerusalén, nzaa xaa kwent xtizh Dios kwaan nyaadno yalnaban, rese pa nzha xaa. ⁵ Lip le tub xaa nzho lo re xaa ba, nu ngwa xaa yezh kwaan le Samaria. Naz baa mzaa xaa kwent cheen Jesús. ⁶ Nu rese xaa yezh nkenzha re kwaan nzhé Lip, nu ngwii xaa lo re kwaan gro kwaan nle xaa. ⁷ Kwaane nak kwaan mle xaa: msekwen xaa zyen doo xaa kwaan nzho mbi mal lextoo, nu gorna lee mbi mal nroo lextoo re xaa mbazhe xaa, nu noka msekwen xaa zyen xaa nyent mod gun nu xaa mdeen, ⁸ kwaanzee nyakdoola re xaa yezh.

⁹ Per zee nzho tub xaabyi, xaa le Simón, xaa ngok wezh yilo nu mkade xaa re xaa yezh Samaria, nu mle xaa mod tub xaa non doo. ¹⁰ Nu rese myet, xaawin nu xaa gox, ngwii lo xaa nu nzhon xaa xtizh xaa, nu mbezhe re xaa:

—Xaa ne nkano yalnabeyy mod cheen Dios.

¹¹ Nu nzhon re xaa kwaan mbezh xaa, nel xche doo mkade xaa re xaa yezh lo re kwaan gro kwaan mle xaa.

¹² Per gorna lee Lip nzaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist lo xaa, nu cheen pa nabeyy Dios rop Jesucrist, xaabyi nu ngwnaa mzelo ngwii lo Dios nu mrubnis xaa.

¹³ Nu axta noka Simón, xaa ngok wezh mzelo ngwii lo Jesús nu mrubnis xaa, nu snee mreke xaa tich Lip, nu ndedyall xaa ngwii xaa lo re yalgro kwaan nlu lo xaa.

¹⁴ Leezha mzhin diizh lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús lee re xaa Samaria mkayaa wdizh chul cheen Dios, zee mxaal re xaa Pér rop Juan ngwa yezh Samaria.

¹⁵ Gorna mzhin rop xaa ne yezh Samaria, ngunaab xaa lo Dios zee kayaa re xaa Jesús, xaa Samaria, Mbi Naban cheen Dios. ¹⁶ Sbaa mle rop xaa ne nel zer kayaa re xaa Samaria Mbi Naban; nebse mrubnis xaa kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy. ¹⁷ Zee Pér nu Juan mzhib yaa yek re xaa, nu snee mkayaa re xaa Mbi Naban.

¹⁸ Gorna ngune Simón lee rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nzhib xaa yaa yek re myet, zee lee re myet mkayaa Mbi Naban, zee nzhekla Simón ngzaa demi lo rop xaa ne, ¹⁹ kwaanzee nzhé xaa lo xaa:

—Zaa gu lo na yalnabeyy kwaan nkano gu ka na, zee noka na gorna zhib na yaa na yek re myet, noka kayaa xaa Mbi Naban cheen Dios.

²⁰ Zee mkeb Pér lo xaa nzhé:

—¡Lu, nu xdemi lu lux, nel mle lu xgab zii lu yalnabeyy kwaan nzelazh Dios kwaan demi! ²¹ Nyent mod kee lu xchiin Dios, nel lee lextoo lu nanakt nali lo Dios. ²² Blaa xgab nawent kwaan nkano lu, nu bnaab lo Dios zee chelee nzho moda, chee xaa kwaan nawent kwaan nzho leen lextoo lu, ²³ nel nzeen na nzho yalnayii lextoo lu nu nkadoo lu lo re kwaan nawent kwaan nabeyy lextoo lu.

²⁴ Nu Simón mkeb nzhé:

—Naab gu lo Xaa Nabeyy, zee nyent cho kwaan gak na lo re kwaan né gu.

²⁵ Gwluzh ngulo mzaa xaa kwent cheen xtizh Xaa Nabeyy, lee rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nya naz Jerusalén nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul leen re yezh win cheen Samaria dubse naz.

Lip nu xaa yizhyo Etiopía

²⁶ Gwluzh ngulo mded kwaane tub mandad cheen Xaa Nabeyy nzhé lo Lip:

—Gwa nu bzen naz kwaan nkato naz Jerusalén kwaan nzha naz yezh le Gaza —naz ne nded naz wen.

²⁷ Kwaanzee naz zee nzha Lip. Nu baa mzhaal xaa tub xaa non yizhyo Etiopía, xaa nankat ngwnaa. Lee xaa ne nkanap rese xdemi Candace, me nabeyy rese xaa Etiopía. Xaa ne mroo Jerusalén pa nguyoll xaa lo Dios. ²⁸ Nya xaa lazh xaa nu nzob xaa leen tub karret, nu nya xaa nyilab xaa yech kwaan mkee Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

²⁹ Zee lee Mbi Naban nzhé lo Lip:

—Brexonn zee yiga karret ba lo lu.

³⁰ Gorna mbii Lip lo karret, mbin xaa lee xaa Etiopía kalab yech kwaan mkee Chay, zee mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Che nla kwaan kalab lu yek lu?

³¹ Lee xaa Etiopía mkeb nzhé:

—¿Xomod laya yek na, kwaan nyent cho xaa zaa kwenta lo na xomod naka? —Nu zee nzhé xaa lo Lip— Guxoob nu zob xkwes na nee.

³² Lee kwaan kalab xaa nak kwaane:

Wee xaa xaa kwenta tub mbakxiil lo yalgut,
nu kwenta tub mbakxiil leezha nchub xaa yich led ma
nambazhet ma,

nixa lee xaa naniit nik tub wdizh.

³³ Leeka lee xaa le xaa mod tub xaa nanont,

kwaanzee nanalit ngunaab xaa kwent lo xaa.

Nanzaat xaa kwent cheen re xinn xaa, nel gut xaa xaa. [Is. 53:7-8]

³⁴ Nu lee xaa Etiopía mnabdizh lo Lip, nu nzhé xaa:

—¿Chu zné lu lo na? ¿Cho xaa nzaa xaa ne kwent, che leeka lee xaaya o stub xaa kazet xaa?

³⁵ Zee lee Lip mkeeb nzhé lo xaa:

—Chay mzaa kwent cheen Jesús.

Nu snee mzelo xaa mzaa xaa Kwent Chul cheen Jesús lo xaa Etiopía. ³⁶ Mas gwluzh mzhin xaa tub pa nzho nis nu lee xaa Etiopía nzhé lo xaa:

—¿Wii, baa nzho nis! ¿Che nyent mod rubnis na nal?

³⁷ Lee Lip mkeeb lo xaa nzhé:

—Chelee lu wii lu lo Jesús kwaan dub lextoo lu, nzho mod rubnis lu nal.

Nu lee xaa mkeeb nzhé:

—Ngwii na lo xaa, nu ne na lee Jesucrist nak Xgann Dios.

³⁸ Nu mnabeyy xaa xaa nzeno karret zee sekwas xaa karret, zee lee Lip nu xaa Etiopía mla lo karret zee nzha xaa paro myun nis lo xaa, nu gorna mzhin xaa mzeeb xaa leen nis, zee mchubnis Lip xaa. ³⁹ Gorna mroo xaa leen nis, lee Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy mbe Lip. Nu lee xaa Etiopía nambaretra ngune lo Lip. Nu nyaka xaa xnaz xaa nu nyakdoola xaa. ⁴⁰ Nu lee Mbi Naban mbe Lip axta yezh le Azoto. Zee mded xaa rese yezh naz baa, nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul, zee mzhin xaa yezh Cesarea.

9

Xomod ngok Saulo tub xaa Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo nak tub xaa tubka nrenal re xaa Jesús, nel nzhekla xaa seweey xaa xaa nu nzhe xaa xaa lo re xaa gut xaa. Nu kwaanzee ngwa xaa lo ngwleyy non doo, ² zee

ngunaab xaa yech wee xaa lo xaa nabeyy pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios yezh Damasco, nel nzhekla xaa yikwaan xaa re xaa kwaan nzhake tich Naz Kub cheen Jesús, zee wee xaa re xaabyi nu re ngwnaa, nu kado xaa re xaa, zee wee xaa xaa Jerusalén. ³ Per gorna nzhazhin gaxla xaa yezh Damasco, lee tub xni kwaan nze naz yiba mla dub welt lo xaa. ⁴ Nu gorzee ngob Saulo lo yo nu mbin xaa tub bos kwaan nzhé:

—Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu na?

⁵ Lee Saulo mnabdizh:

—¿Cho lu, Xaa Nabeyy?

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Lee na nak Jesús, xaa nrenal lu. ⁶ Guxche nu gwa yezh nu zee né xaa lo lu nen cho kwaan nzhaal le lu.

⁷ Lee re xaa nzha kwaan Saulo mzheb doo xaa; nel mbin xaa bos per nik tub xaa namlut lo xaa. ⁸ Zee nguxche Saulo lo yo, nu gorna mzoli xaa nangnitra garlo xaa, mchool lo xaa. Nu mzen xaa yaa xaa nu mbe xaa xaa yezh Damasco. ⁹ Zee ngu xaa chon mbizh nangnit lo xaa, nu nixa nandawt xaa, nu nixa nangut xaa nik tub kwaan.

¹⁰ Yezh Damasco, nzho tub xaa Jesús, xaa le Ananías. Nu lo xaa ne ngunii Xaa Nabeyy lo mkaal, nu nzhé xaa lo xaa:
—¡Ananías!

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Nee nzo na Xaa Nabeyy, ¿cho kwaan né lu lo na?

¹¹ Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:

—Guxche nu gwa naz kay kwaan le Nali, nu garli Judas nabdizh lu Saulo, tub xaa yezh Tarso, nel lee xaa kawdizhno na. ¹² Nu mlu lo xaa lee tub xaabyi le Ananías, zhib yaa yek xaa, zee nzho mod wii xaa stuba.

¹³ Nu gorna mbin Ananías kwaane, zee nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, zyen doo xaa nzaa kwent cheen xaa ba nu rese kwaan nawent kwaan mle xaa lo re xaa mle nambey lu, naz Jerusalén. ¹⁴ Nu nal nze xaa nee, kwaan diizh cheen

ngwleyy non doo, zee kado xaa rese xaa nzholl lo lu nu wee xaa xaa naz Jerusalén.

¹⁵ Per lee Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:

—Gwa, nel na mleey xaabyi ba zee zaa xaa kwent cheen na lo re xaa nanakt xaa Israel, nu lo re xaa nabeyy dubse yizhyo, nu noka lo re xaa sawlazzh lu, xaa Israel. ¹⁶ Na luu lo xaa nzhaal ded doo xaa bid zaa xaa kwent cheen na.

¹⁷ Ananías ngwa garli Judas pa mlaz Saulo, mzeeb xaa nu mzhib xaa yaa xaa yek xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Wech Saulo, lee Jesús Xaa Nabeyy be, xaa mlu lo lu naz gorna nzha lu, mxaal na zee bare lu wii lu stuba nu zee nabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo lu.

¹⁸ Leeka gorzee ngob tub kwaan nzhak kwenta tub med mbal zaalo Saulo nu mkaxni zaalo xaa stuba. Zee ngxuxo xaa zee mrubnis xaa. ¹⁹ Gwluzh zeera ndaw xaa zeera ngu jwers lo xaa, nu mlaz xaa lak mbizh kwaan re xaa Jesús, xaa nzho yezh Damasco.

Saulo mzaa kwent xtizh Dios yezh Damasco

²⁰ Nu zeera lee Saulo mzelo mzaa kwent xtizh Dios pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, nu mbezh xaa lee Jesús nak Xgann Dios. ²¹ Nu re xaa nzhon kwaan nii xaa ndedyall xaa, nu mbezh xaa:

—¿Che nalet xaa ne, nak xaa nrenal re xaa ngwii lo Jesús yezh Jerusalén? ¿Nu che nanzet xaa nee, zee wee xaa xaa Jesús nu kado xaa xaa, zee zaa xaa xaa lo re ngwleyy non?

²² Per mas nzhiyu yek Saulo nu nseگان xaa yek re sawlazzh xaa, xaa nzho Damasco. Klar doo mlu xaa, lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

²³ Nu nzha zyen mbizh, lee re sawlazzh xaa myaan zee gut xaa Saulo, ²⁴ per mbin Saulo nzhekla xaa gut xaa xaa. Zhe nu yaal nkambaz xaa xaa roo yezh, zee gut xaa xaa.

²⁵ Per tub yaal lee re xaa Jesús, xaa mseed kwaan lee xaa, ngxuob xaa kwaan Saulo yek bla kwaan nyaaw dubse

yezh, nu mlo xaa xaa leen tub chekwid naro, nu msela xaa xaa naz tich bla. Snee mle xaa gan mroo xaa.

Saulo nzo Jerusalén

²⁶ Nu gorna lee Saulo mzhin Jerusalén, nzhekla xaa ngzhaal xaa kwaan re xaa Jesús; per lee re xaa ne nzheb ne xaa, nel nanlet xaa krer lee xaa nak tub xaa Jesús.

²⁷ Per Bernabé mbe xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu nzhé xaa lo re xaa lee Saulo ngune lo Xaa Nabeyy naz kwaan nya naz Damasco, nu lee Xaa Nabeyy ngunii lo xaa, nu xomod Saulo mzaa kwent cheen Jesús kwaan dub lextoo xaa leen yezh Damasco. ²⁸ Nu snee lee Saulo mlakeka Jerusalén nu nze xaa kwaan re xaa. Nii xaa kwent cheen Jesús kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, nu nanzhebt xaa nzaa xaa kwent xtizh xaa. ²⁹ Nu nkediizh xaa kwaan re xaa sawlazh, xaa nzhedizh gryeg; per lee re xaa ne nzhekla gut xaa. ³⁰ Gorna lee re xaa Jesús mzeen kwaane, mbe xaa Saulo yezh Cesarea, nu zee mxaal xaa xaa naz yezh Tarso.

³¹ Kwaanzee nik stub xaa nanrenalt xaa Jesús. Nu rese xaa Jesús, xaa re yezh cheen Judea, nu Galilea nu Samaria mas nye nzo lo Dios, nu nabeyyra Mbi Naban lextoo xaa. Nu ngok zyenra xaa Jesús.

Ngokwen Eneas

³² Lee Pér nzha re yezh nu noka ngwasewii xaa lo rese xaa Jesús, xaa nambey, xaa nzho yezh Lida. ³³ Zee mlabeyy xaa tub xaabyi le Eneas, xaa nzhala xon liin nzho loon, nu nyent mod gun xaa. ³⁴ Pér nzhé lo xaa:

—Eneas, Jesucrist sekwen lu. Guxche nu blis xda lu.

Nu gorzee ngxuche Eneas. ³⁵ Nu rese xaa nzho yizhyo Lida nu yizhyo Sarón ngune ngokwen xaa, nu mlaa xaa re krens cheen xaa nu ngok xaa xaa Jesús.

Yalmroban cheen Dorcas

³⁶ Ngu tub ngwnaa yezh Jope le Tabita, (xtizh gryeg le me Dorcas). Nu lee me nak tub xme Jesús, nu tubka nle me kwaan wen nu nle me yudar re xaa nkin kwaan. ³⁷ Tub mbizh zee, Tabita mzen tub yalyizh ta ngut me. Nu ngulola msegaz me kwerp cheen me, zee mzhizh xaa me leen tub yoo kwaan nak stub pis. ³⁸ Lee re xaa Jesús ngune lee Pér nzo yezh Lida, nu gax nzhi yezh Lida kwaan yezh Jope, kwaan zee mxaal xaa chop xaabyi yichezh Pér, nu nzhé xaa lo Pér:

—Chaa prad nya be yezh Jope.

³⁹ Zee mreke Pér tich rop xaa ba. Nu gorna mzhin xaa mbe xaa Pér pa nzhizh kwerp cheen me ngut, nu rese byud nzhi dub welt lo me nzhonn, nu mlu me re ler kwaan ngaxkwaa Dorcas leezha mbanaka me. ⁴⁰ Zee lee Pér mlou rese xaa leen yoo, nu mkichxub xaa nu ngunaab xaa lo Dios, zee mwii xaa lo me ngut nu nzhé xaa:

—Tabita. ¡Guxche!

Lee me mxal zaalo, nu gorna ngune me lo Pér, gorzee mzob me. ⁴¹ Lee xaa mzen yaa me nu mlisxo xaa me; zeera mrezh xaa re xaa Jesús nu re byud, re xaa nambey, nu mlu xaa me lo re xaa naban me. ⁴² Kwaane ngune re xaa dubse yezh Jope nu zyen doo myet mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy. ⁴³ Pér mlaz lak mbizh yezh Jope li Simón, tub xaa nak xaa nseguuzh yed.

10

Pér nu Kornel

¹ Nu ngu tub xaa le Kornel yezh le Cesarea, lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, kwaan le Italia. ² Lee xaa nak tub xaabyi nzholl lo Dios, kwaan rese xaa li xaa. Noka nzaa xaa gro doo demi nle xaa yudar re xaa prob, xaa Israel, nu tubka nzhedizhno xaa Dios. ³ Tub mbizh kan las tres, mchaa lextoo xaa nu lo tub mkaal kwaan mlu Dios lo xaa,

klar myun tub mandad cheen Dios lo xaa, xaa mrep paro nzo xaa nu nzhé lo xaa:

—¡Kornel!

⁴ Mzheb doo xaa gorna ngune xaa lo mandad cheen Dios zee nzhé xaa:

—¿Cho kwaan né lu lo na, Xaa Nabeyy?

Lee mandad cheen Dios nzhé lo xaa:

—Mbin Dios rese kwaan nzhé lu lo xaa nu ne xaa xomod nle lu yudar re xaa nkin kwaan. ⁵ Bxaal lak xaa yezh Jope zee yichezh xaa Simón zee yiid Simón nee, xaa noka le Pér. ⁶ Lee xaa nzho li stub Simón, xaa nseguuzh yed, xaa nzob li gax roo nistoo.

⁷ Gorna lee mandad cheen Dios nya, Kornel mrezh chop xmos, nu tub soldad, xaa nle yudar xaa, xaa nzholl lo Dios.

⁸ Nu gorna ngulo mzaa xaa kwent re kwaan mded, zee mxaal xaa xaa yezh Jope.

⁹ Nu rolta mbizh stub mbizh nzhazhin xaa gax yezh Jope. Nu lee Pér nguxoob lo tub skaler yek yoo zee wdizhno xaa Dios. ¹⁰ Nlaan xaa nu nzhekla xaa gaw xaa, per gorna kadexkwaa me kwaan gaw xaa, gorzee mlu tub kwaan lo xaa, ¹¹ lee yiba mxal nu nzela tub lee ler naro naz lo yo, kwaan nkadoo dap punt. ¹² Nu lo ler nzho rete ma, nu re mball, nu re mbyin. ¹³ Nu mbin xaa tub bos kwaan nzhé lo xaa:

—Pér, guxso, bit ma nu daw ma.

¹⁴ Pér mkeb nzhé:

—Nyent moda, Xaa Nabeyy; nel na nik tub welt zer gaw na tub ma nanzhult nu ma nanambeyt.

¹⁵ Nu lee bos mbare ngunii stuba, nu nzhé lo xaa:

—Rese kwaan mle nzhula na, naniit luya kwaan nanzhult.

¹⁶ Kwaane ngok chon welt, nu zeera lee ler naro mbare nguxoob naz yiba stub welt. ¹⁷ Pér mle xgab cho kwaan nak kwaan mlu lo xaa, gorzee mzhin re xaa mxaal Kornel

roo pwert, xaa ngunabdizh pa nzob li Simón. ¹⁸ Gorna mzhin xaa, mnabdizh xaa zee ne che nzho tub xaa le Simón, xaa noka nlabeyy re xaa mod Pér.

¹⁹ Nu lee Pér seetaka kale xgab kwaan mlu lo xaa, nu lee Mbi Naban nzhé lo xaa:

—Wii, chon xaabyi kakwaan lu. ²⁰ Guxso, nu bla, nu gwa kwaan re xaa, nu nalet lu xgab, nel na mxaal xaa.

²¹ Pér mla nu nzhé xaa lo re xaabyi zee:

—Na nak xaa kakwaan re gu. ¿Nu chozhiin kakwaan gu na?

²² Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nze nu kwent cheen Kornel, xaa nabeyy lo tub gayoo soldad. Lee xaa nak tub xaabyi wen, tub xaa nreke tich Dios, nu rese xaa Israel nkela xaa. Tub mandad cheen Dios nzhé lo xaa, nzhaal kwezh xaa lu, zee ya lu garli xaa zee lee xaa kenzha kwaan nzhaal yé lu lo xaa.

²³ Zee lee Pér nzhé lo re xaa:

—Bzeeb gu.

Nu mlaz xaa kwaan Pér dubse yaal zee. Nu lee stub mbizh, Pér ngwa kwaan re xaa, nu mreke lak wech, xaa Israel xaa nzho Jope, tich xaa.

²⁴ Nu lee stub mbizh mzhin xaa yezh Cesarea, paro nkambaz Kornel xaa, kwaan lak sawlizh xaa nu xmig xaa, xaa mrezh xaa. ²⁵ Gorna mzhin Pér garli Kornel, gorzee mroo Kornel ngunii lo xaa, nu mkichxub xaa lo xaa, nu mbill xaa lo xaa kwenta lo Dios. ²⁶ Per lee Pér mlexso xaa nu nzhé lo xaa:

—Bzoli, nel ropse be nak myet.

²⁷ Nu kayadizh rop xaa Kornel, nu zeera mzeeb xaa leen yoo zee ngune xaa zyen doo myet nzhi. ²⁸ Pér nzhé lo re xaa:

—Ne gu lee re nu, xaa Israel, nanzeyalt ley cheen nu zhaal nu kwaan xaa stub yezh nu nixa nyent mod zeeb nu leen li xaa stub yezh. Per lee Dios mseed na, nanzhaalt

le na xgab nanzhult nak xaa stub yezh. ²⁹ Kwaanzee lijer doo nzhal na gorna mrezh Kornel na, nu namzot na nik tub diizh leeya nyent mod. Kwaanzee nzhekla na ne na, chozhiin mrezh gu na.

³⁰ Kornel mkeb nzhé:

—Nzha tap mbizh kan gor neeka las tres, na nzo garli na nee nu kawdizhno na Dios, gorzee mlu tub xaabyi nak tub ler rus kwaan nla doo xni lo na. ³¹ Nu né xaa lo na: “Kornel, Dios mbin kwaan nzhé lu lo xaa, nu ne xaa xomod mle lu yudar re xaa nkin kwaan. ³² Bxaal lak xaa yezh Jope zee yichezh xaa lo Simón, xaa noka le Pér yiid xaa nee. Lee xaa nzho garli Simón, xaa nseguuzh yed, xaa nzob li gax roo nistoo.” ³³ Kwaanzee gorzee mxaal na lak xaa yakwaan lu, nu wen mle lu nze lu lo nu nee. Nal nzhi re be nee lo Dios, nu nzhekla nu gon nu rese kwaan nzhekla Xaa Nabeyy seed lu nu.

Pér ngunii xtizh Dios garli Kornel

³⁴ Zee lee Pér mzelo ngunii, nu nzhé:

—Nalsi, ne na lee Dios nzak lal nak re myet, ³⁵ nu nkayaa xaa rese xaa nzhon xtizh xaa nu nle kwaan wen, nixa chol xaa stub yezh nak xaa. ³⁶ Nu sbaa mlu Dios leezha mxaal xaa Jesucrist lo re nu, xaa Israel, nel lee xaa nak Xaa Nabeyy rese myet. Nu lee xaa mzaa kwent zee nzho mod kwi wen re myet kwaan Dios kwent cheen xaa. ³⁷ Re gu ne re kwaan ngok lazh nu. Jesucrist mzelo mzaa kwent xtizh Dios leezha mchubnis Juan re myet naz yizhyo Galilea nu noka dubse yizhyo Judea. ³⁸ Lee Dios mle nabeyy Mbi Naban lextoo Jesús, xaa Nazaret, zee nzho mod le Jesús rese kwaan. Nu ne gu xomod mle Jesús re kwaan wen, nu xomod msekwen xaa re xaa ne nzak nu xomod mlloo xaa re mbi mal lextoo re xaa. Kwaane mle xaa nel Dios mzo kwaan lee xaa. ³⁹ Lo re nu mlu rese kwaan mle Jesús sawlazzh nu, nu nzaa nu kwent cheena. Zeera nya xaa naz

Jerusalén, nu mbit xaa xaa, leezha mkenga xaa xaa lo tub krus. ⁴⁰ Per Dios mseban xaa ngok yon mbizh, nu mle zee mlu xaa lo re nu. ⁴¹ Namlut xaa lo rese xaa yezh, nebse lo re nu, xaa mleey Dios yilo, nu nzaa nu kwent cheen yalmroban cheen xaa. Ndaw nu nu ngu nu kwaan lee xaa gwluzh gorna mroban xaa. ⁴² Nu lee xaa mxaal nu zaa nu kwent cheen xaa, nel mbizh gwluzh naab xaa kwent lo re xaa mban nu lo re xaa ngut. ⁴³ Noka rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mzaala xaa kwent cheen xaa, nu nzhé xaa: “Loka xana xaa ngwii lo xaa, ngulola mzhe re jwalt cheen xaa zee”.

Re xaa nanakt xaa Israel mkayaa Mbi Naban

⁴⁴ Seetaka kanii Pér, gorna lee rese xaa kayon xtizh Dios kwaan kanii Pér, mkayaa Mbi Naban. ⁴⁵ Nu lee rese xaa Jesús, xaa Israel, xaa ngwa kwaan Pér, ndedyall doo ngune lee re xaa nanakt xaa Israel noka mkayaa Mbi Naban cheen Dios, ⁴⁶ nel mbin xaa nzhedizh xaa stub naz diizh kwaan nagakt xaa nu nzholl xaa lo Dios.

⁴⁷ Zee lee Pér nzhé lo re wech kwaan nzha kwaan lee xaa:

—Nyent mod yé tub xaa lee re myet nee nyent mod rubnis, nel noka lee xaa mkayaala Mbi Naban kwenta re be.

⁴⁸ Nu mnabeyy Pér xaa zee rubnis xaa kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist. Gwluzh zee mnaab re xaa lo Pér zee kwaz Pér kwaan re xaa lak mbizh.

11

Pér nzhé xomod mbin re xaa nanakt xaa Israel xtizh Jesús

¹ Lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu re xaa Jesús, xaa nzho Judea mbin xomod lee re xaa nanakt xaa Israel mbin xaa xtizh Dios. ² Gorna lee Pér mbare naz Jerusalén,

zee lee lak xaa Jesús, xaa ngwii doo lo beyy cheen re xaa Israel, mgalno xaa Pér, ³ nu nzhé xaa lo xaa:

—¿Chozhiin ngwa lu lo re xaa nanakt sawlazzh be, xaa nanzhot beyy cheen be, nu axta ndaw lu kwaan re xaa zee?

⁴ Zee lee Pér nzhé lo re xaa rese kwaan mded axta yilo lo re xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:

⁵ —Gorna mzo na yezh Jope nu kawdizhno na Dios, mlu tub kwaan lo na. Ngune na lo tub lee ler naro kwaan nkadoo dap skin, nyaadla naz leen yiba axta pa nzo na.

⁶ Nu mlach wen na zee ne na nen cho kwaan nzho leena, nu mlu re rete ma lo na, re ma nakap, nu re mball, nu re mbyin. ⁷ Nu mbin na tub bos kwaan né lo na: “Pér, guxso, bit ma nu daw ma”. ⁸ Nu lee na mkeb nzhé: “Nyent moda, Xaa Nabeyy, nel leen roo na zer zeeb nik tik kwaan nanambeyt nu kwaan nanzhult”. ⁹ Zee lee bos kwaan nze naz yiba ngunii lo na stuba nu né: “Rese kwaan mle nzhula Dios, naniit luya tub kwaan nanzhult”. ¹⁰ Kwaane ngok chon welt, nu zeera mbareya nguxooba naz yiba stuba.

¹¹ Nu gorzee lee chon xaabyi mzhin roo yoo pa nzhi re nu, xaa ne mroo axta Cesarea nu nzekwaan xaa na. ¹² Lee Mbi Naban né lo na: “Gwa kwaan lee xaa nu nalet lu xgab.” Nu noka xop wech ne ngwa kwaan na. Rese nu mzeeb leen li Kornel, ¹³ nu mzaa xaa kwent lo nu xomod ngune xaa lo tub mandad cheen Dios, xaa nzhé lo xaa: “Bxaal lak xaa ya yezh Jope zee yichezh xaa Simón zee yiid Simón nee, xaa noka le Pér. ¹⁴ Lee xaa né lo lu nu lo rese xaa li lu, nen xomod le gu gan yalnaban kwaan tira.” ¹⁵ Nu gorna mzelo na mza na kwent lo xaa, lee re xaa mkayaa Mbi Naban kwentaxa mkayaa be Mbi Naban yilo. ¹⁶ Zee mselazh na kwaan nzhé Xaa Nabeyy: “Wli, lee Juan mchubnis kwaan nis, per lee re gu rubnis kwaan Mbi Naban cheen Dios”. ¹⁷ Kwaanzee, chelee Dios mzaa lo re xaa kwaan mzaa xaa lo be, gorna mwii be lo Jesucrist Xaa Nabeyy be, nyent mod yé na nawent kwaan kale Dios.

¹⁸ Gorna lee re xaa Jesús, xaa Jerusalén mbin re wdizh ne, nanayiitra xaa, nu mbill xaa lo Dios, nu nzhé xaa:

—¡Noka lo re xaa nanakt xaa Israel mzaa Dios yalnkela cheen xaa, zee laa xaa re kwaan nawent nu wii xaa lo xaa, zee le xaa gan yalnaban kwaan tira!

Xaa Jesús, xaa yezh Antioquía

¹⁹ Gwluzh ngulo ngut Steb, zee mzelo re xaa mrenal re xaa Jesús, nu kwaanzee lee lak xaa mxonn nya naz yizhyo Fenicia, zlak xaa nya naz yizhyo Chipre nu zlak xaa nya naz yezh Antioquía. Nu mzaa re xaa ne kwent cheen wdizh chul lo re sawlazh xaa, per namzaat xaa kwent cheen wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel. ²⁰ Per lee lak xaa nze naz yizhyo Chipre nu xaa nze yezh Cirene, mzhin yezh Antioquía nu mzaa xaa kwent cheen Jesús, Xaa Nabeyy be, noka lo re xaa nanakt xaa Israel. ²¹ Nu lee yalngezh cheen Xaa Nabeyy nzo kwaan re xaa zee, kwaanzee zyen doo xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

²² Re xaa Jesús, xaa nzho yezh Jerusalén, gorna mbin xaa kwaanee, zee mxaal xaa Bernabé naz yezh Antioquía.

²³ Gorna mzhin Bernabé, ngune xaa re kwaan gro kwaan mle Dios, nu nyak doo lextoo xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Ble nali gu lextoo gu nu nye bzo gu lo re xcheen Xaa Nabeyy.

²⁴ Nel lee Bernabé nak tub xaabyi wen, xaa nabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo nu tubka ngwii xaa lo Jesús. Nu snee zyen doo myet mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

²⁵ Nu zee mroo Bernabé baa, nu ngwa xaa yezh Tarso ngukwaan xaa Saulo, ²⁶ nu gorna nguzhal xaa lo xaa, mbe xaa xaa naz yezh Antioquía. Zee mlaz xaa tub liin kwaan re xaa Jesús, nu mseed xaa zyen doo myet. Nu Antioquía ngok pa ngunii re xaa lo re xaa Jesús “cristianos” yilotlaka. (Wdizh ne nii: “Xaa nreke tich Crist”.)

²⁷ Nu re mbizh zee, lak xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa mroo Jerusalén nu ngwa xaa naz Antioquía.

²⁸ Nu lee tub xaa ba le Agabo, nu mzelo xaa ngunii kwaan mzaa Mbi Naban lo xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

—La tub win gro doo dubse yizhyo pa nabeyy Roma.

Kwaane ngok gorna lee Law mnabeyy dubse Roma.

²⁹ Zee lee rese xaa Jesús, xaa nzho yezh Antioquía, mxaal ayud lo re xaa Jesús, xaa nzho yizhyo Judea; kad xaa mzaa loka paroya nzho mod zaa xaa. ³⁰ Nu snee mle xaa; zee mxaal xaaya lo Bernabé rop Saulo zee yalaa xaaya lo re xaa gol xaa Jesús, xaa nzho yizhyo Judea.

12

Mbit xaa Chag nu mlo xaa Per lozhyib

¹ Re mbizh zee, lee rey Herod mzelo mrenal re xaa Jesús. ² Mnabeyy xaa zee gut xaa Chag, wech Juan, kwaan espad. ³ Nu ngune xaa lee kwaane nak kwaan nyula re xaa Israel, kwaanzee noka mzen xaa Pér. Re kwaane ngok leezha mla yalni cheen Paskwa, re mbizh kwaan nzhaw xaa pan kwaan nanyut lebadur. ⁴ Kwaanzee Herod mzen Pér, nu mchep xaa xaa lozhyib, nu mnabeyy xaa kanap tub chiinmtub soldad xaa, per namkanapt re soldad xaa tubka junt, sinka tapga soldad mkanap xaa. Nzhekla xaa luu xaa xaa lo re xaa yezh yilo ded yalni cheen Paskwa, zeera gut xaa xaa. ⁵ Nu snee lee Pér nzho lozhyib, per lee re xaa Jesús tubka naab xaa lo Dios zee kanap Dios Pér.

Dios mlou Pér lozhyib

⁶ Leeka yaal kwaan nzhé Herod luu xaa xaa lo re xaa yezh, Pér naxna xsaww lo chop soldad, nu nkadoo xaa kwaan chop kaden nu lee stub naz soldad nzhi nkanap roo pwert. ⁷ Nu gorzee lee tub mandad cheen Dios mzhin lo xaa nu dubse lozhyib mla xni. Lee mandad cheen Xaa Nabeyy mgal cho Pér, mlou mkaal lo xaa, nu nzhé lo xaa:

—¡Guxche nal gor ne!

Nu gorzee lee kaden mxek yaa Pér. ⁸ Nu lee mandad cheen Dios nzhé lo xaa:

—Gok xab lu nu kee xkyelyed lu nii lu.

Nu snee mle Pér, zee lee mandad cheen Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:

—Gok xchamar lu nu breke tich na.

⁹ Pér mreke tich mandad cheen Xaa Nabeyy, nixa nanet xaa che wli o nawlit kwaan mlu lo xaa, nzak xaa kachaa lextoo xaa. ¹⁰ Rop xaa mded lo lak soldad xaa nkanap, nu sneeka mded xaa lo stub lak soldad xaa nkanap, nu zee mzhin xaa roo pwert yiib kwaan nyaww naz jwer, lee pwert techo mxal. Mroo rop xaa nu mze rop xaa mandad cheen Xaa Nabeyy xep, zeera mlaa xaa techo Pér.

¹¹ Zeera Pér mzeen kwaan ngok, nu mle xaa xgab leen lextoo xaa: “Nalsi, ne na lee Xaa Nabeyy mxaal mandad cheen xaa mlloo xaa na lozhya Herod, nu lo rese kwaan nzhekla re sawlazzh na le na”.

¹² Gwluzh ngulo mzeen wen xaa kwaan ngok, Pér nya garli Mari, xnaa Juan (xaa noka le Mark), pa nzhi zyen xaa kawdizhno Dios. ¹³ Nu gorna mzhin xaa mkwezh xaa roo pwert kwaan nkee roo naz, nu tub ngwnaa mad le Rode, me nak tub mos, mroo mwii nen cho xaaya. ¹⁴ Nu gorna mbin me bos, mlabeyy me bos cheen Pér, nu tant nyakdoola me, myenlazzh me ngxal me roo pwert, nu mrexonn me nya me nu mle me yabis lee Pér nzo roo pwert naz jwer. ¹⁵ Lee re xaa nzhé lo me:

—¡Nkade lu!

Per lee me nzhé:

—Wli kwaan ngunii na lo gu.

Lee re xaa mbezh:

—Naleet xaaya, besa.

¹⁶ Per lee Pér seetaka kakwezh roo pwert nu gorna mxal xaa roo pwert ngune xaa lo xaa, nu rese xaa mdedyall

doo. ¹⁷ Pér mlis yaa nu mle xaa tub nseyn zee nawdiizht re xaa, nu mzaa xaa kwent nen xomod mlloo Xaa Nabeyy xaa lozhyib nu nzhé xaa lo re xaa:

—Guzh gu re kwaane lo Chag nu lo re stub naz xaa Jesús.

Zee mroo Pér nu nya xaa stub pa. ¹⁸ Gorna mkaxni yizhyo, lee re soldad mrech nel nanet xaa pa naz nzha Pér. ¹⁹ Herod mnabeyy kwaan xaa xaa, per nel nyent mod ngzhaal xaa lo xaa, zee mgaazh xaa kwaane tich re xaa nkanap roo lozhyib. Nu mnabeyy xaa zee gut xaa re soldad zee, nel mlaa xaa mle Pér gan. Gorna ngulo mded re kwaane, Herod mroo Judea nu nya xaa ngu xaa naz yezh Cesarea.

Yalgut cheen Herod

²⁰ Herod nayii doo ngune re xaa rop yezh Tiro nu Sidón. Nu nel Tiro nu Sidón mkayaa xaa kwaan nzhaw xaa lazh Herod, mkwaan re xaa rop yezh ne nen xomod kwi wen xaa kwaan Herod. Mle xaa gan myenn xaa kwaan Blasto, tub xaa non nkee zhiin garli rey Herod, zee le xaa yudar xaa zee kwi wen xaa kwaan Herod. ²¹ Nu mbizh nakladiizha, lee Herod ngok ler chul doo kwaan nzhak re rey, nu mzob xaa pa nzob re rey, nu ngunii xaa lo re myet. ²² Zee lee re myet mzelo nye ngunii nu nzhé xaa:

—¡Lee xaa kanii nanakt tub myet, lee xaa nak tub dios!

²³ Leeka gorzee lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy mle mzen yalyizh Herod, nel namzaat xaa kwent lo Dios. Nu ndaw myaz xaa zee ngut xaa.

²⁴ Per lee xtizh Dios mrech reta yezh, nu mzelo re xaa ngwii lo Jesús.

²⁵ Gorna Bernabé nu Saulo mlux xaa xchiin xaa yezh Jerusalén, mbare xaa yezh Antioquía. Nu mbe rop xaa Juan, xaa noka le Mark.

13

Xaa yezh Antioquía nxaal Bernabé nu Saulo zaa xaa kwent wdizh chul lo re myet xaa stub yezh

¹ Lo re xaa Jesús, xaa yezh Antioquía, nzho xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa nu nzho maestr. Lee xaa nak Bernabé, Simón (xaa noka nii xaa lo “Nagaas”), Lus (xaa yezh Cirene), Manaen (xaa mxeen kwaan Herod, xaa mnabeyy Galilea), nu Saulo. ² Tub mbizh lee re xaa ne mkwan nu nandawt xaa nik tub kwaan zee mbill xaa lo Xaa Nabeyy, nu lee Mbi Naban nzhé lo re xaa:

—Bloxcho gu Bernabé nu Saulo zee kee xaa xchinn na, kwaanzee mrezh na xaa.

³ Nu gorna ngulo mkwan xaa nu mdizhno Dios, zee mzhizh xaa yaa xaa yek Bernabé nu Saulo, zee mxaal xaa xaa yizaa xaa Wdizh Chul cheen Jesucrist.

Bernabé rop Saulo ngwa yizhyo Chipre

⁴ Nu Mbi Naban mbe Bernabé rop Saulo axta yezh Seleucia, nu zee mzen xaa bark mzhin xaa tub yizhyo nzhi xsaww nistoo kwaan le Chipre. ⁵ Nu gorna mzhin xaa yezh cheen Salamina, mzelo xaa mzaa xaa kwent xtizh Dios pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios. Noka Juan nzha kwaan rop xaa zee le yudar xaa.

⁶ Mded xaa dubse yizhyo Chipre nu mzhin xaa yezh le Pafos, pa nguzhal xaa tub xaa Israel, xaa le Barjesús; nu lee xaa ne nak tub wezh nu mbezh xaa nak xaa tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, per nawlit xaaya.

⁷ Xaa ne nzhaal kwaan Sergio Paulo, xaa nabeyy yizhyo Chipre. Nu Sergio Paulo nak tub xaa nzho doo yek. Zee mxaal Sergio Paulo mrezh Bernabé rop Saulo nel nzhekla xaa gon xaa xtizh Dios. ⁸ Per lee wezh, xaa le Barjesús, xaa noka le Elimas xtizh gryeg, nanzheklat lee xaa nabeyy Chipre gon xtizh Dios. ⁹ Nu mnabeyy Mbi Naban cheen

Dios lextoo Saulo, xaa noka le Pab, nu mlach xaa lo xaa,
¹⁰ zee nzhé xaa lo xaa:

—¡Lee lu nak tub xaa nkade, xaa mal, xinn Maxuu, xaa nzhekla lux rese kwaan wen! ¿Chozhiin tubka nsaaw lu naz nali cheen Xaa Nabeyy? ¹¹ Nal lee Xaa Nabeyy ted lu bid. Nal lee lu chool lo tub tyemp, zee nyent mod wii lu che zheya o yaala.

Nu leeka gorzee mla tub yalnakaw lo Barjesús, nu nyent mod wii xaa, nu nkwaan xaa tub xaa zen yaa xaa, nel nik tub kwaan nanyunt lo xaa. ¹² Nu gorna ngune xaa nabeyy yizhyo zee kwaane, mle xaa krer xtizh Xaa Nabeyy nu ndedyall xaa mbin xaa re kwent cheen Jesús.

Pab rop Bernabé ngwa yezh Antioquía kwaan nzhi yizhyo Pisidia

¹³ Pab nu re xaa nzha kwaan lee xaa, mrep xaa leen bark yezh Pafos nu ngwa xaa axta yezh Perge, yizhyo cheen Panfilia; per Juan (xaa noka le Mark) mlaa xaa rop xaa nu mbare xaa naz Jerusalén. ¹⁴ Pab rop Bernabé mroo Perge, nu ngwa xaa yezh Antioquía, kwaan nzhi lo yizhyo Pisidia. Lee mbizh kwaan nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, mzeeb rop xaa pa nkasa re xaa, nu mzob xaa. ¹⁵ Gwluzh gorna ngulo mlab xaa kwaan mkee Ches nu kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, zee lee re xaa nabeyy pa nkasa re xaa Israel, nzhé xaa lo Pab rop Bernabé:

—Wech na. ¿Che nzhekla gu nii gu tub kwaan, zee zaa gu balor lextoo re myet ne? ¡Nii guya nal!

¹⁶ Zee lee Pab ngxuso nu mle xaa nseyn kwaan yaa xaa zee nakeet re xaa rezh, nu nzhé xaa:

—Kenzha rese gu xaabyi, xaa lazh na, nu noka re gu, xaa stub naz re yezh, xaa nzheb ne Dios. ¹⁷ Lee Dios cheen be mleeey re xey be xaa yilo, nu mle xaa xaa zyen doo xaa leezha nzhoka xaa Egipto, mod xaa stub yezh. Nu gwluzh

Dios mlou xaa yizhyo zee kwaan yalngezh cheen xaa. ¹⁸ Nu myela Dios ne re xey be tub choo liin leezha nzha xaa naz wen. ¹⁹ Zee mlux xaa tub gagh yizhyo pa le Canaán, zee zaa xaa leyo cheen re xaa zee lo re xey be, xaa yilo. ²⁰ Rese kwaane ngok tub tap gayoo nzho choobchii liin. Gwluzh mlaa Xaa Nabeyy re jwes lo xey be axta re mbizh cheen Samuel, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. ²¹ Zee lee re xaa ngunaab tub rey zee nabeyy xaa xaa; nu lee Dios mleyy Saúl, xinn Cis lo xaa, xaa nak dii cheen Benjamín. Nu mnabeyy xaa lo re xaa tub choo liin. ²² Gorna mkiib Dios Saúl mod rey lo re xaa, zee mzaa Dios David gak rey cheen xaa, nu nzhé Dios: “Lee David xinn Isaí, nak tub xaa nyula na ne na, lee xaa le rese kwaan nzhekla na.” ²³ Leeka lo xben David myaad Jesús, xaa ne mxaal Dios koo re sawlazzh be lo yalgut, nu zee zaa xaa yalnaban kwaan tira, kwentaxa nzhéla xaa yilo. ²⁴ Leezha zeeraka yaad Jesús, Juan mzaa kwent xtizh Dios lo rese sawlazzh be. Mbezhe xaa nzhaal laa xaa re kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo Dios zee rubnis xaa. ²⁵ Nu leezha merla lux Juan xchiin xaa, nzhé xaa: “Nanakt na xaa nle re gu xgab, nanakt na Xaa Xaal Dios Nabeyy; per tich na nze tub xaa nixa xkyelyed xaa kwaan nkee nii xaa nanzhaalt la na. Nel nik tik nanont na lo xaa.”

²⁶ Re gu sawlazzh be, xaa nak dii cheen Abraham, nu rese gu, xaa nzheb ne Dios, xaa stub yezh; lee diizh cheen yalnaban ne nak cheen re be. ²⁷ Nel lee re xaa nzho Jerusalén, nu re xaa nabeyy lo xaa, namzaat xaa yek xaa gon xaa xtizh Jesús, nixa namlaat yek xaa re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mer kwaana nlab xaa re mbizh nzhall be lo Dios. Mle xaa zee mbarlo re kwaan mkee xaa ne, leezha mzaa xaa Jesús lo yalgut. ²⁸ Nixa nanguzhalt nik tub kwaan gaazh xaa tich xaa, zee nzho mod gut xaa xaa, per nzhé xaa lo Pilat: “¡Bit xaa!” ²⁹ Gorna ngulo mle xaa xaa rese kwaan, mod nzaa

Xkyech Dios kwent, mla xaa xaa lo krus nu msebyo xaa xaa. ³⁰ ¡Per Dios mseban xaa! ³¹ Nu zyen doo mbizh mlu Jesús lo re xaa mreke tich xaa, leezha mroo xaa Galilea nu ngwa xaa yezh Jerusalén. Nal re xaa ne, nak xaa nzaa kwent cheen Jesús lo re myet.

³² 'Snee re nu nzaa kwent cheen wdizh chul lo gu, tub kwaan myaan Dios kwaan re xey be xaa yilo, ³³ mle xaaya lo re be, xana xaa nak dii cheen xaa. Kwaane mle xaa gorna mseban xaa Jesús lo re xaa ngut, kwentaxa nkeela lo Xkyech Dios lo Salm chop, kwaan nii: “Lu nak xgaan na, na mle ngol lu nalzhe”. [Sal. 2:7] ³⁴ Dios nguniila lee xaa seban xaa lo re xaa ngut, zee lee kwerp cheen xaa naluxt, nel noka nzhé xaa: “Za na lo re gu re kwaan myaan na lo David, kwaan nali nu wli nak”. [Is. 55:3] ³⁵ Nu noka lee stub salm nzhé: “Nalaat lu lux kwerp cheen xmos lu, Xaa Nali nak”. [Sal. 16:10] ³⁶ Nu David mle mod mnabeyy Dios xaa re mbizh cheen xaa. Nu gwluzh ngut xaa nu msebyo xaa xaa pa msebyo xaa re xey xaa, nu lee kwerp cheen xaa mlux, nu ngoka yide stuba. ³⁷ Per lee kwerp cheen Jesús mseban Dios nu namluxta.

³⁸ 'Snee wech na, nzhaal ne gu lee Jesús nak xaa nzho mod chee rese kwaan nawent kwaan mle gu, mod nzaa nu kwent lo gu, ³⁹ zee lee rese xaa ngwii lo Jesús, mchee Dios jwalt cheen xaa, tub kwaan nyent mod le ley cheen Ches. ⁴⁰ Kwaanzee kanap gu gu zee nazhint re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa tich gu, kwaan nzhé:

⁴¹ Wii re gu, xaa nxizhno kwaan wli,
telisa dedyall gu mod lux na gu,
nel lee re mbizh cheen gu kale na tub zhiin gro doo,
tub kwaan nalet gu krer nixa zaa xaa kwenta lo re gu.
[Hab. 1:5]

Hechos 13:42   44   Hechos 13:51

⁴² Gorna lee Pab rop Bernabé mroo pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, ngunaab re xaa lo xaa zee stub mbizh kwaana nzholll xaa lo Dios, noka nii xaa re kwaane stuba.

⁴³ Gorna ngulo mrech re myet pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, zyen doo xaa Israel, nu noka re xaa mzhin ngok xaa Israel mreke tich Pab rop Bernabé. Nu lee rop xaa mzaa kwent nzhaal nye zo xaa lo yalnkele cheen Dios.

⁴⁴ Nu lee stub sman, mbizh kwaan nzholll xaa Israel lo Dios, mer rese xaa yezh mdop zee gon xaa xtizh Xaa Nabeyy. ⁴⁵ Per gorna ne re xaa Israel zyen doo myet, ngok selos doo xaa nu mzelo xaa nawent ngunii xaa Pab nu mbezha xaa nawent kwaan nlu Pab. ⁴⁶ Zee lee Pab rop Bernabé nye mkeb nu namzhebt xaa, nzhe xaa:

—Kwaan nkin le nu nak zaa nu kwent xtizh Dios yilotlaka lo gu, xaa nak sawlazzh be, xaa Israel. Nu nel nanet gu gon gu xtizh Dios zee noka nanet gu kayaa gu yalnaban kwaan tira, nal lee nu ya niya lo re xaa nanakt xaa Israel.

⁴⁷ Nel snee mnabeyy Xaa Nabeyy nu, leezha nguné xaa:

Mzo na lu kwenta xni lo rese yezh,

xaa nanakt xaa Israel,

zee zaa lu kwent xomod le xaa gan yalnaban kwaan tira,

axta dubse yizhyo. [Is. 49:6]

⁴⁸ Nu gorna mbin re xaa nanakt xaa Israel kwaane, nyakdoola xaa nu mzelo xaa nzhe xaa: “Lee xtizh Xaa Nabeyy nak tub kwaan wen”. Nu rese xaa naklakwent le gan yalnaban kwaan tira, mwii xaa lo Xaa Nabeyy. ⁴⁹ Sneer mbin re xaa xtizh Xaa Nabeyy dubse yezh zee. ⁵⁰ Per lee re xaa Israel msegan lak ngwnaa non, me nzholll lo Dios, nu lak xaabyi non yezh, zee renal xaa Pab rop Bernabé, zee koo xaa xaa yizhyo zee. ⁵¹ Kwaanzee Pab rop Bernabé mrib yide kwaan nkee tich xkyelyed xaa, kwaan nak mod tub nseyen kwaan nii nawent nzo re myet zee lo Dios, nu

nya xaa naz yezh Iconio. ⁵² Per lee re xaa Jesús nyakdoola nu mnabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo re xaa.

14

Pab rop Bernabé nzo yezh Iconio

¹ Leezha mzhin Pab rop Bernabé yezh Iconio, mzeeb rop xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, klar doo mzaa xaa kwent cheen wdizh chul zee zyen doo xaa Israel nu xaa nanakt xaa Israel mzelo ngwii lo Jesús. ² Per lee re xaa Israel, xaa nanzheklat wii lo Jesús, mzelo xaa mdiizh xaa kwaan re xaa nanakt xaa Israel, nu snee mle xaa zee le re xaa xgab nawent nak re xaa Jesús nu nayii re xaa ne xaa xaa. ³ Zee lee Pab rop Bernabé mlaz zee zyen doo mbizh, nu namzhebt xaa mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Xaa Nabeyy. Mle rop xaa re kwaan gro doo kwent cheen Jesús, kwaan mlu wli nak wdizh chul kwaan mzaa xaa kwent. ⁴ Per lee re xaa yezh ngok chop tant, tub naz xaa nroo jabor cheen re xaa Israel nu stub naz xaa nroo jabor cheen rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús. ⁵ Zee lee re xaa Israel nu re xaa nanakt xaa Israel myaan kwaan re xaa nak zhiin, zee le xaa tub kwaan nawent lo rop xaa nu mle xaa xgab zee zaake xaa rop xaa. ⁶ Per gorna mzeen Pab rop Bernabé kwaan, zee mxonn xaa nya xaa naz Listra nu Derbe, rop yezh pa nabeyy Licaonia, nu noka nya xaa re yezh kwaan nzhi dub welt, ⁷ pa mzaa xaa Kwent Chul cheen Jesús.

Mzaake xaa Pab yezh Listra

⁸ Yezh Listra nzho tub xaabyi nyent mod ze. Nik tub welt namzet xaa, nel mdeen xaa axta leezha ngol xaa. Xaabyi ne nzob, ⁹ nkenzha re kwaan nii Pab, nu lee Pab zheta mwii lo xaa nu ne Pab ngwii xaa lo Dios, zee nzho mod sekwen Dios xaa. ¹⁰ Zee nzhé Pab lo xaa kwaan bos nye:

—¡Guxso!

Nu lee xaabyi zee nguxso nu mkee xaa brink nu mzelo xaa mze xaa. ¹¹ Nu gorna ngune re myet kwaan mle Pab, zee lee re myet mzelo ngunii mer xtizh xaa nu nzhé xaa:

—¡Rop xaa ne nak dios nu myaad xaa kwenta myet lo re be!

¹² Nu mbezh xaa lee Bernabé nak dios Zeus, nu lee Pab nak dios Hermes, nel lee xaa nak xaa nii. ¹³ Lee ngwleyy cheen Zeus, xaa nzob xkyidoo roo yezh, mbidno xaa re ngoon nu zyen yeey kwaan chul nzhak. Lee ngwleyy nu re myet nzhekla gool xaa lo rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús kwentaxa lo Dios, nu nzhekla xaa ngut xaa lak la ngoon kwentaxa nteed xaa ma lo xdios xaa. ¹⁴ Per gorna mzeen Bernabé rop Pab kwaane, zee mchaz xaa xab xaa nu mzeeb xaa leen pa nzhi re myet, nu nzhé xaa:

¹⁵ —¿Chozhiin nle gu kwaane? Lee rop nu nak myet kwenta re gu. Lee nu nze zaa kwent ne lo re gu, zee laa gu re dios ne, kwaan nik tub sirb nanlet, nu wii gu lo Dios, xaa mban. Lee xaa mdexkwaa yiba nu yizhyo nu nistoo nu mdexkwaa xaa re naksa ma. ¹⁶ Nu re mbizh nazskweeze, Dios mlaa reke xaa tich re kwaan nzhekla xaa, ¹⁷ nixa namlaat xaa techo re myet sinka nlu xaa rese kwaan wen kwaan nle xaa lo re myet. Nlu xaa xomod nak xaa leezha nselazh yey lo be kwaan nxeen re yalgon cheen be, nu leezha nzaa xaa zyen kwaan gaw be zee chul nzhak lextoo be.

¹⁸ Per nixa rese kwaane nzhé xaa, nagan mle xaa gan lee re myet nangteedt ngoon lo xaa.

¹⁹ Gorna mzhin lak xaa Israel, xaa Antioquía nu xaa Iconio, mle xaa gan mchee xaa xgab cheen re myet; zee mzaake xaa Pab nu mle xaa xgab mbit xaa Pab, zee mdobxex xaa xaa mlloo xaa xaa naz jwer roo yezh. ²⁰ Per gorna lee re xaa Jesús mkasa dub welt lo xaa, lee xaa nguxche nu mzeeb xaa stub welt leen yezh. Nu stub mbizh mroo rop xaa Bernabé nya xaa naz stub yezh le Derbe.

²¹ Gwluzh gorna ngulo mzaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesús yezh Derbe, zee zyen doo xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy. Zee mbare xaa yezh Listra, nu Iconio nu Antioquía. ²² Nu mle Pab rop Bernabé yudar re xaa Jesús, xaa nzho yezh ne, zee zo nye xaa lo Dios nu roora xaa lo re xcheen Dios. Nu nzhé xaa: “Chelee be nzhekla be zeeb be pa nabeyy Dios nkin ded be bid”. ²³ Nu noka mleey xaa lak xaa gol, xaa ngwii lo Jesús, zee nabeyy xaa lo re xaa Jesús reta yezh. Zee mkwan xaa gorna nandawt xaa nik tik kwaan nu mdizhno xaa Dios, zee ngunaab xaa lo Dios zee kanap Xaa Nabeyy rese xaa gol.

Pab rop Bernabé mbare Antioquía yizhyo cheen Siria

²⁴ Gorna mded xaa yizhyo Pisidia, mzhin xaa yizhyo Panfilia, ²⁵ nu naz baa mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Jesús yezh Perge. Nu zeera ngwa xaa yezh Atalia, ²⁶ pa mzen xaa bark mzhin xaa Antioquía, yezh cheen Siria. Leen yezh ne mxaal xaa xaa mzaa xaa kwent cheen Xaa Nabeyy, lo yalnkala cheen Dios. Nu sbaa mle xaaya. ²⁷ Gorna mzhin xaa Antioquía, mtop xaa re xaa Jesús, nu mzaa xaa kwent rese kwaan mle Dios kwaan rop xaa. Nzhé xaa xomod mle Dios zee noka re xaa nanakt xaa Israel ngwii lo Xaa Nabeyy. ²⁸ Nu Pab rop Bernabé mlaz baa zyen doo mbizh kwaan re xaa Jesús.

15

Junt kwaan ngu yezh Jerusalén

¹ Re mbizh zee, lak xaa mroo yizhyo Judea mzhin Antioquía. Nu mzelo xaa mseed xaa re xaa Jesús, nu nzhé xaa:

—Nyent mod le tub xaa gan yalnaban kwaan tira chelee xaa nanyot xaa beyy cheen re nu, xaa Israel, modxa mlaa Ches le nu.

² Zee lee Pab rop Bernabé mdildiizh xaa kwaan re xaa zee. Nu gwluh zee lee re xaa Jesús, xaa Antioquía, mxaal Pab rop Bernabé nu zlak xaa, zee ya re xaa Jerusalén, yanabdizh xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu lo re xaa gol, xaa nzho yezh zee. ³ Kwaanzee mroo Pab rop Bernabé Antioquía nu gorna nzhaded xaa yezh Fenicia nu Samaria mzaa xaa kwent xomod lee re xaa nanakt xaa Israel, mlaa xaa re krens cheen xaa nu mreke xaa tich xcheen Dios. Nu rese xaa Jesús nyakdoola xaa mbin xaa re kwaane.

⁴ Gorna lee re xaa ne mzhin Jerusalén, lee re xaa Jesús nu re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol wen mkayaa xaa xaa. Nu mzaa Pab rop Bernabé kwent rese kwaan mle Dios kwaan lee xaa. ⁵ Per lak fariseo, xaa ngwii lo Jesús, ngxuso nu nzhé:

—Lee re xaa nanakt sawlazzh be, nzhaal yo beyy cheen be, nu noka nzhaal xaal be xaa zee le xaa kwaan nzhé ley cheen Ches.

⁶ Zee mdop re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol, zee wdizh xaa kwaane. ⁷ Gwluh gorna mdizh xaa zyen doo kwaane, Pér ngxuso nu nzhé:

—Wech na, gu ne nzha lak liin Dios mleey na lo re gu zee za na wdizh chul cheen Jesús lo re xaa nanakt xaa Israel, zee noka re xaa ngwii lo Jesús. ⁸ Nu Dios, xaa nlabeyy lextoo re myet, mlu mkayaa xaa xaa, nel mzaa xaa Mbi Naban cheen xaa lo re xaa modxa mzaa xaa Mbi Naban lo re be. ⁹ Nel Dios mle kwaan wen lo be nu noka lo lee xaa; Dios mle nzhul lextoo be gorna mzelo be ngwii be lo xaa. ¹⁰ Kwaanzee nal, ¿chozhiin nzhekla gu lux gu xgab cheen Dios nu zhib gu tich re wech ne ley cheen Ches kwaan nga doo kwaan nixa be nyent mod nge, nu nixa re xey be xaa yilo nyent mod wee? ¹¹ Lee re be mle gan yalnaban kwaan tira lo yalnkala cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu leeka

snee lee re xaa nanakt xaa sawlazh be le gan yalnaban kwaan tira.

¹² Rese xaa msaaw roo nu mkenzha xaa gorna lee Bernabé rop Pab mzaa kwent re kwaan gro kwaan mle Dios kwaan rop xaa lo re xaa nanakt xaa Israel, leezha mzaa xaa kwent cheen Jesús. ¹³ Gorna ngulo ngunii rop xaa, Chag nzhé:

—Wech na, kenzha gu kwaan nii na: ¹⁴ Simón Pér mzaa kwent xomod ngoka tub welt leezha mleey Dios lo re xaa nanakt xaa Israel tub naz xaa zee gak xaa xaa xaa. ¹⁵ Nu kwaan lal nii kwaan nkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, modxa nii Xkyech Dios:

¹⁶ Lee mod mwii xaa Israel lo Dios nak mod tub yoo cheen rey David kwaan mbaxche.

Gwluzh bare na stub welt,
zee za na li David stub bes.
Za naya stub bes,
nu bare na saaw na yeka,

¹⁷ zee lee re xaa stub yezh nzho mod kwaan xaa Xaa Nabeyy,
re xaa mleey na tubka kwaan xaa na, xaa Israel, xaa nkano le na.

¹⁸ Snee nzaa Xaa Nabeyy kwent,
xaa mlu re kwaan axta re mbizh yilo. [Amós 9:11-12]

¹⁹ Kwaanzee lee na nii: Nanzhaalt zhib be ley cheen Ches tich re xaa nanakt xaa Israel, re xaa mzelo ngwii lo Dios. ²⁰ Per nzhaal kee be lo re xaa ne zee nagawt xaa rese baal kwaan nzhib lo mdo, nu nachaalt xaa re stub naz ngwnaa, nu nagawt xaa baal cheen re ma mziyenn, nu nagawt xaa ren. ²¹ Sbaa kee be lo xaa, nel mzaa re xaa kwent rese yezh cheen ley cheen Ches axta nazskweeze. Nlab xaaya pa nkasa re xaa sawlazh be nseed be xtizh Dios yizata mbizh kwaan nzhol xaa lo Dios. Sbaa nzhaal kee be lo xaa.

Yech kwaan mxaal xaa lo re xaa Antioquía nu Siria nu Cilicia

²² Re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol nu re xaa Jesús, myaan xaa kweey xaa lo re xaa, chop xaa xaal xaa Antioquía kwaan Pab rop Bernabé. Nu mleey xaa Judas (xaa noka le Barsabás) kwaan Silas, rop xaa ne nak xaa non lo re xaa Jesús. ²³ Nu mxaal xaa yech ne lo re xaa Jesús naz ba, nu mbe Barsabás rop Silas yech ne:

“Dix wech nu bzan, xaa nanakt xaa Israel, xaa nzho yezh Antioquía, Siria nu Cilicia. Re nu, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu re xaa gol, nu re xaa Jesús, mxaal nu yech ne lo gu. ²⁴ Mbin nu, lak xaa mroo nee nu ngwa xaa lo re gu nu mbezh xaa tub kwaan nawent zee mle gu xgab, per namxaalt nu xaa zee. ²⁵ Kwaanzee mle re nu xgab nu myaan re nu, xaal nu chop xaa zee yasewii xaa lo re gu. Ya xaa kwaan Bernabé rop Pab, rop xaa nkedoola nu. ²⁶ Rop xaa ne mzaa yalnaban cheen xaa zee ded xaa bid zaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be. ²⁷ Nu kwaanzee nxaal nu Judas nu Silas. Rop xaa ne zaa kwent kwaan myaan nu né nu lo re gu. ²⁸ Nel ngunii Mbi Naban cheen Dios lo nu zee kiib re nu tub kwaan nga tich gu, nebse nkin le gu re kwaane. ²⁹ Nagawt gu baal cheen ma mteed xaa lo mdo, nagawt gu ren nixa baal cheen ma mziyenn, nu nachaalt gu re stub naz ngwnaa. Nu chelee gu nanlet gu re kwaane, wen kale gu.”

³⁰ Nu gorna ngulo mrech re xaa, lee re xaa zee ngwa yezh Antioquía, zee mtop xaa re xaa Jesús, nu mzaa xaa yech ne lo re xaa. ³¹ Gorna lee re xaa mlaba, nyakdoola xaa nel mseleyy dooya re xaa. ³² Nu nel lee Judas nu Silas nak xaa nzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa, zee gro mzaa xaa kwent xtizh Dios, kwaanzee mzaa xaa balor lextoo re xaa nu mseleyy doo xaa re xaa. ³³ Nu mlaz xaa zee lak mbizh, zeera lee rese xaa Jesús mlaa nya xaa nu nzhe xaa

lo xaa: “Wen nya gu”, zee mbare xaa naz Jerusalén stuba. ³⁴ Per lee Silas nzhekla lakeka xaa naz baa. ³⁵ Noka Pab rop Bernabé mlakeka xaa yezh Antioquía, Pab rop Bernabé nu stub naz xaa mzaa kwent cheen wdizh chul cheen Xaa Nabeyy naz ba.

Mrop welt nzhazaa Pab kwent xtizh Xaa Nabeyy

³⁶ Xep gwluzh Pab nzhé lo Bernabé:

—Ya be yisewii be lo re wech nu lo re bzan xaa rese yezh pa ngwa zaa be kwent xtizh Xaa Nabeyy, zee ne be xomod nzhi re xaa.

³⁷ Bernabé nzhekla wee Juan, xaa noka le Mark, ³⁸ per Pab nzak nawent wee xaa xaa, nel mlaa Mark xaa Panfilia nu nangreketra xaa tich rop xaa lo xchiin xaa. ³⁹ Kwaane mle zee mdildiizh doo rop xaa, nu axta mcho rop xaa; Bernabé mbe Mark nu mzen xaa bark nzha xaa naz Chipre. ⁴⁰ Nu lee Pab kwent cheen xaa mleey xaa Silas. Nu re xaa Jesús ngunaab lo Xaa Nabeyy zee kanap xaa xaa. Zee mroo rop xaa baa, ⁴¹ nu mded xaa yizhyo Siria nu yizhyo Cilicia, nu mzaa xaa balor lextoo re xaa Jesús naz ba.

16

Timoteo mreke tich Pab rop Silas

¹ Pab rop Silas mzhin yezh Derbe nu yezh Listra, pa mzhaal xaa kwaan tub xaa le Timoteo, xaa nak tub xaa Jesús. Xnaa Timoteo nak me yezh Israel, nu nak me tub me ngwii lo Jesús, per lee xuz xaa nak tub xaa gryeg. ² Nu lee re xaa Jesús, xaa yezh Listra nu yezh Iconio, wen nzhedizh xaa Timoteo. ³ Pab nzhekla wee Timoteo kwaan lee xaa, per yilotlaka mchoog xaa tik yed cho xaa, kwaan nak beyy cheen re xaa Israel, zee nyent mod le re xaa Israel xgab nawent, xaa nzho zee, nel ne rese xaa lee xuz Timoteo nak xaa gryeg. ⁴ Rese yezh pa nded xaa, mzaa xaa kwent re kwaan nzhaal le re xaa Jesús, modxa mxaal re xaa mkayaa

yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol, xaa nzho yezh Jerusalén.
⁵ Snee yizata mbizh lee re xaa Jesús mas nye nzo lo re xcheen Dios nu ngok zyenra xaa.

Dios ngunaab lo Pab zee ya xaa yezh Macedonia

⁶ Mded xaa yizhyo Frigia nu Galacia, nel lee Mbi Naban nanglaat ngzaa xaa kwent wdizh chul cheen Jesús re yezh cheen Asia. ⁷ Nu gorna mzhin xaa yizhyo Misia, zee mle xaa xgab zeeb xaa yezh Bitinia, per lee Mbi Naban cheen Jesús nangzeyalt. ⁸ Snee tira mded xaa yizhyo Misia, nu mzhin xaa axta roo nistoo nu mzeeb xaa leen tub yezh kwaan le Troas. ⁹ Tub yaal, mchaa tub xaa yizhyo Macedonia lextoo Pab. Nzak xaa lee xaabyi ne nzo nu kanaab lo xaa nu nzhé: “Ded yizhyo Macedonia zee le lu yudar nu”. ¹⁰ Gorna ngulo mchaa lextoo xaa, zee mle nu xgab roo nu baa, nu ya nu naz Macedonia, nel ne nu lee Dios nzhekla ya nu baa zee zaa nu kwent wdizh chul cheen Jesús.

Pab rop Silas nzo Filipos

¹¹ Ngu nu leen bark yezh Troas, nu ngwa nu nalisa yezh kwaan nzhi xsaww nistoo cheen Samotracia, nu lee stub mbizh mzhin nu yezh Neápolis cheen yizhyo Macedonia. ¹² Nu yezh ne mroo nu ngwa nu Filipos, kwaan nak tub yezh cheen Roma nu yezh kwaan mas non cheen Macedonia. Baa mlaz nu lak mbizh. ¹³ Tub mbizh kwaan nseed re xaa Israel xtizh Dios mroo nu leen yezh nu ngwa nu naz roo yuu, pa mle nu xgab nzho tub pa nseed re xaa xtizh Dios. Gorna mzhin nu, mzob nu, nu mzaa nu kwent wdizh chul cheen Jesús lo re ngwnaa, me mkasa zee. ¹⁴ Lee lo re me nzho tub ngwnaa le Lidia; me ne nak me yezh Tiatira nu nto me ler naxne kwaan non doo, nu nak me tub ngwnaa nseed xtizh Dios. Nu kakenzha me kwaan kanii Pab, zee Xaa Nabeyy mxal lextoo me, zee mbin meya.

¹⁵ Nu mrubnis me kwaan re me li me, nu gwluh ngunaab me lo nu:

—Te gu kwaz gu garli na, chelee gu nle gu xgab nak na tub me ngwii lo Xaa Nabeyy.

Mle doo me jwers lo nu zee mlaz nu garli me.

¹⁶ Stub mbizh gorna nzhaze nu pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios zee mzhaal nu tub ngwnaa mad, lee me nzho mod zaa kwent cho kwaan gak, nel nzho mbi mal lextoo me. Lee me nak tub mos, nu sbaa nle me gan gro doo demi kwaan nzaa me lo xaa nabeyy lo me. ¹⁷ Ngwnaa ne mzelo mreke tich Pab nu tich re nu, nu mbezh me:

—¡Re xaa ne nak xmos Dios, xaa ngezh doo! ¡Nu lee re xaa ne nzaa kwent lo re gu xomod roo gu lo yalgut zee le gu gan yalnaban kwaan tira!

¹⁸ Sbaa mle me zyen doo mbizh, axta paro nguzha Pab tant seeka nii me, nu mzere xaa yenn xaa mlach xaa lo me nu nzhé xaa lo mbi mal kwaan nzho lextoo ngwnaa mad zee:

—Kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, nabeey na lu, broo lextoo ngwnaa ne.

Leeka gorzee lee mbi mal mroo lextoo me.

¹⁹ Per gorna lee re xaa nabeyy ngwnaa mad zee, mzeen xaa nyentra mod le re xaa gan gro demi kwaan lee me, zee mzen xaa Pab rop Silas, ²⁰ nu mbe xaa xaa lo re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—Xaa Israel re xaa ne, nu kachee xaa mod nak re xaa sawlzh be. ²¹ Nu nlu xaa stub naz kostumbr kwaan nanzhaalt le be, nel be nak xaa Roma.

²² Nu noka zyen doo myet ngaazh kwaan tich Pab nu tich Silas. Nu lee re xaa nak zhiin mnabeyy koche xaa xab Pab rop Silas zee zaa bar xaa xaa. ²³ Gwluh gorna ngulo mzaa bar doo xaa rop xaa, zeera mchep xaa xaa lozhyib, nu mnabeyy xaa xaa nkanap roo lozhyib, zee kanap wen xaa xaa. ²⁴ Nu gorna mbin xaa nkanap roo

lozhyib kwaane, mchep xaa xaa lozhyib paro mas nech, nu mkado xaa nii xaa kwaan chop le yag.

²⁵ Per wall yaal Pab rop Silas kawdizhno Dios nu kayoll xaa lo Dios, nu lee stub naz xaa nzhibyoo kakenzha kwaan kayoll xaa. ²⁶ Nu gorzee mgun tub xog kwaan nye doo kwaan mrib axta simyent cheen lozhyib. Nu leeka gorzee mxal rese pwert, nu rese xaa nzho lozhyib mroog kaden kwaan nkadoo yaa xaa. ²⁷ Gorna lee xaa nkanap lozhyib mroo mkaal lo, nu ngune xaa lee re pwert cheen lozhyib nzoxal, mloo xaa spad xaa zee gut xaa xaa, nel mle xaa xgab lee re xaa nzho lozhyib mxonn. ²⁸ Per Pab nzhé lo xaa dub gan:

—¡Naguta lu leeka lu, rese nu nzhika nee!

²⁹ Zee lee xaa nkanap lozhyib mnaab tub xni, nu mrexonn xaa mzeeb xaa lozhyib. Nu leezha mzhin xaa lo Pab nu lo Silas, mxiz xaa lo yalnacheb nu mkichxub xaa lo xaa. ³⁰ Zeera mloo xaa xaa nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Cho kwaan le na zee roo na lo yalgut nu le na gan yalnaban kwaan tira?

³¹ Lee rop xaa mkeb lo xaa nzhé:

—Wii lo Jesús, Xaa Nabeyy be, zee lu nu rese xaa garli lu, le gu gan yalnaban kwaan tira.

³² Nu mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Xaa Nabeyy lo xaa nu lo rese xaa nzho li xaa. ³³ Nu leeka gor yaal ze, lee xaa nkanap lozhyib mzet cho Pab rop Silas pa mseweey xaa nak zhiin, nu zeera lee xaa nu rese xaa li mrubnis. ³⁴ Nu zeera lee xaa nkanap lozhyib mbe rop xaa garli xaa nu mzaa xaa kwaan ndaw xaa, nu nyakdoola re xaa li xaa, nel mzelo xaa ngwii xaa lo Jesús, Xaa Nabeyy xaa.

³⁵ Garziilaka, lee re xaa nak zhiin mxaal lak soldad nguyé lo xaa nkanap lozhyib zee sela xaa Pab rop Silas.

³⁶ Lee xaa nkanap lozhyib nzhéya lo Pab nu lo Silas:

—Re xaa nak zhiin mnabeey na zee sela na gu; nzho mod nya gu. Wen nya gu.

³⁷ Per lee Pab nzhé lo re soldad, xaa mxaal xaa nak zhiin:

—¡Lee nu nak xaa Roma! Mzaa golp xaa nu delant lo zyen doo xaa yezh, nu nik tub xaa nanguniit che nkano nu kulp, nu mchep xaa nu lozhyib. ¿Nu nal chozhiin nzhekla xaa sela xaa nu xlaan? ¡Nyent modal! Nzhaal yiid mer re xaa nak zhiin koo xaa nu.

³⁸ Zee lee re soldad nzhé re kwaane lo re xaa nak zhiin, nu lee re xaa nak zhiin mzheb doo xaa gorna mbin xaa lee xaa nak xaa Roma. ³⁹ Zee ngwa re xaa nak zhiin nu ngunaab xaa perdon lo Pab nu lo Silas. Nu mloo xaa xaa nu nzhé xaa lo xaa:

—Broo gu yezh.

⁴⁰ Nu gorna mroo xaa lozhyib, Pab rop Silas ngwa garli Lidia, nu gorna ngune xaa lo re wech nu lo re bzan, zee mzaa xaa balor lextoo re wech nu re bzan, zee mroo xaa yezh zee.

17

Leezha ngwasya re xaa yezh Tesalónica

¹ Zee nzha Pab rop Silas, nu mded xaa yezh Anfípolis nu Apolonia, nu zeera mzhin xaa yezh Tesalónica, pa lee re xaa Israel nkano tub pa nkasa xaa nseed xtizh xaa Dios.

² Kostumbr cheen Pab nak ngwa xaa pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, rese mbizh kwaan nzhoor re xaa Israel lo Dios. Chon sman mdildiizh Pab kwaan re xaa. Nu nlu xaa xomod nzaa Xkyech Dios kwent, ³ nu nzhé xaa:

—Jesús nak lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy, mded xaa bid nu ngut xaa nu gwuluzh ngulo ngut xaa zeera mroban xaa, mod mlela Dios xgab nzhaal gak xaa. Xaa ne nza na kwent cheen lo gu.

⁴ Nu mla xtizh Pab yek lak sawluzh xaa, zee mreke xaa tich Pab rop Silas. Noka mla xtizh Pab yek zyen doo xaa

gryeg, xaa nzholl lo Dios, nu zyen doo ngwnaa, me non yezh. ⁵ Per kwaane mle ngwasya re xaa Israel, nu mtop xaa lak xaabyi, xaa nakap doo nzo lo xbi, nu nle xaa zee rese xaa yezh yii. Zee ngwa xaa garli Jasón, mle xaa xgab zee yizhal Pab rop Silas zee zaa xaa xaa lo re xaa yezh. ⁶ Per nel nanguzhalt rop xaa lo xaa zee, zee mbe xaa Jasón nu zlak wech lo re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—¡Pab rop Silas kachee dub yizhyo nu noka nze xaa nee, ⁷ nu Jasón mzeyal ngu xaa garli xaa! Rese xaa ne nanlet kwaan nzhé ley cheen rey, xaa nabeyy Roma, nel mbezh xaa nzho stub rey, tub xaa le Jesús.

⁸ Nu gorna lee re xaa yezh nu re xaa nabeyy yezh mbin kwaane, mle xaa xgab. ⁹ Per Jasón nu stub naz re wech mdix xaa tub mult zee msela xaa xaa nya xaa.

Pab rop Silas nzha yezh Berea

¹⁰ Nu yaal zee, lee re wech mxaal Pab rop Silas naz yezh Berea. Nu gorna mzhin xaa baa, ngwa xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios. ¹¹ Nu lee re xaa Israel, xaa nzho yezh ne, nzheyura yek xaa ke re xaa Tesalónica, nel kwaan dub lextoo xaa mkayaa xaa xtizh Dios kwaan ngunii xaa, nu tich tub mbizh stub mbizh nseedra xaa Xkyech Dios zee ne xaa nen che wli re kwaan ngunii xaa. ¹² Nu snee zyen doo xaa mzelo ngwii lo Jesús, nu sbaaka zyen doo xaa gryeg mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy, xaabyi nu ngwnaa me nak me non. ¹³ Per gorna lee re xaa Israel, xaa Tesalónica, mbin xaa lee Pab kazaa kwent cheen wdizh chul cheen Dios noka yezh Berea, zee ngwa xaa baa nu mle xaa zee nayii re xaa ne xaa Pab. ¹⁴ Zee lee re wech mxaal Pab naz roo nistoo, lee Silas nu Timoteo mlakeka Berea. ¹⁵ Lee re xaa ngwaze naz Pab axta yezh Atenas. Zee lee Pab nzhé lo xaa zee yé xaa lo Silas nu lo Timoteo zee yiid xaa zhaal re xaa leezha nzho moda lo xaa. Nu gorzee nya re wech zee.

Pab nzo Atenas

¹⁶ Leezha lee Pab nkambaz Silas nu Timoteo yezh Atenas, nales doo ngok lextoo xaa ngune xaa lee re xaa yezh ngwii lo zyen maj. ¹⁷ Kwaanzee mkediizh xaaya kwaan re xaa sawlazh xaa nu re xaa nanakt xaa Israel, xaa nzhollo lo Dios, pa nkasa re xaa. Nu rese mbizh nkediizh xaaya kwaan re xaa nkasa lo xbi. ¹⁸ Nu naz Atenas ngu xaa nzhekla gon xomod nak rese xgab kub. Lak xaa ne mreke tich Epicuro, nu zlak xaa ne mreke tich mod mseed xaa estoico, nu lak xaa ne mbezh:

—¿Chozhiin tant nachan nii xaa ne?

Nu zlak xaa mbezh:

—Nzaa xaa kwent cheen re dios kwaan nanlabeyyt be.

Nzhé xaa kwaane nel Pab nzaa kwent cheen Jesús nu kwent cheen yalmroban cheen xaa. ¹⁹ Zee mbe xaa xaa pa nkasa rese xaa yezh, tub pa le Areópago, nu mnabdizh xaa lo xaa:

—Nzhékla nu gon nu wdizh kub kwaan kalu lu lo nu. ²⁰ Nel nii lu kwaan nanlabeyyt nu, nzhekla nu ne nu cho kwaan naka.

²¹ Nal rese xaa yezh Atenas, nu re xaa nanakt xaa yezh Atenas xaa nzho baa, purse nzhekla xaa gon xaa o zaa xaa kwent tub kwaan kub.

²² Pab mzoli lo re xaa naz Areópago, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Xaabyi, xaa yezh Atenas, tub kwaan mlu lo na, lee re gu nzhollo lo zyen dios. ²³ Nel gorna mdeed na yezh, mwii na re pa nzhollo gu lo re xdios gu, nu ngune na lo tub mdo kwaan nzhé lo: “DIOS KWAAN NANLABEYYT BE”. Lee Dios ne, xaa nzhollo gu lo, nixa nanlabeyyt gu xaa, lee xaa nak xaa kaza na kwent lo gu nal.

²⁴ Lee xaa nak Dios, xaa mdexkwa yizhyo nu rese kwaan nzho leena, lee xaa nak Xaa Nabeyy yiba nu yizhyo. Nanzhot xaa leen tub yoo kwaan nya kwaan yaa myet,

²⁵ nu nixa nankint xaa le myet yudar xaa, nel lee xaa nak xaa nle zee ban be nu ngob be mbi, nu nzaa xaa rese kwaan nkin be lo be.

²⁶ 'Kwaan tubka xaabyi mdexkwa xaa rese yezh kwaan nzhi lo dubse yizhyo; mdexkwa xaa pa nzhaal kwi re yezh nu lak mbizh nzhaal nabeyy re yezh. ²⁷ Sbaa mle xaa, zee lee xaa rese yezh kwaan Dios. Nu nixa xaa rese yezh nkwaan Dios mod tub syeg, zyizhal Dios lo xaa, nel nazit nzo xaa lo rese be. ²⁸ Nel Dios nle zee mban be, nu zee ngun be, nu zee nzho be. Modxa mbezh tub xaa non lo re gu: "Dii cheen Dios nak be". ²⁹ Kwaanzee chelee be nak be dii cheen Dios, nanzhaalt lee be xgab lee Dios nak kwenta tub maj or o plat o ke, kwaan ngaxkwa re myet mod nzhekla re myet. ³⁰ Re mbizh yilo myela Dios ne re myet, nel namlabeyyt re myet cho kwaan nawent nle re myet, per nal nabeyy xaa xaa rese pa, zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo Jesús. ³¹ Nel Dios mleey tub mbizh kwaan naab xaa re kwent lo rese myet tub mod nali doo, nu mleey xaa Jesús le kwaane. Sbaa mlu xaa lo rese myet, leezha mseban xaa Jesús lo re xaa ngut.

³² Nu gorna mbin xaa cheen kwaan mroban xaa lo re xaa ngut, lak xaa mxizhno xaa nu zlak xaa nzhé:

—Nyula nu gon nu kwaane stub welt.

³³ Zee mlaa Pab re xaa. ³⁴ Per mreke lak xaa tich xaa nu re xaa ne mle krer kwaan nzhé xaa. Nu lo re xaa ne nzho tub xaa le Dionisio, tub xaa nabeyy pa nkasa rese xaa yezh naz Areópago, nu noka tub ngwnaa me le Dámaris, nu noka zlak xaa.

18

Pab nzo yezh Corinto

¹ Gwluzh gorna ngulo mdedla re kwaane, Pab mroo yezh Atenas nu nya xaa naz yezh Corinto. ² Zee mzhaal xaa tub sawluzh xaa, xaa le Aquila, xaa nak xaa yezh

Ponto. Xepse yilo Aquila nu sa xaa Priscila mroo Italia, nel lee rey Law, xaa nabeyy Roma, nzhé lee rese xaa Israel nzhaal roo yezh Roma. Pab ngwa lo Aquila nu Priscila. ³ Lee xchiin Pab nak dexkwaa xaa yoo ler. Nu nel leeka zhiin kwaan nkee Pab nak xchiin xaa, Pab mlaz lo xaa zee mkee rop xaa zhiin tubka. ⁴ Nu rese mbizh kwaan nseed xaa xtizh Dios, Pab nya pa nkasa re xaa, nel nzhekla xaa le xaa gan zee wii re xaa Israel lo Jesús nu noka re xaa nanakt xaa Israel.

⁵ Gorna mroo Silas nu Timoteo yizhyo cheen Macedonia nu mzhin xaa yezh Corinto, Pab mzelo mzaa nebse kwent chul cheen Jesús lo re xaa Israel, nu mbezh xaa lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy. ⁶ Per gorna mzelo re xaa nambintra xaa xtizh Pab zee mzelo xaa ngunii xaa re wdizh nawent lo Pab, zee Pab mrrib xaa xab xaa, zee mlu Pab nawent nak xgab cheen re xaa, nu nzhé xaa:

—Gu nkano kulp lux gu gu, lee na nankanot kulp. Nalzhe naz delant, lee na ya za kwent cheen wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel.

⁷ Mroo xaa pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios nu ngwa xaa garli tub xaabyi le Just, tub xaa nzhoon lo Dios. Nu lee li xaa nzob gax pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios. ⁸ Nu lee Crispo, xaa nabeyy lo re xaa pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, nu re xaa li xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy. Nu noka zyen doo xaa yezh Corinto, gorna mbin xaa xtizh Dios mzelo xaa ngwii lo Xaa Nabeyy nu zee mrubnis xaa. ⁹ Nu tub yaal lee Xaa Nabeyy nzhé lo Pab lo tub mkaal:

—Nala nazhebt lu, nu nixa nakwazt lu zaa lu kwent chul, ¹⁰ nel na nzo kwaan lu, nu nik tub xaa nyent mod le tub kwaan nawent lo lu, nel zyen doo myet yezh ne nzho jwalt lach lo na.

¹¹ Sneee lee Pab mlaz tub liin yirol yezh Corinto, nu nseed xaa re xaa xtizh Dios.

¹² Per re mbizh kwaan mnabeyy Galión re yezh cheen Acaya, lee re xaa Israel mkasa nu ngunii nawent xaa Pab, nu mbe xaa xaa lo Galión pa naab xaa kwent lo xaa. ¹³ Nu ngaazh re xaa kwaan tich xaa nu nzhé xaa:

—Xaa ne nzhekla le nu tub kwaan nawent lo ley cheen nu, nel mbezh xaa lo re myet nzhaal gool xaa lo Jesús.

¹⁴ Pab nzhala nii gorna lee Galión nzhé lo re xaa Israel:

—Nkenzha gu na xaa Israel, chelee kwaan ngaazh gu tich xaa ngok tub kwaan nawent mod mbit xaa tub xaa, zee nzhaal gon na kwaan né gu. ¹⁵ Per kwaane nak wdizh cheen ley cheen gu, mdexkwaa leeka re guya, nanzheklat na zeeb na lo re kwent ba.

¹⁶ Nu mlóo xaa xaa lo pa naab xaa kwent. ¹⁷ Zee mzen re xaa Sóstenes, tub xaa non pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, nu mzaa golp xaa xaa delant lo Galión, pa naab xaa kwent. Per Galión namlet kas re kwaan mle re xaa xaa.

Pab mbare yezh Antioquía

¹⁸ Seese mlazra Pab zyen mbizh yezh Corinto. Gwluzh mle xaa despedir re wech nu re bzan, nu ngwa Aquila nu Priscila kwaan Pab yezh Cencrea pa mzen xaa bark nu nya xaa naz yizhyo Siria. Nu gorna zeeraka zen Pab bark mchub xaa yek xaa, sbaa mlu xaa le xaa kumplir tub wdizh kwaan nzhé xaa lo Dios. ¹⁹ Gorna mzhin re xaa yezh Éfeso ngwa xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, pa mkediizh xaa kwaan re xaa Israel, xaa nkasa zee. Nu Pab mláa Priscila nu Aquila yezh ba, ²⁰ nel lee re xaa yezh mle jwers lo Pab zee kwazra Pab xche lo re xaa, per lee xaa namlazt. ²¹ Nu gorna mle xaa despedir nzhé xaa lo re xaa:

—Chelee Dios nzhekla bare na yal na lo re gu stuba.

Nu gwluzh xep, lee Pab ngu leen bark nu mroo xaa yezh Éfeso. ²² Gorna mzhin xaa yezh Cesarea, ngwa xaa Jerusalén zee wdizh xaa kwaan re xaa Jesús, xaa nzho zee, nu zeera ngwa xaa yezh Antioquía. ²³ Nu mlaz xaa zee

lak mbizh, nu zeera ngwa xaa re yizhyo cheen Galacia nu Frigia nu mle xaa zee nyera nzo re xaa Jesús lo Dios.

Apolos mzaa kwent cheen xtizh Jesús Éfeso

²⁴ Nu mbizh zee mzhin tub xaa Israel yezh Éfeso, xaa le Apolos, xaa yezh Alejandría. Nu nzhak doo xaa nzhedizh xaa nzaa xaa kwent xtizh Dios. ²⁵ Tub xaa mseed Apolos xnaz Xaa Nabeyy, nu zee lee Apolos wen nzaa kwent cheen xtizh Jesús nu klar doo nii xaa lo stub naz xaa, per nlabeyy xaa nebse yalmrubnis kwaan mlu Juan. ²⁶ Nu lee Apolos mzelo mzaa kwent cheen xtizh Jesús pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios. Nu leezha mbin Aquila nu Priscila kwaan, zee mbe xaa Apolos stub pa zee seed xaa xaa mas cheen xnaz Xaa Nabeyy. ²⁷ Nu gorna lee Apolos nzhekla ded yizhyo Acaya pa nzhi yezh Corinto, zee lee re xaa Jesús yezh Éfeso mkee xaa tub yech kwaan mxaal xaa lo re xaa Jesús naz ba zee wen kayaa xaa Apolos. Gorna mzhin xaa naz ba, mle doo xaa yudar rese xaa ngwii lo Jesús, nu mlu Jesús yalnkela cheen Jesús lo rese xaa. ²⁸ Nel kwaan xtizh Dios klar doo nlu xaa lo re myet lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy; nu sbaa mlu xaa nawlit re kwaan mbezh re xaa Israel.

19

Pab nzo Éfeso

¹ Gorna lee Apolos nzo yezh Corinto, lee Pab mded re yezh leen yi nu mzhin xaa Éfeso, pa nguzhal lak xaa Jesús lo xaa. ² Zee mnabdizh xaa lo re xaa zee:

—¿Che mkayaa gu Mbi Naban gorna mzelo gu ngwii gu lo Jesús?

Rese xaa mkeb nzhé:

—Nixa nanet nu nen che nzho Mbi Naban.

³ Pab mnadizh lo xaa stuba:

—¿Xomod mrubnis gu?

Nu lee re xaa mkeb nzhé:

—Mod mlu Juan, mrubnis nu.

⁴ Zee lee Pab nzhé lo xaa:

—Lee Juan mchubnis re xaa mlaa kwaan nawent kwaan kale xaa nu mzelo xaa ngwii lo Dios. Nu mbezh xaa nzhaal wii rese xaa lo Jesús, xaa nze gwluzh xep.

⁵ Nu gorna mbin xaa kwaane mrubnis xaa kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy. ⁶ Nu gorzee lee Pab mzhib yaa xaa yek re xaa, nu noka re xaa mkayaa Mbi Naban cheen Dios, nu mzelo re xaa nzhedizh xaa stub naz diizh, nu nzaa re xaa kwent re wdizh kwaan nguné Dios lo lee xaa. ⁷ Rese xaa nak kan tub chiibchop xaabyi.

⁸ Dubse chon mbee, Pab ngwa pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, pa mzaa xaa kwent cheen xomod nabeyy Dios zee laa xaa nabeyy Dios lextoo xaa, nu nik tik nanzhebt xaa. ⁹ Per lak xaa ned nanzheklat ngle xaa krer kwaan nzhé xaa, nu delant lo re myet ngunii nawent xaa Naz Kub cheen Jesús. Zee mbachii Pab lo re xaa Israel nu mbe xaa re xaa Jesús leen tub yoo skwel cheen tub xaa le Tiranno, zee mseed xaa re xaa yizata mbizh. ¹⁰ Nu snee mseed xaa re xaa chop liin. Sbaa rese xaa nzho rese yezh cheen Asia, re xaa Israel, nu re xaa nanakt xaa Israel, mkenzha xaa wdizh chul cheen Xaa Nabeyy. ¹¹ Nu mzaa Dios zee mle Pab re kwaan gro doo lo re xaa. ¹² Nu axta panit nu re ler kwaan nzhal cho Pab, nzhe xaa lo re xaa ne nzak, snee lee Dios mzaa diizh sekwen Pab re xaa, nu lee re mbi mal nroo lextoo re xaa.

¹³ Ngu lak xaa Israel, xaa nya tich tub yezh stub yezh, nzhekla xaa koo xaa mbi mal lextoo re myet. Nu nle xchiin xaa yalnabeyy cheen Jesús lo re xaa nzho mbi mal lextoo nu mbezh xaa lo re mbi mal:

—Kwaan yalnabeyy cheen Jesús, xaa nzaa Pab kwent, nabeey na lu, broo.

¹⁴ Gazh xgann tub xaa Israel xaa le Esceva mle kwaane, xaa nak tub ngwleyy non lo re ngwleyy. ¹⁵ Per gorna nzhekla xaa ngle xaaya lo tub xaa nzho mbi mal lextoo, lee mbi mal nzhé lo xaa:

—Nlabeyy na Jesús, nu ne na cho nak Pab, ¿per lee gu cho nak gu?

¹⁶ Nu leeka gorzee lee xaabyi, xaa nzho mbi mal lextoo mzelo mkee yek re xaa, nu nel ngezh doo xaa zee mzaa golp xaa re xaa, nu cheey re xaa nu mweey re xaa mroo garli xaa. ¹⁷ Rese xaa nzho Éfeso, rop xaa Israel nu re xaa nanakt xaa Israel, mbin xaa kwaane, nu mzheb doo re xaa. Nu snee lee Jesús, Xaa Nabeyy ngok non doo naz baa.

¹⁸ Zyen doo xaa mzelo ngwii lo Jesús, nu nzaa xaa kwent cheen re kwaan nawent kwaan mle xaa. ¹⁹ Nu zyen xaa mseed yalwezh mbidno re yech cheen xaa zee zek xaaya delant lo rese xaa. Mle xaa kwent paro non re yech ne, nu nona choobchii mil demi plat. ²⁰ Snee lee xtizh Xaa Nabeyy mas nzhaxonn re yezh zee, nu zyen xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

²¹ Gwluzh gorna ngulo mded re kwaane, Pab mle xgab yasewii lo re xaa nzho re yezh pa nabeyy Macedonia nu pa nabeyy Acaya, nu zee yaka xaa axta Jerusalén; nu noka nzhé xaa gorna yilo ya xaa Jerusalén, noka Roma nzhaal ya xaa. ²² Zee mxaal xaa Timoteo nu wech Erasto le yudar re xaa Macedonia. Nu lee xaa mlakeka xep naz baa, yizhyo cheen Asia.

Ngwasya re xaa yezh Éfeso

²³ Re mbizh zee ngwasya re xaa Éfeso kwent cheen Naz Kub cheen Jesús. ²⁴ Kwaane mle tub xaabyi le Demetrio, xaa ndexkwaa re kwaan plat, ndexkwaa xaa zyen yidoo dik cheen dios Artemisa kwaan plat, nu lee xaa nu re xaa nkee zhiin kwaan plat, nle xaa gan zyen doo demi. ²⁵ Mtop xaa

re xaa kwaan nkee zhiin kwaan plat kwaan stub naz xaa nle gan demi lo kwaan, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Gu ne, be kale doo gan lo zhiin ne. ²⁶ Nu neka gu cho kwaan mbezh Pab: “Lee re dios kwaan ndexkwa yaa myet nanakt dios”. Nu snee mle xaa gan mkiil xaa zyen doo myet, nu nanebt xaa Éfeso noka xaa rese yezh pa nabeyy Asia. ²⁷ Nu kwaan nak tub kwaan tira nawent lo re be, nel lee xchiin be nzho mod lux. Nu noka yidoo cheen dios Artemisa nzho mod lux yalnnon kwaan nkanoya, nu snee nawiitra xaa loya, nixa nal lee re xaa rese yezh pa nabeyy Asia nu axta rese xaa dub ntersa yizhyo nzholl lo Aretmisa.

²⁸ Gorna mbin xaa kwaan, nayii doo xaa nu zyen doo xaa mzelo mbezh:

—¡Mban Artemisa, xdios re be, me nak dios cheen re xaa Éfeso!

²⁹ Dubse yezh Éfeso ngwasya nu mzen xaa chop xaa, tub xaa le Gayo nu stub xaa le Aristarco, xaa yizhyo Macedonia, xaa mzhin kwaan Pab. Nu mbe xaa xaa pa nkasa re xaa yezh. ³⁰ Zee lee Pab nzhekla ngzeeb baa, zee nii xaa lo re myet, per lee re xaa Jesús nanglat ngzeeb xaa. ³¹ Noka lak xaa nak zhiin, re xaa Asia, xaa nak xmig Pab, mxaal xaa xaa nzhé lo xaa, nanzhaalt zeeb xaa baa. ³² Nu lee lo junt, lak xaa mbezh tub kwaan, nu zlak xaa mbezh stub kwaan, nu ngwasya zyen doo xaa nu zyen xaa ba nixa nanet xaa chozhiin mkasa xaa baa. ³³ Zee lee lak xaa mzaa kwent lo Jant cho kwaan kaded, nu mbe re xaa Israel xaa nu mzo xaa xaa delant lo rese xaa. Nu Jant mle nseyen zee nakeet re xaa rezh, nel nzhekla xaa ngnii xaa lo re xaa. ³⁴ Per gorna mzeen xaa lee Jant nak tub xaa Israel, mzelo re xaa mkee xaa bi chop gor nu nzhé xaa:

—¡Mban Artemisa, xdios re be, me nak dios cheen re xaa Éfeso!

³⁵ Lee sekretar yezh, gorna ngulo mle xaa gan msaaw xaa roo re myet, nzhé xaa:

—Re xaa sawlazh be, xaa Éfeso, re xaa dubse yizhyo mbezh lee re xaa yezh ne nkano zhiin nkanap yidoo cheen dios Artemisa nu maj cheen me, kwaan ngob naz yiba.

³⁶ Nel nik tub xaa nyent mod né nawlit kwaane, blaa gu nu nalet gu nik tub kwaan, chelee gu nale went gu xgaba yilotlaka. ³⁷ Nel re xaabyi kwaan mbe gu nee, namlewannt xaa nik tub kwaan cheen yidoo nu nixa nanguniit xaa nawent Xdios be. ³⁸ Chelee Demetrio nu re xaa nkee zhiin kwaan lee xaa nzhekla gaazh tub kwaan tich tub xaa, nya xaa lo jwes nu lee jwes dexkwaaya. ³⁹ Chelee gu nzhekla gu naab gu stub kwaan nzhaal le guya lo tub junt kwaan rese xaa nabeyy. ⁴⁰ Nzhaal nayasyat be nel napa lee rey, xaa nabeyy dubse Roma, xaal tub xaa ne xomod naka, zee nanet be cho kwaan keb be lo xaa.

⁴¹ Gorna ngulo ngunii xaa kwaane, nzhé xaa lo re myet: —Nzho mod nya gu.

20

Pab ngwa Macedonia nu Grecia

¹ Nu gorna ngulola nya re xaa garli xaa, Pab mrezh re xaa Jesús zee mzaa konsej lo xaa, nu zeera nya xaa naz re yezh Macedonia. ² Nu re yezh pa mded xaa, mseed xaa re xaa Jesús nu mle xaa nyera nzo xaa lo Jesús; gwluzh zeera mzhin xaa pa nabeyy Grecia, ³ pa mlaz xaa chon mbee. Merla zen xaa bark nya xaa naz Siria, gorna mzeen xaa lee re xaa Israel myaan zen xaa xaa. Zee mchee Pab xgab cheen xaa nu mbare xaa re yezh cheen Macedonia. ⁴ Nu re xaa ne ngwa kwaan Pab: Sópater xgann Pirro xaa yezh Berea, nu Aristarco rop Segundo xaa yezh Tesalónica, nu Gayo xaa yezh Derbe, nu Timoteo nu Tíquico nu Trófimo yon xaa yizhyo Asia. ⁵ Nu re xaa ne nguner lo nu, nu mlaz

xaa nu yezh Troas. ⁶ Nu gwluzh ngulo mded yalni cheen Paskwa, tub yalni kwaan nzhaw xaa Israel pan kwaan nanyut lebadur, zee mroo nu yezh Filipos, nu ngu nu leen bark. Nu gaay mbizh zeera nguga xaa lo nu Troas, pa mlaz nu gazh mbizh.

Pab ngwasewii Troas

⁷ Mbizh dming mdop rese nu ndaw nu Xchee cheen Xaa Nabeyy, zee lee Pab mseed re xaa Jesús. Nel stub mbizh lee xaa roo nya stub yezh, zee xche mseed xaa re xaa axta wall yaal. ⁸ Nu mkasa re nu pis yon leen tub yoo, nu baa nkee zyen doo bruj kwaan nkee xni. ⁹ Nu tub xaa mad le Eutico nzob roo bentant, nu nel Pab mzaa kwent xche doo, zee mzen mkaal xaa mad, nu gorna ngulo mzen wen mkaal garlo xaa mad, mrenzeb xaa mad lo yo. Nu nel lee yoo pa nzho nu leen nak kwaan chon pis, zee rese xaa mla ngwasewii lo xaa mad, nu gorna mzhin xaa lo xaa mad, lee xaa mad ngutla. ¹⁰ Zee lee Pab mla, nu mbii lo xaa mad nu mdezh xaa xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Nazhebt gu, mban xaa.

¹¹ Nu zeera mbare Pab ngxoob, nu ndaw xaa kwaan re xaa, nu seesa ngunii xaa axta mkaxni yizhyo. Nu zeera nya xaa. ¹² Nu nyakdoola re xaa lee xaa mad mban nu mbe xaa xaa garli xaa.

Nzha Pab Mileto

¹³ Pab mle xgab ze xaa kwaan nii xaa axta yezh Asón, nu lee nu nguner lo xaa, nel kwaan bark nzha nu axta Asón. ¹⁴ Nu gorna mzhaal nu kwaan lee xaa Asón, ngu xaa leen bark kwaan nu, nu ngwa nu axta Mitilene. ¹⁵ Mroo nu baa, nu lee stub mbizh ngwa nu ngu nu leen bark nu mded nu tub yizhyo leen nistoo kwaan le Quío. Nu lee stub mbizh mded nu nistoo axta yezh Samos. Zee stub mbizh mzhin nu yezh Mileto. ¹⁶ Snee ngoka nel Pab nanzheklatra xaa

kwaz xaa re yezh cheen Asia, nu nzhekla xaa tira ded xaa Éfeso; nel nzhekla xaa zhin xaa lejer yezh Jerusalén, zee zo xaa yalni cheen Pentecostés naz baa.

Pab mzaa kwent xtizh Dios lo re xaa gol, xaa Éfeso

¹⁷ Gorna nzo Pab Mileto, mrezh xaa re xaa gol xaa nabeyy re xaa Jesús yezh Éfeso. ¹⁸ Gorna mzhin re xaa zee nzhé xaa lo re xaa:

—Gu ne wen, axta mbizh kwaan yilotlaka mzhin na yizhyo Asia nu axta nalzhe, ¹⁹ dubse mbizh kwaan mzo na lo re gu, mkee na xchiin Xaa Nabeyy lo re gu nu namtot na yalxwa. Mded doo na bid kwent cheen re kwaan myaan re xaa sawlazzh na nu axta mbinn na lo re bid kwaan mdeed na. ²⁰ Per nixa snee, namlat na namzatra na kwent chul lo re gu, kwaan mle yudar gu; nu mseed na re gu delant lo re xaa nu leen li re gu. ²¹ Lo xaa sawlazzh na nu lo xaa nanakt xaa Israel mbezha, zee laa xaa kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo Jesús, Xaa Nabeyy be. ²² Nu nal nya na Jerusalén nel sbaa mxaal Mbi Naban na, nixa nanet na cho kwaan deed na baa. ²³ Nebse kwaan ne na nak, ke rese yezh pa nya na, lee Mbi Naban né lo na, ko xaa na lozhyib nu ded doo na bid. ²⁴ Per lee yalnaban cheen na nanont, kwaan non nak lux na xchiin na kwaan mzaa Jesús kee na, kwaan nak za na kwent wdizh chul, nen xomod mlu Dios yalnabela cheen xaa lo re be.

²⁵ 'Nu ne na, nabaretra gu ne gu lo na, re gu xaa mza na kwent cheen pa nabeyy Dios lo. ²⁶ Kwaanzee nzhekla na nii na lo rese gu, nankanot na kulp cheen nik tub gu lo Dios. ²⁷ Nel ngulola mza na rese kwent cheen Dios lo gu, nu namkaxlaant na nik tub kwaan lo gu. ²⁸ Kwaanzee list bzo gu, nu bkanap gu re xaa Jesús, mod tub xaa wen doo nkanap re xma, nel lee Mbi Naban mzo gu gak gu xaa nabeyy lo re xaa Jesús, leeka Jesús mzi re xaa kwaan xren xaa. ²⁹ Noka ne na gorna lee na nya, zyiid stub naz

xaa kwenta tub ma nakap, xaa nzhekla luux re xaa Jesús.
³⁰ Nu leeka lo gu roo lak xaa wdizh yalnkaade zee lee re
 xaa Jesús le kwaan nzhekla xaa. ³¹ Kwaanzee list bzo gu
 nu bselazh gu xomod mza na konsej lo re gu kwaan dub
 lextoo na, dubse chon liin zhe nu yaal, nu axta mbinn na
 kwent cheen gu.

³² 'Kwaanzee nal wech na, nal naab na lo Dios zee kanap
 xaa re gu, nel nazotra na kwaan re gu nal. Bselazh gu
 wdizh chul cheen yalnkala cheen Dios nel leeya nzho mod
 le zee nye nzo gu lo Dios, nu leeya zaa kwent xomod kayaa
 gu rese kwaan nzaa Dios lo gu, xaa nzo nzhul lo Dios.
³³ Namzoblazht na xdemi tub xaa, nixa xab xaa. ³⁴ Nu rese
 gu ne, mkee na zhiin kwaan leeka yaa na, zee mkwaan na
 kwaan nkin na nu kwaan nkin re xaa mzo kwaan na. ³⁵ Nu
 sbaa mlu na lo gu, nzhaal kee gu zhiin nu le gu yudar re
 xaa nkin kwaan. Nu bselazh gu xtizh Jesús leezha nzhé
 xaa: “Wenra re xaa nzaa xcheen lo stub naz xaa, ke xaa
 kayaa kwaan”.

³⁶ Gwluzh gorna ngulo ngunii xaa kwaane, Pab
 mkichxub nu mdizhno xaa Dios tubka kwaan rese xaa.
³⁷ Rese xaa mbinn, nu mdezh xaa xaa nu ndaw xaa bit ta
 garlo xaa. ³⁸ Nu nales doo ngok lextoo re xaa, nel nzhé Pab
 lo xaa: “Nabaretra gu ne gu lo na stuba”. Nu zeera ngwa
 re xaa kwaan lee xaa axta paro mzen xaa bark.

21

Ngwa Pab Jerusalén

¹ Gorna mlaa nu re wech, xaa Éfeso, zee ngu nu leen
 bark, zee nya nu nalise naz yizhyo Cos, kwaan nzhi leen
 nistoo, nu stub mbizh mzhin nu yizhyo Rodas, kwaan nzhi
 leen nistoo nu baa mroo nu nya nu naz yezh Pátara. ² Nu
 yezh Pátara nguzhal nu tub bark kwaan nya naz yizhyo
 Fenicia, zee ngu nu leena. ³ Nu gorna nya nu zee mlu

yizhyo Chipre lo nu, kwaan nzhi leen nistoo, nu lad rebes lo nu nzhiya. Nu mdedyo nuya, nya nu mzhin nu axta yizhyo Siria. Nel nzhaal lat bark baa, mla nu ngwa nu yezh Tiro. ⁴ Baa mzhaal nu re xaa Jesús, nu mlaz nu lo re xaa gazh mbizh. Nu lee re xaa tubka nzhé lo Pab nanyat xaa Jerusalén, nel mlu Mbi Naban tub kwaan lo re xaa. ⁵ Per gorna ngulo mzhaal gazh mbizh, zee mroo nu zee, nu rese wech kwaan sa xaa nu kwaan xinn xaa ngwa zee naz xaa nu axta roo yezh, roo nistoo. Baa mkichxub re nu, nu mdizhno nu Dios. ⁶ Gorna mle nu despedir re xaa zee nguxoob nu leen bark, zee lee re xaa mbare nya garli xaa.

⁷ Leeka bark kwaan mzen nu yezh Tiro mzhino nu axta yezh Tolemaida. Baa mla nu leen bark nu ngunii nu “dix” lo re wech nu lo re bzan. Mlaz nu lo re xaa tub mbizh. ⁸ Stub mbizh mroo nu baa, mzhin nu axta yezh Cesarea. Zee ngwa nu garli Lip, baa mlaz nu garli xaa. (Lip nak tub xaa nzaa kwent xtizh Dios, nu nya xaa tub yezh stub yezh. Lee xaa nak tub lo gazh re xaa kwaan mleey re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.) ⁹ Lip nzhap tap xchap, me mad, me mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee me.

¹⁰ Nzhala lak mbizh nzo nu baa, zee mzhin tub xaa yizhyo Judea, xaa le Agabo, xaa noka nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa. ¹¹ Nu gorna mzhin xaa lo nu, mzen xaa yed cheen Pab, mkado xaaya yaa xaa nu nii xaa nu né xaa:

—Snee né Mbi Naban: “Snee kado re sawlazzh nu bixwann yed ne, nu zaa xaa xaa lo re xaa nanakt xaa Israel”.

¹² Nu gorna mbin nu kwaane, zee lee re nu nu re wech, xaa Cesarea, nzhé nu lo Pab zee nayat xaa Jerusalén. ¹³ Per lee Pab mkeb né:

—¿Chozhiin nzhonn gu, nle gu nzhak nales lextoo na? Nel listla nzo na kado xaa na nu noka listla na nzo zee gut xaa na yezh Jerusalén kwent cheen Jesús, Xaa Nabeyy be.

¹⁴ Nu nel namyet roo nu lo xaa, mlaa nu nya xaa, zee nzhé nu lo xaa:

—¡Gak mod nzhekla Xaa Nabeyy!

¹⁵ Gwluzh gorna ngulo mded kwaane, mzo list nu nya nu naz Jerusalén. ¹⁶ Nu lak xaa Jesús, xaa Cesarea ngwa kwaan re nu. Xaa ne mbe nu garli Mnasón, tub xaabyi xaa yezh Chipre. Lee xaa nak xaa Jesús nzha doo liin, nu mlaz nu garli xaa.

Pab ngwasewii lo Chag

¹⁷ Gorna mzhin nu Jerusalén, nyakdoola re wech nu re bzan ngune lo nu, nu chul doo mkayaa xaa nu. ¹⁸ Nu lee stub mbizh, ngwasewii re nu Pab lo Chag, nu baa nzhi rese xaa gol. ¹⁹ Pab mdizh kwaan re xaa, zeera mzelo xaa mzaa xaa kwent tubga tubga re kwaan mle Dios lo re xaa nanakt xaa Israel lo re zhiin kwaan mkee xaa. ²⁰ Gorna mbin re xaa kwaan nzhé Pab, mbill re xaa lo Dios, nu nzhé xaa lo Pab:

—Wech Pab, gwii. Zyen doo mil xaa sawlazh be ngwii lo Jesús, nu rese xaa ne nzak seetaka nkin kozhaw xaa ley cheen Ches. ²¹ Nu mbin re xaa Jerusalén, lee lu nlu lo sawlazh be, xaa nzho zit, zee nagozhawtra xaa ley; nu nzhé lu lo xaa, nanzhaalt koo xaa re xgann xaa beyy cheen rese be, xaa Israel, nu nixa nareketra xaa tich re kwaan mlu re xey be. ²² ¿Cho kwaan le be nal? Nel napa rese xaa kazeen lee lu nzo nee. ²³ Kwaanzee mas wen le lu kwaane: Nzho tap xaabyi lo re be, xaa nzhaal le kumplir tub wdizh kwaan mlaa xaa lo Dios. ²⁴ Gwa re gu xaa lo ngwleyy zee gak nzhul lu tubka kwaan re xaa ne, nu bdix re kwaan nzhaal kix xaa rub yek xaa. Sneerese xaa zeen nawlit re kwaan nii re xaa lu, rebes naka, noka lu ngozhaw ley. ²⁵ Per lee lo re xaa Jesús, xaa nanakt xaa Israel, mxaal nu tub yech lo xaa paro nzhé nu, nanzhaalt gaw xaa baal

kwaan nzhìb xaa lo mdo, noka nanzhaalt gaw xaa ren nixa baal ma mziyenn, nu nachaalt xaa stub ngwnaa.

Mdòbex xaa Pab nu mloo xaa xaa leen yidoo

²⁶ Nu stub mbìzh Pab kwaan dap xaabyi ngwa lo ngwleyy zee gak nzhuul xaa, zeera mzeeb xaa leen lach roo yidoo cheen re xaa Israel, zee yé xaa cho gor yilo yixoo mbìzh kwaan gak kumplir wdìzh kwaan mlaa xaa lo Dios, kwaane nak, gorna kad tub xaa nzhaal yiidno gon cheen xaa.

²⁷ Gorna merla yixoo gazh mbìzh kwaan mlaa xaa wdìzh lo Dios, lee lak xaa Israel, xaa yizhyo Asia, ngune lo Pab lo lach roo yidoo, nu mzelo xaa nzhé xaa lo re myet nawent kwaan kale Pab. Nu ngok gaya re xaa nu mzen xaa Pab, ²⁸ nu mbezh xaa:

—¡Xaa sawlazzh be, ble gu yudar nu! Xaa ne nseed rese myet rese pa, nu nii xaa nawent lazh be, nu nii xaa nawent ley cheen Ches nu nawent xkyidoo be. ¡Nu noka, nal mchep xaa leen xkyidoo be lak xaa nanakt xaa Israel, nu sbaa mle beed xaa yidoo cheen be, pa nzhuul doo nak!

²⁹ Nzhé xaa kwaane nel yilo ngune xaa lo Pab rop Trófimo, tub xaa yezh Éfeso, nzo Jerusalén, nu mle xaa xgab lee Pab mbe xaa xaa leen lach roo yidoo.

³⁰ Dubse yezh nayii, nu lee re myet mrexonn mzhin. Nu mzen xaa Pab nu mdòbex xaa Pab naz jwer lach roo yidoo, gorzeetlaka msaaw xaa roo pwert. ³¹ Nzhekla re xaa gut xaa Pab. Nu gorna nzhé xaaya lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, tub xaa nabeyy kwent cheen Roma, lee rese myet xaa yezh Jerusalén nayii doo xaa. ³² Zee lee xaa mtop lak soldad cheen xaa nu lak xaa nabeyy lo re soldad, nu mrexonn xaa ngwa xaa pa nzo re myet. Gorna ngune re xaa lo re soldad, mlaa re xaa, nu namzaatra xaaya yenn Pab. ³³ Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mbii nu mzen Pab nu mnabeyy xaa zee kado xaa Pab kwaan chop

kaden. Gwluzh zeera mnabdizh xaa nen cho nak xaa, nu cho kwaan mle xaa. ³⁴ Per lee lak xaa mbezh tub kwaan nu lee zlak xaa mbezh stub kwaan, snee medid lee xaa nabeyy nik tub kwaan namlat yek xaa, nel nanet xaa ne chozhiin tant nayii re myet. Snee mnabeyy xaa wee xaa Pab leen kwart. ³⁵ Nu gorna nyano xaa Pab leen kwart, mzhib yenn re soldad Pab, nel zyen doo myet nzhekla gut xaa xaa. Nu ngxoob xaa lo escaler. ³⁶ Rese myet mreke tich re xaa nyano Pab nu mbezh xaa:

—¿Bit gu xaa!

³⁷ Gorna merla chep xaa Pab leen kwart, Pab mnabdizh lo xaa nabeyy lo tub mil soldad:

—¿Che nzho mod wdizh rop be chep?

Lee xaa nabeyy mkeb nzhé:

—¿Che nzhidizh lu gryeg? ³⁸ ¿Che naleet lu xaa Egipto, xaa mle nayii re xaa nee nzha lak liin, zee mdil re xaa kwaan re nu, xaa Roma? Nu zee, ¿che naleet lu mroo naz wen kwaan tap mil xaa nzhut myet?

³⁹ Pab nzhé lo xaa:

—Na nak xaa Israel, xaa yezh Tarso, yizhyo cheen Cilicia. Na nak tub xaa tub yezh nonsa. ¿Che zle lu jabor lo na, laa nii na lo re myet?

Pab ngunii lo re myet, mzaa xaa kwent nel xomod ngok xaa tub xaa Jesús

(Hch 9:1-19; 26:12-18)

⁴⁰ Lee xaa nabeyy mzeyal. Nu lee Pab mzoli delant lo re xaa nu kwaan yaa xaa mle xaa nseyn, zee nakeetra re myet rezh. Gorna lee re xaa namkeetra rezh, ngunii xaa lo re xaa mer xtizh xaa kwaan nak hebreo. Nu nzhé xaa:

22

¹ —Rese gu, xaa sawlazzh be, kenzha gu kwaan nzhekla na nii na lo gu.

² Nu gorna mbin re xaa lee Pab ngunii lo re xaa kwaan mer xtizh xaa, kwaan nak hebreo, mas namkeetra re xaa rezh. Zee Pab nzhé:

³ —Na nak tub xaa Israel. Ngol na Tarso, tub yezh cheen Cilicia, per mxen na nee Jerusalén, nu mseed na lo tub xaa le Gamaliel, nu mseedra na rese ley cheen re xey be xaa yilo. Nu mlozhaw na ley cheen Ches, kwentaxa kale gu nal. ⁴ Kwaanzee yilo mrenal na re xaa kwaan nzhake tich Naz Kub cheen Jesús, zee gut na xaa. Kwaanzee mchep na xaa lozhyib, nexa ped ngwnaaya o xaabyiya. ⁵ Lee ngwleyy non doo nu rese xaa gol nzho mod zaa xaa kwent wli re kwaane. Nel re xaa ne mzaa tub yech lo na kwaan diizh zee kab na re xaa Jesús, xaa nzho yezh Damasco, zee yaadno na xaa Jerusalén nu chep na xaa lozhyib, zee chezi xaa xaa.

⁶ 'Per gorna nzha na naz gorna mer zhin na yezh Damasco, kan rolta mbizh, lee tub xni kwaan mroo naz yiba mla dub welt lo na, ⁷ nu mla na lo yo. Zee mbin na tub bos kwaan nguné lo na: “Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu na?” ⁸ Nu lee na mnabdizh: “¿Cho lu Xaa Nabeyy?” Nu lee tub bos ngunii lo na né: “Na nak Jesús xaa Nazaret, xaa nrenal lu”. ⁹ Lee re xaa kwaan nzha kwaan re nu ngune xaa lo xni nu mzheb xaa per namlat kwaan né bos lo na yek xaa. ¹⁰ Na mnabdizh: “Guné nen cho kwaan nzhekla lu le na Xaa Nabeyy”. Nu lee Xaa Nabeyy né lo na: “Guxso gwa Damasco. Nu baa né xaa nen cho kwaan nzhaal le lu.” ¹¹ Lee xni zee tira msechool lo na, lee re xaa kwaan nzha kwaan re nu mzen yaa na nu mbe xaa na yezh Damasco.

¹² 'Baa nzho tub xaabyi xaa le Ananíás, nu rese xaa sawlazzh be, xaa nzho yezh Damasco nzhedizh wen xaa xaa ne. Nu noka ngozhaw xaa ley cheen Ches. ¹³ Ananíás mbid lo na, nu gorna mzhin xaa né xaa: “Wech Saulo, nal wii lu stuba”. Nu gorzee lee na mwii stuba, nu mlu xaa lo na. ¹⁴ Zee Ananíás né: “Lee Dios cheen re xey be mleey

lu, zee ne lu xana kwaan nzhekla Dios le lu, nu zee wii lu lo lee Xaa Nali, nu gon lu xtizh xaa kwaan mer lee xaa nii. ¹⁵ Nu lu zaa kwent cheen xaa leen dubse yizhyo, re kwaan ngune lu, nu re kwaan mbin lu. ¹⁶ Nal nakwaztra lu. Guxso, nu brubnis, nu gunaab lo Xaa Nabeyy zee chee xaa rese kwaan nawent kwaan mle lu.”

¹⁷ Nu gorna mbare na Jerusalén, ngwa na lo lach roo yidoo, nu mdizhno na Dios, nu ta mlu Dios tub kwaan lo na. ¹⁸ Mlu Xaa Nabeyy lo na, nu né xaa lo na: “Le prad broo Jerusalén, nel nagont xaa kwaan zaa lu kwent cheen na”. ¹⁹ Lee na nzhé: “Xaa Nabeyy, nlabeyy re xaa na, nu ne re xaa lee na nya rese pa nkasa nu nseed nu xtizh lu, zee mzen na re xaa ngwii lo lu nu ngo na xaa lozhyib, nu mza naya yenn xaa. ²⁰ Nu gorna mbit re xaa Steb, xaa mzaa kwent cheen lu, noka na mzo baa, nu nyakla na lee re xaa kazaake Steb, nu axta mkanap na xab re xaa kwaan mbit Steb.” ²¹ Zee né Jesús lo na: “Broo, lee na xaal lu zit lo re xaa nanakt xaa Israel”.

Xaa nabeyy lo tub mil soldad mchep Pab lozhyib

²² Kombasa mkenzha re myet axta gorna lee Pab nzhé, ya xaa axta re xaa nanakt xaa Israel; zee mzelo re myet mbazhe nu nzhé:

—¡Nanzhaalt ban xaa ne! ¡Bit gu xaa!

²³ Nu nel nye doo mbazhe re myet nu nrrib xaa xab xaa, nu ngoll xaa yo lo mbi, ²⁴ zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad, mchep Pab lozhyib, nu mnabeyy xaa zee zaa xaa yenn xaa, zee koo Pab roo Pab chozhiin nayii re myet ne Pab. ²⁵ Per gorna ngulola mkado xaa xaa zee zaa xaa yenn xaa, Pab nzhé lo xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, xaa nzo baa:

—Nankanot gu yalnabeyy zaa gu yenn na, nel na nak tub xaabyi Roma nu zer naab gu kwent lo na.

²⁶ Gorna mbin xaa nabeyy lo tub gayoo soldad kwaane, zee ngwa xaa nu nzhé xaaya lo xaa nabeyy lo tub mil soldad:

—¿Cho kwaan kale lu? Lee xaabyi ne nak tub xaa Roma.

²⁷ Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mbii lo Pab, nu mnabdizh xaa lo Pab:

—¿Che wli lu nak xaa Roma?

Lee Pab mkeb nzhé:

—Wliya.

²⁸ Lee xaa nabeyy lo tub mil soldad nzhé lo Pab:

—Na mdix zyen doo demi zee ngok na xaa Roma.

Lee Pab mkeb nzhé:

—Na nak xaa Roma nel sbaa ngol na.

²⁹ Nu leezha mbin re xaa nzha keeya yek Pab kwaane, mbachii xaa lo xaa; nu noka xaa nabeyy lo tub mil soldad, gorna mzeen xaa lee Pab nak xaa Roma, mzheb xaa nel lee xaa mnabeyy zee mkado re xaa Pab.

Mbe xaa Pab lo re xaa nak zhiin

³⁰ Nu lee stub mbizh, lee xaa nabeyy lo tub mil soldad nzhekla nen chozhiin nayii re xaa Israel ne Pab, zee mxek xaa Pab nu mnabeyy xaa zee kasa xaa re ngwleyy non nu rese xaa nak zhiin. Zeera mbe xaa Pab nu mzo xaa xaa delant lo re xaa.

23

¹ Pab mlach wen lo re xaa nak zhiin zee nzhé xaa:

—Wech na, rese kwaan né Dios wen nzhale na axta mbizh nalzhe.

² Zee lee Ananías, ngwleyy non doo, mnabeyy re xaa nzhi gax lo Pab zee gazya xaa roo Pab. ³ Zee lee Pab nzhé lo xaa:

—¿Sbaaka le Dios lu, xaa nkade! Baa nzob lu naab lu kwent lo na modxa nabeyy ley. ¿Chozhiin nanlet lu mod nabeyy ley, leel mnabeyy lu kee xaaya roo na?

⁴ Zee lee re xaa nzhi zee, nzhé xaa lo Pab:

—¿Chozhiin sbaa mgalno lu ngwleyy non doo?

⁵ Zee nzhé Pab:

—Wech na, nanet na chelee xaa nak ngwleyy non doo; nel Xkyech Dios nzhé: “Naniiyet lu xaa nabeyy lazh lu”. [Ex. 22:28]

⁶ Zeera ngune Pab chop tant xaa nzhi baa, xaa saduceo nu xaa fariseo, zee nye ngunii Pab nzhé:

—Nkenzha re gu wech na; na nak fariseo, xgann tub fariseo, nu naab gu kwent lo na nel nkambaz na mbizh kwaan roban re xaa ngut.

⁷ Nu gorna Pab nzhé kwaane, zee lee re fariseo kwaan re saduceo mzelo xaa mdildiizh re xaa, nu ngok re xaa chop tant. ⁸ Nel lee re saduceo nzak nanrobant re xaa ngut, nu nzak nixa nyent mandad cheen Dios, nu chora re mbi mal. Nu lee re fariseo mbezh nzho rese kwaane. ⁹ Sbaa mzelo rese xaa mkee bi; nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios, xaa nak fariseo, nguxso nzhé:

—Lee xaabyi ne namlet nik tub kwaan nawent, talbes tub mbi o tub mandad cheen Dios ngunii lo xaa.

¹⁰ Zee mzelo re xaa masra mdildiizh. Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mzheb doo xaa napaka kayut re xaa Pab. Zee mnabeyy xaa lak soldad zee koo xaa Pab lo re xaa nu wee xaa xaa lozhyib stuba.

¹¹ Nu leeka yaal zee, lee Xaa Nabeyy mlu lo Pab nu nzhé lo xaa:

—Sbaaka modxa mzaa lu kwent cheen na nee, naz Jerusalén, sbaaka nzhaal zaa luya yezh Roma.

Myaan re xaa gut xaa Pab

¹² Nu lee stub mbizh lee lak xaa Israel myaan diizh gut Pab, nu mcheroo xaa nzhé xaa: “Nagawt be nixa nagot be nik tub kwaan chelee be zeeraka gut be Pab”. ¹³ Nu masra

choo xaabyi sbaa myaan. ¹⁴ Nu ngwa xaa lo re ngwleyy non nu lo re xaa gol xaa Israel nu nzhé xaa lo re xaa:

—Re nu myaan nagawt nu axta yilo gut nu Pab, nu Dios ted nu bid chelee nu yilo gaw nu. ¹⁵ Nu nal re gu nu re xaa nak zhiin, guzh gu lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, yaadno xaa Pab nee lo re gu. Guzh gu lo xaa lee gu nzhekla ne wen xomod nak xkwent xaa, nu lee re nu list zo gut xaa leezha zeeraka zhin xaa nee.

¹⁶ Per lee xinn bzan Pab mbin kwaane, nu ngwa xaa lozhyib mle xaa yabis lo Pab. ¹⁷ Pab mrezh tub re xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, nu nzhé lo xaa:

—Be xaa mad ne lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, nel xaa ne nzhekla yé tub kwaan lo xaa.

¹⁸ Lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad mbe xaa mad zee lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, nu nzhé xaa lo xaa:

—Pab, xaa nzhibyoo mrezh na, nu né xaa lo na zee yalno na xaa ne lo lu, nel nzhekla xaa né xaa tub kwaan lo lu.

¹⁹ Lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mzen yaa xaa mad, nu mlloo xaa xaa tub lad nu mnabdizh xaa lo xaa:

—Guné, nen cho kwaan nzhekla lu né lu lo na.

²⁰ Nu lee xaa mad nzhé lo xaa:

—Lee re xaa nak zhiin, re sawlazzh na, myaan diizh zee naab xaa wee lu Pab lo re xaa, nel nzhekla xaa nera xaa xomod nak xkwent xaa. ²¹ Per nagont lu xtizh xaa, nel masra choo xaabyi nzholaanla kasaaw xaa, nu noka mcheroo re xaa nzhé xaa, nagawt xaa nu nagot xaa nik tub kwaan chelee xaa zer gut xaa xaa. Nu nal listla nzhi re xaa, nkambaz xaa nen cho kwaan yé lu.

²² Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mxaal xaa xaa mad nya, nu mnabeyy xaa xaa mad zee nyent cho lo yé mad kwaane.

Mxaal xaa Pab lo Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma

²³ Lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mrezh chop xaa nabeyy lo tub gayooga soldad, nu mxaal xaa zee zo list xaa chop gayoo soldad, nu xchop gayoo xaa wee tubga yag naluch, nu chon gal chii soldad, xaa zob kabay, zee wee xaa Pab yezh Cesarea las nueve mzhela yizhyo. ²⁴ Noka mnabeyy xaa zee koxab xaa kabay, ma zob Pab tich; nu mnabeyy xaa zee zhino wen xaa Pab lo Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma. ²⁵ Lo re xaa ne mxaal xaa tub yech kwaan nzhé kwaan:

²⁶ “Dix Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma. Na nak Law Lisias. ²⁷ Re xaa Israel mzen xaa ne, nu nal xaal na xaa lo lu nel nzhekla re xaa ngut xaa, per gorna ngune na lee xaa nak xaa Roma, zee ngwano na re soldad na nu mla na xaa lo re xaa. ²⁸ Nu nel nzhekla na ne na cho kwaan mle xaa zee mzen re xaa xaa; zee mbe na xaa lo re xaa nak zhiin lo re xaa Israel, ²⁹ zee ngune na lee re xaa mzen xaa nel nangozhawt xaa ley cheen re xaa Israel. Per nyent cho kwaan mle xaa zee nzhaal yet xaa, nu nixa lozhyib nanzhaalt yo xaa. ³⁰ Per mzeen na lee xaa Israel myaan gut xaa, kwaanzee xaal na xaa lo lu; nu yé na lo re xaa nayii ne xaa, nzhaal ya re xaa lo lu, zee ne xaa nen chozhiin nayii re xaa ne xaa xaa.”

³¹ Nu lee re soldad, konxa mnabeyy xaa lo xaa, zee mbe xaa Pab yezh Antípatris yaal. ³² Nu lee stub mbizh lee re soldad xaa nzha kwaan nii mbare pa nzho re soldad stuba, nu lee re xaa nzob kabay nzhanoka Pab. ³³ Nu gorna mzhin xaa yezh Cesarea, mzaa xaa yech lo xaa nabeyy, noka mzaa xaa Pab lo xaa. ³⁴ Gwluzh gorna ngulo mlab xaa yech, lee xaa nabeyy mnabdizh pa xaa Pab; nu gorna ngune xaa lee Pab nak xaa Cilicia, ³⁵ zee nzhé xaa lo Pab:

—Gorna yiid re xaa nayii ne lu zee gon na kwaan né lu.

Zee mnabeyy xaa mkanap xaa xaa lozhyib leen yoo kwaan mdexkwaa rey Herod yilo.

24

Xomod mkeb Pab lo Jwels

¹ Nu leezha nzhala gaay mbizh, lee Ananías, xaa nak ngwleey non doo, mzhin Cesarea kwaan lak re xaa gol, nu kwaan tub lisensyad xaa le Tértulo. Re xaa ne mbid lo xaa nabeyy kwent cheen Roma, zee gaazh xaa kwaan tich Pab.

² Gorna nyaadno xaa Pab lo Jwels, zee lee Tértulo mzelo mgaazh kwaan tich Pab nu nzhé xaa lo Jwels:

—Dixkix lu, Jwels. Nel lu nak xaa nabeyy yezh ne zee wen nzhi nu. Nu noka nzaa nu dixkix lo lu nel nzho doo yek lu mdexkwaa lu zyen doo kwaan chul lazh nu.

³ Nu rese pa nix doo nzhak lextoo re myet ne re myet re kwaan wen kwaan kale lu nu nzaa xaa dixkix lo lu. ⁴ Per nanzheklat na kiib na zyen doo tyemp lo lu, naab na lo lu zee kenzha lu kwaan né nu lo lu. ⁵ Mzeen nu lee xaabyi ne kakiil re sawlazzh nu, nu nzha xaa dubse yizhyo nle xaa re sawlazzh nu chop tant; nu lee xaa nak tub xaa lo re xaa nreke tich Jesús, xaa yezh Nazaret. ⁶ Noka nzhekla xaa ngle beed xaa yidoo cheen Dios; kwaanzee mzen nu xaa nel nzhekla nu naab nu kwent lo xaa mod nzhé ley cheen nu. ⁷ Per gorzee mzhin Lisias kwaan re soldad kwaan nabeyy xaa lo, nu lajwers mkiib xaa Pab lo nu, nu nguné xaa: “Rese gu, xaa nzhekla gaazh kwaan tich xaa nzhaal ya lo Jwels”. ⁸ Nal leeka lu nabdizh lo xaa zee ne lu wli rese kwaan ngaazh nu tich xaa.

⁹ Nu lee re xaa Israel, xaa nzhi baa, rese xaa nzhé wli re kwaan nzhé Tértulo. ¹⁰ Lee xaa nabeyy yezh mle tub nseyen lo Pab zee nii xaa, nu lee Pab ngxuso nu nzhé:

—Nel nzhala zyen doo liin nzob lu nabeyy yizhyo ne, kwaanzee kwaan dub lextoo na keb na re kwaan gaazh xaa ne tich na. ¹¹ Leeka lu nzho mod nabdizh nen che wli naya, nara nzha chiibchop mbizh mzhin na yezh Jerusalén, ngwa na zee gol na lo Dios. ¹² Nu nela xaa nakadildiizht na

kwaan nik tub xaa, nu nixa namchadilt na tub xaa lo lach roo yidoo cheen Dios, nu nixa re pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios, nu nik tub pa leen yezh namlet na tub kwaan sbaa. ¹³ Nu lee re xaa ne nyent mod lu xaa wli re kwaan ngaazh xaa tich na. ¹⁴ Per kwaan nii na lo lu nak; lee na nkee xchiin Dios cheen re xey nu, kwentaxa nzaa Naz Kub cheen Jesús kwent, kwaan nii re xaa ne nawent. Sbaaka kale na nel nle na krer rese kwaan nkee lo yech cheen ley nu re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. ¹⁵ Nu leeka mod nle re xaa ne xgab, sbaaka nle na xgab; wli seban Dios re xaa ngut, xaa kwaan mle kwaan wen nu xaa mle kwaan nawent. ¹⁶ Nu kwaanzee lee na tubka nkwaan na nali zo na delant lo Dios nu lo re myet.

¹⁷ 'Gwluzh gorna nzhala lak liin, zeera mbare na ngwa na Jerusalén zee za na lak kwaan lo re xaa prob nu noka nzhaza na gon lo Dios. ¹⁸ Kwaane kale na gorna ngune lak xaa sawlazh na, xaa nyaad naz Asia lo na, lach roo yidoo Jerusalén. Kale na modxa nabeyy ley cheen Ches zee gak nzhul na lo Dios. Nu nixa nazyent xaa nzo kwaan na, nu nixa nakakeet nu rezh. ¹⁹ Nu nee nzhaal zo re xaa mzen na zee ne xaa cho kwaan mle na nu chozhiin nayii xaa ne xaa na. ²⁰ Nu cheleeya nanakta sbaa, oj re xaa nzhi nee, né xaa nen cho kwaan nawent mle na gorna mzo na lo re xaa nak zhiin, xaa sawlazh nu. ²¹ Nebse kwaan mbezh na leezha mzo na lo re xaa leezha nzhé na: “Na né, lee re xaa ngut roban, kwaanzee snee nkano gu na”.

²² Nu gorna mbin Jwels kwaane, nu nel ne wen xaa xomod nak Naz Kub cheen Jesús, mxaal xaa re xaa nya, nu nzhé xaa:

—Gorna yiid Lisias xaa nabeyy lo tub mil soldad, zee ne wen na xomod nak xkwent gu, zee ne na cho kwaan le na.

²³ Nu mnabeyy Jwels lo xaa nabeyy lo tub gayoo soldad zee sebyoka xaa Pab, per laa xaa ya re xmig xaa lo xaa le

yudar xaa.

²⁴ Leezha mded lak mbizh lee Jwels mzhin stub welt kwaan sa xaa Drusila, tub me Israel. Zee mnabeyy Jwels ngwaxii xaa Pab, zee gon xaa kwaan nzhé Pab, ne xomod nak wii xaa lo Jesucrist. ²⁵ Lee Pab mzaa kwent nkin yo xaa tub mod nali, nu wen nabeyy xaa kwerp cheen xaa, nel zhin tub mbizh lee Dios naab kwenta lo xaa. Nu gorna mbin Jwels re kwaanee, mzheb xaa nu nzhé xaa:

—Zyaa nal, stub mbizh leezha nkano na tyemp zee kwezh na lu.

²⁶ Per kwaan nzhekla Jwels nak zaa Pab demi lo xaa, zee sela xaa Pab; kwaanzee mrezh xaa xaa zyen doo welt, mdizhno xaa xaa. ²⁷ Chop liin sbaa mded, zee lee Jwels mroo lo yalzhiin, nu xlugar xaa mla tub xaa le Porcio Festo. Nu nel Jwels nzhekla kwi chul xaa kwaan re xaa Israel, zee mlaaka xaa nzho Pab lozhyib.

25

Pab nzo lo Festo

¹ Gorna nzhalala chon mbizh ngok Festo xaa nabeyy rese yezh pa nabeyy Cesarea, zeera ngwa xaa Jerusalén. ² Zee lee re ngwleyy non, nu re xaa nak xaa non lo re xaa Israel, mgaazh xaa kwaan tich Pab. ³ Nu ngunaab xaa lo Festo, zee xaal xaa Pab Jerusalén. Lee xgab re xaa nak gut xaa Pab naz. ⁴ Per Festo mkeb lo re xaa nzhé:

—Lee Pab nzho lozhyib yezh Cesarea, nu lee na nle xgab bare na naz ba zlak mbizh. ⁵ Nu chelee tub gu nzho mod ya kwaan na, zee chelee xaabyi ba mle tub kwaan nawent, baa gaazh gu kwaan tich xaa.

⁶ Festo mzo Jerusalén kan xon o chii mbizh masra, zeera mbare xaa Cesarea. Nu lee stub mbizh, mzob xaa paro nabeyy xaa, nu mnabeyy xaa zee yaadno xaa Pab lo xaa. ⁷ Gorna lee Pab mzeeb, lee re xaa Israel, xaa mroo Jerusalén, mzoli dubse lo Pab nu mgaazh xaa zyen doo

kwaan naxinn tich Pab, per nyent mod lu xaa wli re kwaan mbezh xaa. ⁸ Zee lee Pab mkeb nzhé:

—Nik tub kwaan nawent namlet na lo ley cheen re nu; nu nixa lo yidoo cheen Dios; nixa lo César, xaa nabeyy naz Roma.

⁹ Nel Festo nzhekla xaa kwi chul xaa kwaan re xaa Israel, zee mnabdizh xaa lo Pab:

—¿Chu zeyal lu xaal na lu Jerusalén, zee baa naab na kwent lo lu?

¹⁰ Pab mkeb nzhé:

—Nee nzo na delant lo lu, xaa nak zhiin Roma, paro nzhaal naab lu kwent lo na; nu ne wen lu, lee na namlet nik tub kwaan nawent lo re sawlazh na, xaa Israel. ¹¹ Chol na mle na tub kwaan nawent, kwaan nzhaal yet xaa, naniit na naguta gu na; per cheleeya nawlit re kwaan ngaazh re xaa ne tich na, nik tub xaa nanzhaalt zaa na lo re xaa. Kwaanzee naab na zee lee César naab kwent lo na.

¹² Zee lee Festo mnabdizh lo re xaa nzaa konsej lo xaa, nu zeera nzhé xaa lo Pab:

—Nel mnaab lu zee César, xaa nabeyy Roma, naab kwent lo lu, nal xaal na lu lo xaa.

Pab nzo lo rey Agripa

¹³ Nu mded lak mbizh, lee rey Agripa nu Berenice mzhin Cesarea lo Festo. ¹⁴ Nel mlaz xaa baa lakra mbizh, zee mzaa Festo kwent cheen Pab lo xaa. Nu nzhé lo xaa:

—Nee nzho tub xaabyi, xaa mlaa Jwels lozhyib. ¹⁵ Nu leezha ngwa na Jerusalén, lee re ngwleyy non nu re xaa gol lo re xaa Israel, mbid lo na nu mgaazh xaa kwaan tich xaabyi ne, nu ngunaab xaa lo na zee nabeey na gut xaa xaa. ¹⁶ Per na nzhé lo re xaa: “Lee nu xaa Roma, nankanot nu kostumbr nabeyy nu gut xaa tub xaa cheleeya zeeraka chaal nu xaa kwaan re xaa ngaazh kwaan tich xaa, zee ne nu che wli o nawlit kwaan nii re xaa xaa”. ¹⁷ Kwaanzee gorna lee re xaa mbid nee, stub mbizh zee lee na mzob pa naab na kwent lo re myet, nu nzhé na zee yaadno re

soldad Pab. ¹⁸ Per lee re xaa mzhin ngaazh kwaan tich xaa, nanét xaa nik tub re kwaan naxinn kwaan mle na xgab. ¹⁹ Kwaan ngaazh xaa tich Pab nak kwent xkostumbr re xaa nu kwent cheen tub xaa le Jesús. Mbezh re xaa lee Jesús ngut, per lee Pab né naban xaa. ²⁰ Nu nal nanet na xomod dexkwaa na kwent ne, zee mnabdizh na lo Pab, nen che nzhekla xaa xaal na xaa Jerusalén zee baa naab na kwent lo xaa. ²¹ Per lee Pab mnaab zee César naab kwent lo xaa. Snee medid mnabeey na yoka xaa lozhyib, axta gorna nzho mod xaal na xaa lo César.

²² Zee lee rey Agripa nzhé lo Festo:

—Chol nzho mod, noka na nzhekla gon na kwaan né xaa ba.

Zee lee Festo mkeb nzhé:

—Yee gon lu kwaan né xaa.

²³ Nu lee stub mbizh, Agripa nu Berenice mzhin pa nabeyy Festo nu ngok xaa ler chul cheen rey, nu kwaan musk mzeeb xaa baa, kwaan re xaa nabeyy tub mil soldad, nu kwaan re xaa yezh, xaa non. Zee lee Festo mnabeey zee yaadno xaa Pab baa. ²⁴ Nu nzhé xaa:

—Rey Agripa nu re gu, xaa non, xaa nzhi nee. Lee xaabyi, xaa nzo lo gu nee, rese xaa Israel, xaa Jerusalén mgaazh xaa kwaan tich xaa, nu mnaab xaa gut na xaa. ²⁵ Per na, nela nik tub kwaan namlet xaa zee nzhaal yet xaa. Per lee xaa mnaab ya xaa lo César, zee César naab xaa kwent lo xaa, nu mlela na xgab xaal na xaa. ²⁶ Rey Agripa, nel nanet na cho kwaan kee na lo yech kwaan xaal na lo César, kwaan zee nzeno na xaa ne lo lu, nu lo re gu xaa non, zee gorna ngulo nabdizh lu lo xaa, zee ne che nankanot na tub kwaan kee na lo César. ²⁷ Nel nzak na nawent xaal na tub xaa nzho lozhyib lo César, nu nayét na nen cho kwaan nawent mle xaa.

26

Pab ngunii lo rey Agripa

¹ Zee lee rey Agripa nzhé lo Pab:

—Nzho mod nii lu. ¿Chozhiin nzho lu lozhyib?

Zee lee Pab mlis yaa nu mzelo ngunii nzhé:

² —Rey Agripa. Nyakdoola na nzo na lo lu nalzhe, zee nii na lo lu nu keb na re kwaan ngaazh re xaa sawlazh be tich na. ³ Nel lu ne wen xomod nak rese kostumbr cheen re be, nu re kwaan nle nkediizh be. Kwaanzee nii na lo lu kenzha lu kwaan nii na lo lu tub rat.

⁴ 'Rey Agripa, rese xaa lazh be ne xomod nguu na lazh na leezha mad na, nu xomod nguu na Jerusalén. ⁵ Noka nzhala liin ne re xaa, nu nzho mod né xaa wli kwaan chelee xaa nzhekla xaa, lee na nak tub fariseo, tub xaa nzhekla doo gozhaw ley cheen be. ⁶ Nu nal nzeno re xaa na nee, nel nkambaz na le Dios re kwaan nzhé Dios lo re xey be, xaa yilo. ⁷ Nu reta lo chiibchop xaa, xaa nak dii cheen be, nkambaz be nen cho gor gak re kwaan nguné Dios, nu kwaanzee tubka nzholl be lo Dios. ¡Per nal rey Agripa, lee re xaa sawlazh be ngaazh kwaan tich na nel noka na nkambaz na gak kwaan nguné Dios! ⁸ ¿Che nle gu xgab nyent mod seban Dios re xaa ngut?

⁹ 'Yilo leeka mer na mle xgab nzhaal luux na re xaa Jesús, ¹⁰ nu sbaa mle na Jerusalén. Nu kwaan yech kwaan mzaa ngwleyy non doo, mchep na zyen doo xaa Jesús lozhyib, nu gorna nzhut re xaa tub xaa Jesús, nroo na jabor cheen re xaa nzhut xaa. ¹¹ Zyen doo welt mteed na re xaa Jesús bid pa nzhooll be lo Dios, zee yé re xaa naleet Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy. Nu nayii doo na ne na re xaa, nu axta noka mrenal na re xaa re yezh zit.

¹² 'Zee nya na Damasco kwaan yech kwaan mzaa re ngwleyy non lo na, zee zen na re xaa Jesús baa. ¹³ Per rey Agripa, nkenzha lu, leezha nzha na naz kan rolta

mbizh, zee mlu tub xni kwaan nze naz yiba lo na, nkee masra xni ke xni mbizh. Mla dub welt lo re na xaa kwaan nzha kwaan na. ¹⁴ Zee rese nu mla lo yo, nu na mbin tub bos kwaan ngunii lo na wdizh hebreo: “Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu na? Leeka lu kaseweey lu, mod tub ma kwaan nkee patad yek yag kwaan ngin xaa ma. See nak lu.” ¹⁵ Zee nzhé na: “Xaa Nabeyy, ¿cho lu?” Lee Xaa Nabeyy mkeb lo na nzhé: “Na nak Jesús, xaa karenal lu. ¹⁶ Per nal guxso. Na mlu lo lu nel mleey na lu, zee zaa lu kwent cheen na, nu yé lu re kwaan mlu lo lu nalzhe, nu re kwaan nara lu na lo lu. ¹⁷ Nal xaal na lu lo re xaa sawlazzh lu nu lo re xaa nanakt xaa Israel, nu la na lu lo re xaa nayii ne lu. ¹⁸ Xaal na lu lo re xaa ne, zee luu lu kwaan wli lo xaa, zee nazetra xaa lo yalnakaw sinka lo xni cheen Dios ze xaa; nu nanabeyytra Maxuu lo xaa sinka nabeyy Dios lo xaa, zee chee na re jwalt cheen xaa nel ngwii xaa lo na nu le nzhul na xaa.”

¹⁹ Sbaa ngoka rey Agripa, mle na rese kwaan mlu Jesús lo na. ²⁰ Nu yilotlaka lo re xaa Damasco nzhé na: “Nzhaal laa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Dios”. Zeera ngwa na Jerusalén nu noka ngwa na lo re xaa Judea, nu zeera ngwa na lo re xaa nanakt xaa Israel. Nu nzhé na lo xaa: “Nzhaal laa gu re kwaan nawent nu wii gu lo Dios, nu le gu kwaan wen, zee luu wlipa mbare gu lo Dios”. ²¹ Nu kwaan mle na zee lee lak xaa sawlazzh na mzen na lach roo yidoo nu nzhekla xaa ngut xaa na. ²² Per Dios nkanap na axta nalzhe, zee nza na kwent xtizh Dios lo re xaa non nu lo re xaa nanont. Nu nanlut na nik tub kwaan xa lo re kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo nu re kwaan nzhé Ches gak. ²³ Lee re xaa ne nzhé: “Lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nkin ded doo bid nu yet xaa; per lee xaa yilotlaka roban lo re xaa ngut, sbaa yilo xaa zaa kwent cheen yalnaban lo re xaa sawlazzh be nu lo re xaa re stub naz yezh”.

²⁴ Nu gorna lee Pab sbaa nzhé, zee lee Festo mkeb dub gan nu nzhé:

—jNzhak naxen yek lu Pab! Tant nseed lu zee tira ngok naxen lu.

²⁵ Per lee Pab mkeb lo Festo nzhé:

—Nanzhak naxent na; nel wli na re kwaan nii na.

²⁶ Kwaanzee lee rey Agripa nzo nee, lee xaa ne wli rese kwaan nii na, kwaanzee nanzhebt na kawdizhno na xaa. Nu ne wen na lee xaa ne rese kwaan kaza na kwent, nel nakazat na kwent tub kwaan ngok xlaan, tub kwaan nyent cho xaa ne. ²⁷ Rey Agripa, ¿che nle lu krer re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo? Na ne nle lu krera.

²⁸ Zee lee rey Agripa nzhé lo Pab:

—Nebse kwaan lak lan wdizh ne nzhekla lu ngle lu na tub xaa Jesús.

²⁹ Pab nzhé:

—Nexa ped lakse lana o zyena, chelee Dios nzhekla nanakta techosa lu sinka noka re xaa mbin kwaan ngunii na nalzhe wii lo Jesucrist kwenta na, nixa nakadoot xaa kwaan kaden snee kwenta na.

³⁰ Zee ngxuso rey Agripa kwaan sa xaa Berenice, nu noka Festo, kwaan rese xaa nzhi baa. ³¹ Nu mroo xaa baa nu nzhedizh re xaa lo wechxinn xaa:

—Nik tub kwaan namlet xaabyi ne zee nzhaal yet xaa, nu nixa lozhyib nanzhaalt yo xaa.

³² Lee rey Agripa nzhé lo Festo:

—Nzho mod ngzela lu xaabyi ne, chol lee xaa nangnaabt xaa zee César naab kwent lo xaa.

27

Mxaal Festo Pab Roma

¹ Leezha mzhin mbizh xaal Festo nu Italia, zee mzaa Festo Pab kwaan zlak xaa nzho lozhyib lo Jul, tub xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, xaa nak xaa partid kwaan

le Augusto. ² Nu ngu nu leen tub bark kwaan mroo yezh Adramitio kwaan merla roo nya naz Asia. Noka nzo Aristarco kwaan nu, xaa ne nak xaa yezh Tesalónica, tub yezh kwaan nabeyy Macedonia. ³ Nu stub mbizh mzhin nu yezh Sidón, nu lee Jul wen doo ngok xaa lo Pab, nu mlaa xaa ngwasewii Pab lo re xmig Pab, nu mlaa xaa zee lee re xmig Pab zaa kwaan ndaw xaa nu re kwaan nkin xaa. ⁴ Gorna mroo nu Sidón, nu nel nze doo mbi naz nzha nu, kwaanzee mzaa nu welt naz tich yizhyo Chipre, kwaan nzhi leen nistoo, zee saawa mbi lo nu. ⁵ Nu gwluzh mded nu leen nistoo gax yizhyo Cilicia nu yizhyo Panfilia, zeera mzhin nu yizhyo cheen Licia zee ngwa nu tub yezh kwaan le Mira.

⁶ Nu baa lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad ngune lo tub bark cheen xaa yezh Alejandría, kwaan nya naz yizhyo Italia, nu mnabeyy xaa zee ngu nu leen kwaane. ⁷ Zyen doo mbizh chuwlazh doo mze nu leen bark nu nagan doo mzhin nu tub yizhyo le Gnido. Nu nel seetaka nze mbi naz nzha nu, kwaanzee nya nu naz yezh Salmón lo Creta, yizhyo kwaan nzhi leen nistoo, zee saaw Creta mbi lo nu. ⁸ Nanagant nya nu duzna naz roo nistoo, axta mzhin nu tub pa le Pwert Wen gax yezh Lasea.

⁹ Nu nel ngok doo nu tras zyen mbizh nu ya naganla yaka nu leen nistoo, nel ngokla re mbizh kwaan nroo doo mbi, kwaanzee Pab nzhé lo re xaa:

¹⁰ —Xmig na, ne wen na, nawent ya be; chelee be roo be nee, telisa lux bark, noka lux re kwaan nzho leen bark, nu nzho ryez yet re be.

¹¹ Per lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, nambint xaa kwaan nzhé Pab, mas mbin xaa kwaan nzhé bixwann bark nu kwaan nzhé xaa nzeno bark. ¹² Nu pwert ba nanakt wen kwaz nu re mbee nla nal. Kwaanzee mer rese xaa mle xgab mas wen roo nu baa, nu nya nu naz Pwert Fenice. Pwert

Fenice noka nak cheen Creta, nu nxal pwert naz pa nyaz mbizh. Nu baa ded nu re mbee kwaan nla nal.

Mroo doo mbi leen nistoo

¹³ Mle re xaa xgab nzho mod nzha nu stuba, nel chepse mbi nze naz lo yizhyo nu nze naz lo nistoo, zee ngu re nu leen bark, nu nzhekla nu nya nu gax gax roo yizhyo Creta. ¹⁴ Per gwluzh xep lee mbi nye doo nze naz stub ta, nu mkeeya bark. ¹⁵ Nu mzeloya mzobyaaya bark naz xsaww nistoo. Nu nel naz pa nzha nu nze mbi, zee mlaa nu mbe mbi bark. ¹⁶ Mded nu tich yizhyo Clauda kwaan nzhi leen nistoo, pa nanroot mbi nye. Nu bid doo mded nu mtexoob nu kano naz leen bark naro. ¹⁷ Gwluzh gorna ngulo mtexoob nu kano leen bark, zee mkado xaa bark naro zee naluxta, nel nzheb xaa napa lee bark kayasob lo yux kwaan le Sirte. Nu mla xaa re lon yek bark, zee mlaa xaa mbe mbi bark. ¹⁸ Nu lee stub mbizh, seetaka nye doo nroo mbi, zee lee re xaa mzelo mlebi re kwaan nzhanu bark leen nistoo. ¹⁹ Nu lee myon mbizh, mlebi xaa re kwaan nle xchiin bark leen nistoo. ²⁰ Nu zyen mbizh namlut lo mbizh nixa lo mbal yiba lo nu, nu seetaka nroo doo mbi, zee namzaktra re nu le nu gan.

²¹ Nu zyen mbizh nzha zer gaw nu, zee lee Pab mzoli xsaww lo re nu, nu né xaa:

—Xmig na, mas wen chol ngon gu xtizh na, zee nangroot be Creta; snee nangdedt be re bid nu nangluxt be re kwaan. ²² Per nal blo gu balor lextoo gu, nel nik tub re be nayeta, nebse bark ne lux. ²³ Lee Dios Xaa Nabeyy lo na, xaa nkee na zhiin lo mxaal tub xmandad ngunii lo na nawzheze, ²⁴ nu né xaa lo na: “Nazhebt lu Pab, nel kan lu, zee nalat Dios yet nik tub re xaa nzho re gu leen bark, nel mbin Dios xtizh lu nu nkin ya lu lo xaa nabeyy Roma”.

²⁵ Kwaanzee xmig na, nazhebt gu, nel ne wen na zak rese

kwaan nguné xmandad Dios lo na. ²⁶ Per telisa lee bark yisob roo yizhyo kwaan nzho leen nistoo.

²⁷ Per leezha nzha chida mbizh nzho nu leen nistoo, yaal zee mzhin nu nistoo pa le Nistoo Adriático. Nu lee mbi nzhenoka bark naz baa nu naz ree. Nu kan wall yaal lee re xaa nzhanoo bark mzeen lee nu nzhazhin gax yizhyo.

²⁸ Zee mchiix xaa ne paro nech nis, nu baa nech galbchii xop metr. Nu delant xep mchiix xaa stub welt, nu nee nech galbgazhaka metr. ²⁹ Nzheb xaa napa lee bark kayal cho ke, kwaanzee mkee xaa tap yiyb reke bark kwaan la axta xan nistoo zee naxonnt bark tant. Lee re xaa nzak: “Oj mkaxnila yizhyo”. ³⁰ Per lee re xaa nkee zhiin leen bark mle xgab xonn. Nu mzelo xaa kala xaa kano lo nis, nu mle xaa mod xaa kaselaka yiyb cheen bark leen nis, nebse zee ta xonn xaa leen kano. ³¹ Per Pab nzhéya lo xaa nabeyy lo re soldad nu lo re soldad:

—Chelee re xaa ne xonn, telisa zet re be.

³² Zee lee re soldad mchoog re doo kwaan nkadoo kano zee lawa lo nistoo.

³³ Nu gorna nzhakaxnila yizhyo, Pab nzhé lo re xaa:

—Daw gu tub kwaan. Nel nzhala chida mbizh nle doo gu xgab zee nixa nandawt gu nu nanzhat gu. ³⁴ Nal nii na lo gu, daw gu zee nayeta gu, nel nik tub xaa nayeta.

³⁵ Nu gorna ngulo sbaa nzhé Pab, zee mzen Pab cha pan nu mzaa xaa dixkix lo Dios lo re xaa, nu mxux xaaya nu mzelo xaa ndaw xaa. ³⁶ Zee ngu balor lextoo rese xaa nu noka re xaa ndaw. ³⁷ Chop yiyoo nzho chongal nzho chiinmtub xaa nak re nu, xaa nzho leen bark. ³⁸ Gwluzh gorna ngulo ndaw re nu parosa nguzhe lextoo nu, zee mlebi xaa re nzhobxtil leen nis zee gak naxex bark.

³⁹ Gorna mkaxni yizhyo, lee re xaa nkee zhiin leen bark namlabeyyt xaa yizhyo ba, per mlu tub yaa nistoo kwaan nzhi yux roo lo xaa; mle re xaa xgab chep xaa bark naz baa.

⁴⁰ Zee mchoog xaa re doo kwaan nkadoo re yiyb kwaan

nsekwaz bark, mlaa xaa mlaya leen nistoo. Nu mxek re xaa yag kwaan nle nze bark. Zeera mlep xaa lon kwaan nzen mbi nu sbaa lee bark mzelo mbii lo yux. ⁴¹ Per lee bark mzeeb neb lo yux nu baa ngusoba, nu nyentra mod guna. Lee naz xan bark mzelo mlux nel tant mzaa golp nistoo.

⁴² Lee re soldad nzhekla gut re pres, xaa nzhenoo xaa, zee naxonnt re xaa le xaa nadar lo nistoo. ⁴³ Per lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, namzeyalt xaa le xaa sbaa, nel nanzheklat xaa yet Pab. Lee xaa nabeyy tub gayoo soldad mnabeyy nzhé:

—Lee re xaa nzhak nle nadar, yilo re xaa la leen nis nu roo xaa, zee zhin xaa lo yo. ⁴⁴ Zeera reke re xaa nagakt le nadar, nu zen xaa tub le tab o re yag byog cheen bark.

Sbaa rese nu mzhin lo yo.

28

Pab nzho yizhyo Malta

¹ Gorna ngulo mroo re nu leen nistoo, zeera ngune nu lee yizhyo pa mzhin nu le Malta, tub yizhyo kwaan nzhi leen nistoo. ² Per lee re xaa nzho baa, wen doo ngok xaa lo re nu. Mze xaa tub bal naro mzhe nu nel nal doo nu nze yey. ³ Pab mtop tub deezh yag bizh, nu gorna kago xaa yag lo ki, lee tub mball mxonn mroo lo xchoog mkenga yaa Pab. ⁴ Nu gorna ngune re xaa Malta lee mball mkenga yaa Pab, zee nzhé xaa lo wechxinn xaa:

—Telisa xaa nzhut myet nak xaa ne, nixa mle xaa gan nangeta xaa leen nistoo, per lee re kwaan nawent kwaan mle xaa nalaat ban xaa.

⁵ Per Pab mrrib yaa, zee ngob mball lo bal, nu nyent cho kwaan ngok xaa. ⁶ Rese xaa nkambaz, nen cho gor zeki yaa xaa o ta bix xaa yet xaa. Per gor nzhalala gor kawii re xaa lo

xaa, nu nyent cho kwaan ngok xaa, zee mchee re xaa mod mle xaa xgab, nu mzelo re xaa mbezh lee Pab nak tub dios.

⁷ Gax baa nzhi re xleyo cheen tub xaa non. Xaa ne le Publio nu wen doo ngok xaa lo re nu, zee mlaz nu tub chon mbizh garli xaa. ⁸ Nu lee xuz Publio ne nzak; nlen xlee nu yizhnlob. Pab ngwasewii lo xaa, nu gwluh gorna ngulo mdizhno Pab Dios, mzhib Pab yaa Pab cho xaa nu lee xaa ngokwen. ⁹ Gorna mbin re xaa nzho baa kwaane, zee noka re stub naz xaa ne nzak, xaa nzho yizhyo ba, mbidno xaa lo Pab, nu ngokwen xaa. ¹⁰ Nu zyen doo kwaan mzelazh xaa ba lo nu. Nu gorna mroo nu baa, ngu nu leen bark stuba, mzaa xaa rese kwaan nkin nu gorna nya nu leen nistoo.

Pab mzhin Roma

¹¹ Kwaanzee chon mbee mlaz nu yizhyo Malta kwaan nzhi leen nistoo. Zeera ngu nu leen tub bark, kwaan mlaz baa dubse mbee nal; kwaane nak cheen xaa yezh Alejandría, nu naz yek nkee tub maj cheen Cástor nu stub maj cheen Pólux, chop dios cheen xaa. ¹² Zee mzhin nu yezh Siracusa, baa mlaz nu chon mbizh. ¹³ Nu baa mroo nu nya nu duzna naz roo nistoo axta mzhin nu tub yezh le Regio. Nu lee stub mbizh, mzelo tub mbi nze naz tich nu. Nu axta mbizh rop zeera mzhin nu tub yezh le Puteoli. ¹⁴ Nu baa mzhaal nu lak xaa Jesús nu ngunaab xaa lo nu kwaz nu lo re xaa tub sman. Nu gwluh zeera nya nu yezh Roma. ¹⁵ Re xaa Jesús mbin re kwent cheen nu. Nu snee mle xaa zee mzhaal re nu yilo mzhin nu yezh Roma. Lak xaa ne nze axta tub yezh le Foro cheen Apio, nu zlak xaa nze axta tub yezh le Yon Tyend zee zhaal xaa Pab naz ba. Nu gorna ngune Pab lo re xaa mzaa Pab dixkix lo Dios nu ngu balor lextoo xaa. ¹⁶ Gorna mzhin nu Roma, zee lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad mlaa ngu techosa Pab tub yoo, nu nkanap tub soldad xaa baa.

Pab nzho Roma

¹⁷ Gorna nzhala chon mbizh mzhin nu Roma, Pab mxaal lak xaa mrezh re xaa non lo re xaa Israel, xaa nzho Roma. Nu gorna ngulo mdop re xaa, Pab nzhé lo re xaa:

—Wech na, nik tub kwaan nawent namlet na lo re sawlazzh be, nixa lo re xkostumbr re xey be, per lee re xaa mzen na Jerusalén, nu mzaa xaa na lo re xaa Roma. ¹⁸ Nu gorna ngulo mnabdizh re xaa lo na, nzhékla xaa sela xaa na, nel nanguzhalt xaa nik tub kwaan nawent kwaan mle na lo re xaa, zee gut xaa na. ¹⁹ Per lee re sawlazzh be ngok gaya, kwaanzee mnaab na zee César naab kwent lo na, per nanakta nel nayii na ne na re sawlazzh be. ²⁰ Kwaanzee mrezh na re gu zee wdizh be chep. Kwaanzee nzhékla na ne gu, nkadoo na kwaan kaden nee, nel nza na kwent cheen kwaan nkambaz re be, xaa Israel.

²¹ Re xaa nzhé lo Pab:

—Zer kayaa nu nik tub kwent cheen lu kwaan mxaal xaa Judea, nu nik tub re sawlazzh be mroo baa mzhin nee, nanét nik tub kwaan nawent cheen lu lo nu. ²² Per nzhékla nu gon nu kwaan né lu, nel ne nu rese pa nzhedizh nawent xaa Naz Kub cheen Jesús kwaan kalu lu.

²³ Snee mleey xaa tub mbizh kwaan kasa re xaa. Nu mbizh zee mkasa zyen doo myet pa nzho Pab. Nu axta garziil nu axta mzhel yizhyo, Pab mzaa kwent cheen pa nabeyy Dios lo re xaa. Nu sbaa mle xaa zee wii re xaa lo Jesús, zee mzaa xaa kwent cheen ley cheen Ches, pa nzaa kwent cheen Jesús lo re xaa, nu lo re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. ²⁴ Rol xaa mzaa yek mbin kwaan nzhé Pab, per lee stub naz xaa namzaat yek mbin kwaan nzhé xaa. ²⁵ Nu nel mdildiizh re xaa, mzelo xaa nya xaa. Zee nzhé Pab lo re xaa:

—Wen wen ngunii Mbi Naban gorna ngunii Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, lo re xey be xaa yilo, leezha nzhé xaa:

²⁶ Gwa nu guzh lo re xaa na:
Nixa gon guya, nalata yek gu,
nixa wii guya, naluta lo gu.

²⁷ Nel ngok ned doo lextoo re xaa ne,
nu mod xaa nyaaw nzha,
nu mod xaa nanyenit lo nzhak xaa,
zee nyent mod gon xaaya,
zee nyent mod wii xaa loya,
zee nyent mod laya lextoo xaa,
kwaane nle zee nambaret xaa lo na zee nasekwent na xaa.
[Is. 6:9-10]

²⁸ 'Kwaanzee bzeen re gu, leeka nal gorne, lee yalnaban
kwaan nzaa Dios, kwaan nza na kwent, zaa xaa kwent lo
re xaa nanakt xaa Israel, nu lee re xaa zee, zona.

²⁹ Gorna ngulo nzhé Pab kwaane, zee lee re xaa Israel
nya nu mzelo xaa mkediizh xaaya.

³⁰ Chop liin ngu Pab leen yoo kwaan mree xaa, paro
nkayaa xaa re xaa nyaadsewii lo xaa. ³¹ Nu namzhebt xaa
mzaa xaa kwent lo re xaa cheen pa nabeyy Dios, nu mzaa
xaa kwent cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu nik tub xaa
namchadilt xaa, nel kazaa xaa kwent kwaane.

Wdizh kwaan nyaadno yalnaban

New Testament in Zapotec, Amatlán (MX:zpo:Zapotec, Amatlán)
copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Amatlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapotec, Amatlán

zpo

Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Amatlán

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

3efd442b-8972-5bb1-99a1-81f28edf99a8